

HRVATSKI VOJNIK



10. SIJEĆNJA 2020.

BROJ | 595

CIJENA 10 KUNA

OBLJETNICA
PRIZNANJA
RH

H11
OSVAJA
SVIJET

PRIPADNICI
2. HRVCON-a
ISPRACÉNI U
LITVU

OBUKA POSADA ZA SPECIJALNE ZRAČNE OPERACIJE

HRVATSKA VOJSKA U 2019.

#WEARETOGETHER
#WEARENATO

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA
0 0 2 2 0
9 7713 0 500003



PRIPADNICI 2. HRVCON-Α ISPRĀČENI U LITVU

"Uvjeren sam kako ćete biti uspješni u provedbi svih zadaća koje vas očekuju u Litvi te da ćete pokazati sva svoja vojna znanja, vojničko ponašanje i sve ono što vas čini Paucima, a našu domovinu predstavljati u najboljem svjetlu i pokazati svu snagu i moć pobjedičke Hrvatske vojske," kazao je potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević

[STR. 14]

NASLOVNICU SNIMIO MLADEN ČOBANOVIĆ

SADRŽAJ

- 4 VOJNA POLICIJA**
Spremni za osiguranje štićenih osoba
- 8 OBLJETNICA PRIZNANJA RH**
"Održali smo se u prošlosti, pobijedili u sadašnjosti, naša je budućnost!"
- 10 MSAP TC – OD A DO Ž**
Obuka posada za specijalne zračne operacije
- 18 EFPBG**
Ukrcaj sredstava i tehnike za Litvu
- 20 HRM**
Završna plovidba broda koji je otočane spašavao od suše...
- 24 SREDIŠTE ZA OBUKU HRZ-Α
"RUDOLF PEREŠIN"**
U 12 tjedana obuke od učenika do zrakoplovnog tehničara
- 28 REZIME - HRVATSKA VOJSKA U 2019.**
#WEARETOGETHER #WEARENATO
- 36 VOJNA TEHNIKA**
Bradley - moći suborac tenkova
- 46 STRELJAČKO NAORUŽANJE**
H11 osvaja svijet
- 55 PODLISTAK**
Ratnička odjeća u srednjem vijeku
- 58 CRTICE IZ HRVATSKE POVIJESTI**
Zeleni kadar
- 60 DOMOVINSKI RAT**
Izvori o djelovanju JNA i srpskih postrojbi u Lici protiv Republike Hrvatske, 1991-1992. (IV. dio)
- 64 DOMOVINSKI RAT**
Sokol 50. samostalnog bataljuna ZNG-a
- 66 RATNE OZNAKE**
Prvi hrvatski redarstvenik
- 67 FILATELIJA**
Marke – predsjedanje RH Vijećem EU-a



U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA).
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2020.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.



ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILICA
IZDAVAŠTVA



VOJNA POLICIJA

SPREMNI ZA OSIGURANJE ŠTIĆENIH OSOBA

TEKST

Martina Butorac

FOTO

Tomislav Brandt

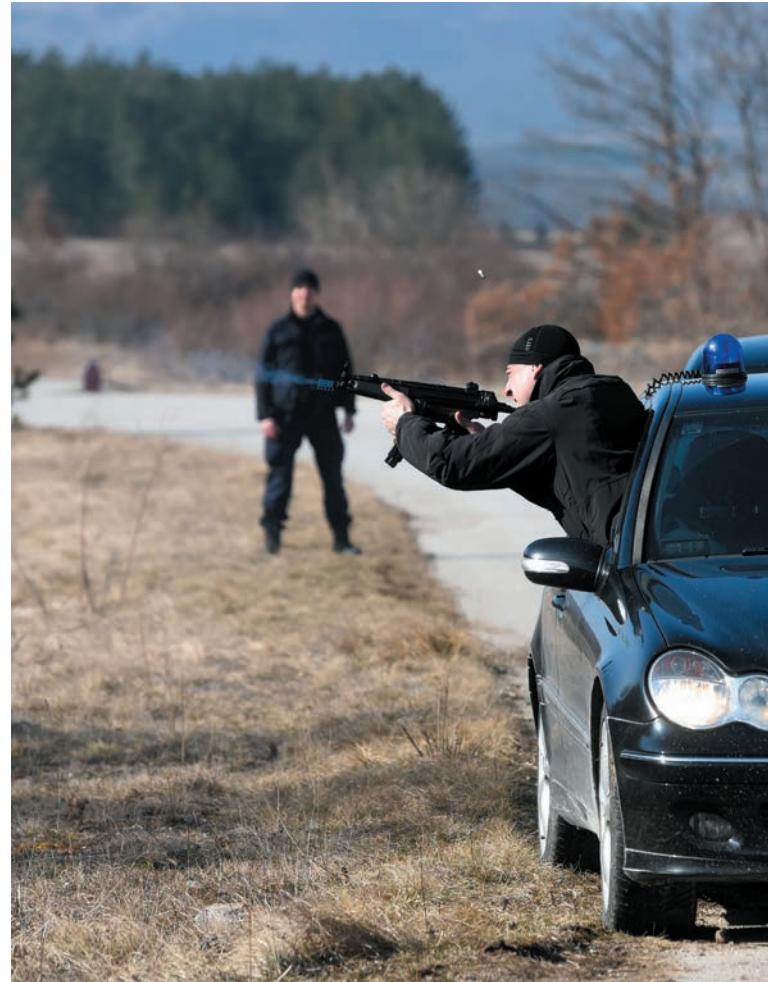




Pukovnija Vojne policije glavni je partner
Ministarstvu unutarnjih poslova u osiguranju cijelokupnog
predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije,
a najveći dio zadaća provest će Satnja za zaštitu VIP



VOJNA POLICIJA



Republika Hrvatska početkom siječnja od Finske je preuzela predsjedanje Vijećem Europske unije, a jedna od pristožernih postrojbi Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske imat će posebno važnu ulogu prilikom dolaska stranih delegacija. Naime, uz sve redovite zadaće osiguranja i zaštite štićenih osoba, objekata i prostora, Pukovnija Vojne policije bit će glavni partner nositelju osiguranja cijelokupnog predsjedanja Vijećem EU-a – Ministarstvu unutarnjih poslova.

Premda će u aktivnostima biti angažirani svi pripadnici Pukovnije, ipak najveći dio zadaća osiguranja i zaštite VIP osoba preuzima Satnija za zaštitu VIP.

Tijekom obučnog procesa dodatno je pojačana obuka vozača, vožnja u štićenim kolonama, obuka pratitelja te obuka gađanja iz osobnog naoružanja.

“Uz Satniju za zaštitu VIP, koja je nositelj svih aktivnosti, sudjeluje i Odsjek za protudiverziju i zaštitu, s kojim i inače usko surađujemo, a tu je i temeljna Vojna policija. Pukovnija Vojne policije bit će nositelj organizacije osiguranja svih događanja u organizaciji MORH-a i bit će moć na ispmoći MUP-u za sva ostala događanja,” objašnjava zapovjednik Satnije za zaštitu VIP satnik Boris Dujmić.

OPSEŽNA PRIPREMA

Ističe kako je organizacija cijelokupnog osiguranja tijekom svih šest mjeseci hrvatskog predsjedanja Vijećem EU-a bila iznimno zahtjevna, posebno stoga što ga je trebalo uklopiti u sve redovite aktivnosti u provedbi zadaća neposrednog osiguranja štićenih osoba Ministarstva obrane, Glavnog stožera OSRH, kao i stranih izaslanstava. Kako bi sve zadaće bile uspješno realizirane, Satnija je morala i brojčano *ojačati*, pa je tako Pukovnija Vojne policije, Središte za obuku VP-a “Bojnik Alfred Hill” s instruktorskim timom Satnije za osiguranje VIP obučila i pripadnike drugih



Pripadnici Satnije za zaštitu VIP proveli su u suradnji s Upravom za posebne poslove sigurnosti (UPPS) Ravnateljstva policije MUP-a niz zadaća osiguranja štićenih osoba, objekata i prostora, kao i niz zajedničkih obučnih radnji s ciljem veće učinkovitosti u ujednačavanju standardnih postupaka prilikom provedbe zadaća.



Kako bi sve zadaće bile uspješno realizirane, Satnija je morala i brojčano ojačati, pa je tako Pukovnija Vojne policije, Središte za obuku VP-a "Bojnik Alfred Hill" s instruktorskim timom Satnije za osiguranje VIP obučila i pripadnike drugih ustrojstvenih jedinica Pukovnije Vojne policije za provedbu zadaća osiguranja i zaštite.



osoba, objekata i prostora, kao i niz zajedničkih obučnih radnji s ciljem veće učinkovitosti u ujednačavanju standardnih postupaka prilikom provedbe zadaća," dodaje zapovjednik Satnije.

Objašnjava i kako je tijekom obučnog procesa dodatno pojačana obuka vozača, vožnja u štićenim kolonama, obuka pratitelja te obuka gađanja iz osobnog naoružanja. Navodi kako je suradnja s MUP-om na iznimnoj razini te ne sumnja kako će postrojba u suradnji s UPPS-om Ravnateljstva policije uspješno provesti sve zadaće i aktivnosti koje će zahtijevati angažiranje snaga sigurnosti tijekom hrvatskog predsjedanja Vijećem EU-a. "Mogu reći da su pripadnici Satnije, kao i ostali pripadnici Pukovnije Vojne policije, u potpunosti obučeni i spremni za provedbu zadaća i aktivnosti vezanih uz predsjedanje Republike Hrvatske Vijećem EU-a," zaključuje na kraju satnik Dujmić.

ustrojstvenih jedinica Pukovnije Vojne policije za provedbu zadaća osiguranja i zaštite.

"Budući da će u cijelokupnom osiguranju sudjelovati tri puta više pripadnika nego što ih Satnija ima, morali smo dodatno osposobiti 60-ak novih ljudi, koji su prošli Temeljni tečaj zaštite štićenih osoba i oni će nam pružati potporu u cijelom tom procesu," kaže satnik Dujmić.

Tako novi režim za Satniju službeno počinje 1. siječnja, sve-mu je prethodila opsežna priprema.

VEĆA UČINKOVITOST

"Satnija ima standardni obučni proces tijekom cijele godine, no u proteklih godinu dana opremljeni smo dodatnim materijalno-tehničkim sredstvima, odijelima, KIS opremom... Obuka se sastojala od triju ciklusa i njom smo dobili dodatno osposobljene pripadnike za osiguranje štićenih osoba. Također, pripadnici Satnije proveli su u suradnji s Upravom za posebne poslove sigurnosti (UPPS) Ravnateljstva policije MUP-a niz zadaća osiguranja štićenih



OBLJETNICA PRIZNANJA RH

Premda je od siječnja 1992. trebalo izdržati i pobijediti u nebrojenim bitkama da bi se došlo do konačne pobjede u ratu i oslobođanja hrvatskog teritorija, mirne reintegracije Podunavlja, ulaska Hrvatske u članstvo NATO-a ili Europske unije – ostaje istina da sve te pobjede i elementarno pravo na sebe i vlastitu budućnost Republika Hrvatska gradi na pobjedi osvojenoj 15. siječnja 1992. – međunarodnom priznanju hrvatske neovisnosti i suverenosti

**“ODRŽALI SMO SE U PROŠLOSTI,
POBIJEDILI U SADAŠNJOSTI,
NAŠA JE BUDUĆNOST!”**

TEKST

Lada Puljizević

Kad je zemlji razorenoj ratnom agresijom, raskomadanoj neprijateljskim osvajanjima i njezinim ljudima mjesecima zatočenim po podrumima i skloništima, prognanim ili razbacanim po blatu rovova na bojišnicama širom zemlje osvanuo taj 15. siječnja 1992. – učinilo se kao da se dogodila neka konačna pobjeda i ona pravda koja kao davno dano praobećanje lebdi nad čovjekovom mukom i patnjom. Republika Hrvatska tog je dana postala međunarodno priznata, neovisna europska država.

Prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman tog je dana pred televizijskim kamerama izjavio: "Današnji dan, 15. siječnja 1992., bit će zlatnim slovima uklesan u cijelu, četrnaest stoljetnu povijest hrvatskoga naroda na ovome prostoru, za nas svetom tlu između Mure, Drave, Dunava i Jadrana. Nakon što je proglašila svoju samostalnost i suverenost i raskinula svoje državnopravne veze s bivšom jugoslavenskom državnom zajednicom, Republika Hrvatska postigla je međunarodno priznanje svoje neovisnosti očuvavši u tijeku

cijele svoje povijesti, usprkos svim nedaćama, svoju nacionalnu samobitnost. Priznajući Hrvatsku Europa je osvjeđaćila i sebe u ovom novom dobu demokracije i samoodređenja naroda. Hrvatska, svoja i suverena, neće iznevjeriti svoju Europu i slobodan svijet."

Na tren prebačeni iz bolne ratne u neku novu stvarnost, ljudi su se na ulicama i trgovima hrvatskih gradova grili, plakali i slavili. Premda je Domovinski rat još bio u punom jeku, a trećina zemlje bila pod okupacijom i izvan hrvatskog ustavnopravnog poretku, popis zemalja koje su se tih dana pridruživale priznanju Hrvatske bio je sve veći, i davao je novu nadu i polet.

ISLAND PRVI PRZNAC

Republiku Hrvatsku priznale su 15. siječnja 1992. sve zemlje tadašnje Europske zajednice kao suverenu i samostalu državu: Austrija, Belgija, Danska, Francuska, Grčka, Italija, Luksemburg, Nizozemska, Njemačka, Portugal, Španjolska, Velika Britanija, a istog dana svoje priznanje objavila je Bugarska, Kanada, Mađarska, Malta, Poljska i Švicarska. Ranije, u razdoblju od 26. lipnja do 14. prosinca 1991., Republiku Hrvatsku priznale su zemlje koje su se tad i same borile za međunarodno priznanje: Slovenija, Litva, Ukrajina i Latvija.

Prva međunarodno priznata država koja je priznala Hrvatsku bio je Island, koji je svoju odluku donio 19. prosinca 1991., a istog dana to je napravila i Njemačka, no njezino je priznanje trebalo stupiti na snagu 15. siječnja, zajedno s drugim zemljama članicama EZ-a.





Međunarodno priznanje Republike Hrvatske objavila je Estonija 31. prosinca 1991., Sveta Stolica 13. siječnja 1992., San Marino 14. siječnja 1992., a nakon zemalja Europske zajednice u 1992. nižu se i druge zemlje: priznanje Hrvatske objavila je Argentina 16. siječnja, Turska 6. veljače, Ruska Federacija 17. veljače, Iran 15. ožujka, Japan 17. ožujka, SAD 7. travnja, Kina 27. travnja, Indija 11. svibnja, Indonezija 16. svibnja. Kruna međunarodnog priznanja Republike Hrvatske bio je njezin primetak u Ujedinjene narode, koji je uslijedio 22. svibnja 1992. Događajima koji su kulminirali 15. siječnja 1992. prethodila je dugotrajna diplomatska bitka koju je Hrvatska, uz obrambeni rat na svojem teritoriju, morala istodobno voditi na međunarodnom planu.

RAZLIČITA TUMAČENJA

Europski i svjetski političari na različite su, neusuglašene načine tumačili događanja na području bivše Jugoslavije i zagovarali različite načine međunarodnog reagiranja na njih. Nakon što je srpsko vodstvo u listopadu 1991. odbilo prihvatići nacrt za rješavanje krize koji je upućivao na reorganizaciju dotadašnje Jugoslavije u savez neovisnih i suverenih država, a koji je izradila skupina pod vodstvom britanskog ministra vanjskih poslova Petera Carringtona, pozitivno mišljenje o pravu Hrvatske na osamostaljenje dala je međunarodna Arbitražna komisija utemeljena od Vijeća ministara EZ-a i osnovana u rujnu 1991. u Haagu radi pružanja pravne pomoći Konferenciji o miru u bivšoj Jugoslaviji, kako bi se njezine odluke donosile u skladu s međunarodnim pravom.

Komisija, poznata pod nazivom Banderova komisija, donijela je na zahtjev lorda Carringtona, predsjednika Konferencije o miru u Jugoslaviji, tijekom prosinca 1991. te siječnja 1992. nekoliko mišljenja o pravnim pitanjima koja su bila dvojbena i koja su sukobljene strane u Jugoslaviji različito tumačila. Na temelju tih mišljenja, uz uvjet potpisivanja sporazuma o prekidu vatre, članice Europske zajednice donijele su odluku o međunarodnom priznanju Republike Hrvatske kao neovisne i suverene države. Slaveći tu pobjedu, predsjednik Tuđman na glavnom je zagrebačkom trgu izjavio: "Održali smo se u prošlosti, pobijedili u sadašnjosti, naša je budućnost!" I premda je od siječnja 1992. trebalo izdržati i pobijediti u nebrojenim bitkama da bi se došlo do konačne pobjede u ratu i oslobođanja hrvatskog teritorija, mirne reintegracije Podunavlja, ulaska Hrvatske u članstvo NATO-a ili Europske unije – ostaje istina da sve te pobjede i elementarno pravo na sebe i svoju budućnost Republika Hrvatska gradi na pobjedi osvojenoj 15. siječnja 1992.



MSAP TC – OD A DO Ž

Od A do Ž - Informacije o Međunarodnom središtu za obuku specijalnih zračnih snaga (**Multinational Special Aviation Programme Training Centre – MSAP TC**), otvorenom u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemuniku, u kojem će se obučavati posade i timovi višenamjenskih helikoptera određeni za specijalne zračne operacije

TEKST

Marinko Karačić

FOTO

Tomislav Brandt

OBUKA POSADA ZA SPECIJALNE ZRAČNE OPERACIJE





MODALITET DJELOVANJA SPECIJALNIH ZRAČNIH SNAGA

Tih i iznenadan dolazak u područje operacije uz primjenu svih pravila operacijske sigurnosti s učinkom iznenadenja i stvaranjem odlučujuće prednosti u odnosu na protivnika

AMBICIJA MSAP TC-a: NATO-ovo SREDIŠTE IZVRSNOSTI

Međunarodno središte za obuku specijalnih zračnih snaga (Multinational Special Aviation Programme Training Centre – MSAP TC), ima ambiciju postati NATO-ovo središte izvrsnosti za obuku specijalnih zračnih snaga. Tako postavljen visoki cilj zahtijeva obuku u skladu s najvišim standardima te će MSAP TC stvarati najobućenije i najelitnije pripadnike za provedbu specijalnih zračnih operacija.

BROJNE KORISTI ZA ČLANICE MSAP-a:

- jačanje nacionalnih obrambenih sposobnosti
- usvajanje zajedničkih NATO-ovih standarda i razvijanje interoperabilnosti
- stvaranje uvjeta za provedbu združenih vježbi i stvarnih operacija pod vođenjem NATO-a
- ekonomski natisplativija i najučinkovitija obuka kroz dijeljenje resursa
- dostupnost standardiziranih planova i programa letačke obuke te standardnih operativnih postupaka.

CILJ MSAP-a

Cilj je MSAP-a kroz teorijsku i letačku obuku posade i timove višenamjenskih helikoptera određene za specijalne zračne operacije obučiti za provedbu nekonvencionalnih zadaća specijalnih zračnih snaga u skladu s Ciljevima sposobnosti svake članice MSAP-a.

ČLANICE MSAP-a:

- Republika Hrvatska
- Republika Bugarska
- Mađarska
- Republika Slovenija



MSAP je otvoren i za priključivanje drugih zemalja ili korištenje MSAP TC-a za potrebe obuke njihovih snaga kroz puno članstvo ili povremenim/periodičnim sudjelovanjem u pojedinim modulima obuke i/ili na vježbama.

DIREKTOR MSAP TC-a

Prvi je direktor MSAP TC-a hrvatski pilot helikoptera pukovnik Tomislav Pušnik. Imenovan je na dužnost u trajanju od tri godine s mogućnosti produljenja na još jednu godinu. Njegov je zamjenik predstavnik Mađarske, a ostala su dva međunarodna člana MSAP TC-a predstavnici oružanih snaga Bugarske i Slovenije. U administrativnom dijelu Središta zaposleno je pet djelatnika iz sastava Hrvatske vojske.

EX UMBRA

Ex umbra latinsko je geslo na oznaci MSAP TC-a, a znači *iz sjene*. Opisuje modalitet djelovanja specijalnih zračnih snaga, za koji se polaznici trebaju obučavati – tih i iznenadan dolazak u područje operacije uz primjenu svih pravila operacijske sigurnosti s učinkom iznenadenja i stvaranjem odlučujuće prednosti u odnosu na protivnika.

MSAP TC – OD A DO Ž

FINANCIRANJE MSAP TC-a

MSAP TC financiraju članice MSAP-a uz godišnju članarinu koja u početnoj godini iznosi 5000 eura, temeljem Memoranduma o razumijevanju koji su potpisale članice MSAP-a. Hrvatska je u uređenje i opremanje objekta MSAP TC-a dosad uložila 1 800 000 kn te se obvezala kao zemlja domaćin (*host nation*), u budućnosti finansijski i materijalno dodatno podupirati rad MSAP TC-a u odnosu na druge članice MSAP-a.

GLAVNINA OBUKE U VOJNIM OBJEKTIMA

Uz teorijsku i letačku obuku koja će se provoditi u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemuniku, koristit će se i kapaciteti drugih vojnih objekata i instalacija u Republici Hrvatskoj, prije svega vojni poligoni za provedbu bojnih gađanja, kao i zračni prostor iznad kopna i mora.



HELIKOPTER Mi-171Sh

Posade Hrvatskog ratnog zrakoplovstva deklarirane za obuku u MSAP TC-u sudjelovat će na obuci s helikopterom Mi-171Sh iz sastava 194. eskadrile višenamjenskih helikoptera 91. krila.

INSTRUKTORI MSAP TC-a

Kroz međunarodno podržan program obuke, MSAP TC u suradnji s iskusnim predavačima, instrukturima letačke obuke i mentorima iz NATO-ova Zapovjedništva za specijalne operacije (NATO Special Operations Headquarters – NSHQ), te drugih zemalja koje su članice NATO-a s već usvojenom sposobnosti provedbe specijalnih zračnih operacija, u prvom obučnom ciklusu osposobljava nacionalne instruktore za teorijsku i letačku obuku, koji će nadalje provoditi navedene obuke za specijalne zračne operacije s posadama koje su deklarirane za tu zadaću. U svijetu vojnog zrakoplovstva smatra se kako je to najkompleksnija obuka i izazov koji je postavljen pred članove posade helikoptera. Završetkom navedene obuke članovi helikopterske posade stječu potrebnu kvalifikaciju, a sa tim tím i ulaznicu za najelitniji krug zrakoplovnih specijalnih postrojbi.



JAČANJE OBRAMBENIH SPOSOBNOSTI

Jedan je od ciljeva uspostave MSAP-a razvoj i jačanje nacionalnih vojnih sposobnosti članica. Preuzimanjem uloge domaćina Hrvatska postaje prepoznatljiva kao inicijator i proaktivna članica NATO-a u dalnjem zajedničkom razvoju obrambenih sposobnosti u području specijalnih zračnih operacija Saveza i partnerskih zemalja. Istodobno, to je i potvrda Hrvatske kao vjerodostojne članice NATO-a.

KORACI U USPOSTAVI MSAP TC-a

Prvi koraci u uspostavi MSAP TC-a počeli su 2015., kad je Hrvatska kao članica NATO-a preuzeila dva Cilja sposobnosti u okviru kojih se obvezala ustrojiti postrojbu za specijalne zračne operacije. Uz Hrvatsku, jednake je Ciljeve sposobnosti preuzeala i Bugarska, Mađarska i Slovenija, nakon čega su ministri obrane navedenih zemalja u sjedištu NATO-a u Bruxellesu 2019. potpisali Memorandum o uspostavi MSAP-a i MSAP TC-a, koji je svečano otvoren u prosincu 2019. u Zemuniku.

LETAČKA OBUKA

Nakon teorijske obuke, koja je preduvjet za početak letačke, slijedi najzanimljiviji dio, odnosno provedba letačke obuke na helikopterima iz sastava ratnih zrakoplovstava zemalja članica. Tako je Hrvatska nominirala helikoptere Mi-171Sh, Mađarska helikoptere EC-145M u početnoj fazi, dok će Bugarska i Slovenija na obuci koristiti helikoptere AS 532 AL Cougar.

MISIJA MSAP-a

Temeljna je misija MSAP-a osigurati kapacitete za provedbu teorijske i letačke obuke, u skladu s postavljenim NATO-ovim standardima, potrebne za stvaranje i održavanje postrojbe za specijalne zračne operacije na najefikasniji i troškovno učinkovit način te povećanje interoperabilnosti među članicama i partnerima NATO-a.

NATO-ovi CILJEVI SPOSOBNOSTI

Članice MSAP-a preuzele su jednakе Ciljeve sposobnosti (Special Operations Air Task Unit – SOATU; te Personnel Recovery – PR), kroz ustrojavanje i osposobljavanje postrojbe za specijalne zračne operacije uz dodatnu sposobnost borbenog traganja i spašavanja. Uspostavljena je i suradnja članica u dostizanju navedenih ciljeva kroz MSAP.

OZNAKA MSAP TC-a

Krila, bodež i Zemljina kugla čine osnovu znaka MSAP TC-a, čiji je autor profesor Ivan Friganović. Crna pozadina simbolizira noć, kao dio dana kad pripadnici specijalnih zračnih snaga i provode operacije. Bijela slova sugeriraju zrak kao primarno područje djelovanja postrojbi za specijalne zračne operacije, a okomite i vodoravne crte označavaju meridijane i paralele, odnosno planet Zemlju. Postrojbe koje završe obuku u MSAP TC-u osposobljene su za specijalne zračne operacije bilo gdje u svijetu, a krila i bodež koji izlaze iz kruga prikazuju način razmišljanja *izvan okvira*.

Osim vojarne u Zemuniku za potrebe obuke koristit će se i kapaciteti drugih vojnih objekata, prije svega vojni poligoni za provedbu bojnih gađanja, kao i zračni prostor iznad kopna i mora u Republici Hrvatskoj



PROVEDBA SPECIJALNIH ZRAČNIH OPERACIJA

Specijalne zračne operacije provode se u različitim zemljopisnim i klimatskim okružjima. Postrojbe se stoga obučavaju i osposobljavaju za djelovanje u svim uvjetima, a Zadar i njegovo okružje pružaju idealne uvjete za navedenu obuku.

REALISTIČNI UVJETI OBUKE

Visoko postavljeni standardi podrazumijevaju i provedbu najzahtjevnijih obučnih procesa u realističnim uvjetima kako bi pripadnici bili potpuno spremni i osposobljeni provoditi operacije u stvarnim situacijama u kojima se mogu naći.

SNAŽNA POTPORA RADU MSAP-a

Od prvih koraka na uspostavi MSAP-a snažnu mu potporu u radu pružaju:

- NATO-ovo Zapovjedništvo za specijalne operacije (NATO Special Operations Headquarters – NSHQ)
- Američko zapovjedništvo za specijalne operacije – Europa (US Special Operations Command, Europe – US SOCEUR)
- NATO-ovo međunarodno osoblje (NATO International Staff) te ostale članice NATO-a koje su već dostigle sposobnost provedbe specijalnih zračnih operacija.

ŠTO DOBIVA HRVATSKA VOJSKA OTVARANJEM MSAP TC-a?

Uspostavom MSAP-a i otvaranjem MSAP TC-a, Hrvatska vojska ustrojavanjem postrojbe za provedbu specijalnih zračnih operacija koja će punu operativnu sposobnost u segment obuke steći kroz provedbu obuke u MSAP TC-u, osim prethodno stečenih sposobnosti razvija i dodatne:

- interoperabilnost i rad u međunarodnom okružju uz dostizanje, primjenu i poštivanje NATO-ovih standarda u provedbi specijalnih zračnih operacija
- brze realizacije operacija
- provedbu specijalnih zračnih operacija uz poštivanje svih uvjeta operacijske sigurnosti
- primjene načela iznenađenja
- stalno održavanje visoke razine spremnosti.

TEORIJSKA OBUKA

Svaki ciklus osposobljavanja počinje teorijskom obukom, koju provode licencirani MSAP-ovi instruktori za teorijsku nastavu. Planom je predviđen početak teorijske obuke od 2020. godine.

UPRAVLJAČKO TIJELO MSAP TC-a

Međunarodni upravljački odbor (Multinational Executive Board – MEB), kao upravljačko tijelo nadzire i daje smjernice za rad MSAP TC-a. Njegovi su članovi predstavnici oružanih snaga svih članica MSAP-a. Predsjedavajući Međunarodnog upravljačkog odbora je brigadir Dean Kranjčec, voditelj Odjela za planiranje obrambenih sposobnosti u Upravi za obrambenu politiku MORH-a.

VOJARNA "PUKOVNIK MIRKO VUKUŠIĆ" U ZEMUNIKU, SJEDIŠTE MSAP TC-a

Budući da su postrojbe za specijalne operacije obučene i osposobljene za djelovanje u svim vremenskim i geografskim uvjetima, tri su ključna razloga zašto je vojarna u Zemuniku idealan izbor za sjedište MSAP TC-a: klimatski uvjeti (velik broj povoljnih meteoroloških dana za letenje – oko 300 dana godišnje, te raznolikost klimatskih uvjeta) geografski uvjeti (Velebit i Ravni kotari osiguravaju uvjete za planinsko i navigacijsko letenje, a otoci i more za uvježbanje operacija na moru) kapaciteti vojarne (logistička potpora) i blizina vojnih poligona Hrvatske vojske.

ZAPOVJEDNIŠTVO SPECIJALNIH SNAGA

Iznimnu će ulogu u MSAP-u imati i pripadnici Zapovjedništva specijalnih snaga Hrvatske vojske kroz združenu obuku i provedbu vježbi s letačkim posadama Hrvatskog ratnog zrakoplovstva. Pritom će uvježbavati i obucavati svoje snage za djelovanje iz treće dimenzije – zraka, te osposobljavati osoblje za stvaranje preduvjeta za provedbu specijalnih zračnih operacija.



ŽUPANIJA KOJA NUDI BOGATU TURISTIČKU PONUDU

Za sudionike i goste MSAP TC-a, kao i međunarodne vojne aktivnosti koje su u djelokrugu 93. krila Hrvatskog ratnog zrakoplovstva u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemuniku, Zadarska županija sa svojim središtem pruža bogatu turističku ponudu i mogućnost upoznavanja vrijedne kulturno-povijesne baštine. Postrojba s lokalnom zajednicom izvrsno surađuje i gradi bliske odnose uz puno poštovanja.

eFPBG - LITVA



"Uvjeren sam kako ćete biti uspješni u provedbi svih zadaća koje vas očekuju u Litvi te da ćete pokazati sva svoja vojna znanja, vojničko ponašanje i sve ono što vas čini Paucima, a našu domovinu predstavljati u najboljem svjetlu i pokazati svu snagu i moć pobjedničke Hrvatske vojske," kazao je potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević

TEKST
Doris Ravlić

FOTO
Josip Kopi

PRIPADNICI 2. HRVATSKOG KONTINGENTA ISPRAĆEN U LITVU



U kninskoj vojarni "4. gardijske brigade" održan je 30. prosinca 2019. ispraćaj drugog hrvatskog kontingenta s ukupno 188 pripadnika u NATO-ovu aktivnost ojačane prednje prisutnosti u Republiku Litvu. Glavninu snaga čine pripadnici 3. mehanizirane bojne Pauci iz sastava Gardijske mehanizirane brigade Hrvatske kopnene vojske.

Uz pripadnike kontingenta i članove njihovih obitelji, svečanom ispraćaju nazočili su izaslanik Predsjednice Republike Hrvatske i vrhovne zapovjednice Oružanih snaga potpredsjednik Vlade i ministar obrane RH Damir Krstičević, načelnik Glavnog stožera OSRH general zborna Mirko Šundov, veleposlanica Republike Litve Jurata Raguckiene, vojni izaslanik Francuske brigadir Fabrice Duda, predstavnici lokalne zajednice te drugi vojni i civilni uzvanici.

POKAŽITE ONO ŠTO VAS ČINI PAUCIMA

Potpredsjednik Vlade i ministar obrane RH Damir Krstičević istaknuo je kako je siguran da će pripadnici 2. HRVCON-a biti uspješni u provedbi svih zadaća koje ih očekuju u Litvi. "Uvijeren sam da ćete pokazati sva svoja vojna znanja, vojničko ponašanje i sve ono što vas čini Paucima, a našu domovinu predstavljati u najboljem svjetlu i pokazati svu snagu i moć pobjedičke Hrvatske vojske," dodao je, te posebno zahvalio obiteljima pripadnika na beskompromisnoj potpori koju im pružaju u obnašanju časnog vojničkog poziva. "Rad u međunarodnom okruženju bit će vam veliko iskustvo u dalnjem nastavku vaše karijere, a vrijeme koje ćete provesti u Litvi iskoristite za stjecanje novih znanja i vještina," rekao je istaknuvši kako je 2019. godina bila godina izvrsnih rezultata te brojnih postignuća u razvoju i modernizaciji Hrvatske vojske, osvrnuvši se na brojne projekte realizirane u 2019. godini, od nabave helikoptera Black Hawk, vozila Bradley, ustrojavanje novih središta među kojima Središte za borbenog vođu "Marko Babić" i razvoja novih sposobnosti.

eFPBG - LITVA



ZAJEDNIČKIM RADOM DO IZVRSNIH REZULTATA

U tom je kontekstu ministar Krstičević istaknuo: "2019. godinu pamtit ćemo po brojnim izvrsnim rezultatima Hrvatske vojske i postignućima zahvaljujući zajedničkom radu i trudu svih nas. Zajedno smo obnovili Hrvatsku vojsku. Vratili smo Hrvatskoj vojsci sjaj iz Domovinskog rata." Posebno je istaknuo kako je u protekloj godini osnažena veza između Hrvatske vojske stvorene u Domovinskom ratu i naroda.

"Svojim sudjelovanjem Republika Hrvatska iskazuje svoju odanost NATO-u, a članice Saveza pokazuju odlučnost da zajedničtvom i predanošću demonstriraju snagu braneći teritorij Saveza te odvraćajući potencijalnog protivnika," rekao je načelnik Glavnog stožera general zbora Mirko Šundov napomenuvši kako se dosadašnje sudjelovanje u ovoj aktivnosti pokazalo kao izvrsna prigoda za stjecanje novih znanja i jačanje sposobnosti, ali i za predstavljanje Hrvatske vojske i proizvoda Hrvatske obrambene industrije.

"Hrvati i Litavci zajedno s drugim zemljama članicama čuvaju Savez kako bi on ostao jedinstven prostor slobote,

U NATO-ovoj aktivnosti ojačane prednje prisutnosti u Litvi, uz Oružane snage RH u Borbenoj grupi pod vodstvom Savezne Republike Njemačke participiraju i oružane snage Kraljevine Nizozemske, Kraljevine Norveške, Kraljevine Belgije, Velikog Vojvodstva Luxembourg, Francuske Republike i zemlje domaćina Republike Litve

de, mira, sigurnosti i zajedničkih vrijednosti," kazala je veleposlanica Republike Litve Jurata Raguckiene zahvalivši u ime svojeg naroda hrvatskim pripadnicima na važnom doprinosu u očuvanju zajedničke sigurnosti.

ODGOVORNOST JE I ČAST PREDSTAVLJATI HRVATSku VOJSKU

Zapovjednik 2. HRVCON-a natporučnik Robert Bajan rekao je kako su svi pripadnici iznimno motivirani, obučeni i spremni za sve zadaće koje ih očekuju: "Na nama je odgovornost i čast predstavljati našu Hrvatsku vojsku kao vrhunsku, odlično opremljenu i obučenu."

U NATO-ovoj aktivnosti ojačane prednje prisutnosti u Litvi, uz Oružane snage RH u Borbenoj grupi pod vodstvom Savezne Republike Njemačke participiraju i oružane snage Kraljevine Nizozemske, Kraljevine Norveške, Kraljevine Belgije, Velikog Vojvodstva Luxembourg, Francuske Republike i zemlje domaćina Republike Litve.

Pripadnici OSRH sudjelovat će u okviru ojačane prednje prisutnosti u mirodopskim aktivnostima koje su definirane kao NATO-ove aktivnosti za postizanje i održavanje spremnosti te potporu jačanju sigurnosti Saveza i njegovih članica, ponajprije kroz zajednička uvježbavanja i povećanje interoperabilnosti među saveznicama. Sudjelovanjem u aktivnostima ojačane prednje prisutnosti, članice NATO-a dokazuju jedinstvo, sposobnost i spremnost za obranu integriteta i suvereniteta granica. Ujedno su potvrda svim članicama kako se mogu pouzdati da će NATO izvršiti svoju temeljnu zadaću, a to je kolektivna obrana svih zemalja članica od mogućih prijetnji.

U crkvi Gospe Velikog Hrvatskog Krsnog Zavjeta za pripadnike kontingenta služena je sveta misa.



U NATO-ovu aktivnost ojačane prednje prisutnosti u Litvu upućuje se 188 pripadnika



PRIPADNICIMA HRVATSKE VOJSKE DODIJELJENI STANOVI U KNINU

Potpredsjednik Vlade RH i ministar obrane Damir Krstičević i načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Mirko Šundov zajedno s državnim tajnikom Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje Nikolom Mažarom i gradonačelnikom Knina Markom Jelićem uručili su za troje pripadnika Gardijske mehanizirane brigade Hrvatske kopneće vojske ključeve stanova višestambenog objekta u Kninu. Riječ je o projektu stambenog zbrinjavanja pripadnika Hrvatske vojske u Kninu koji se provodi u suradnji s Gradom Kninom i Središnjim državnim uredom za obnovu i stambeno zbrinjavanje. Rezultat je to izvrsne suradnje Ministarstva obrane s Gradom Kninom s kojim je Hrvatska vojska neraskidivo povezana.

ČOVJEK JE NAJAVAŽNIJI DIO OBRAZBENOG SUSTAVA

“U našem obrambenom sustavu čovjek je najvažniji i naj-vredniji i zato mi je dragو što smo od prošle godine počeli sa stambenim zbrinjavanjem pripadnika Hrvatske vojske,” rekao je ministar istaknuvši zadovoljstvo što je upravo Knin grad u kojem se nakon Vukovara nastavio projekt stambenog zbrinjavanja pripadnika Hrvatske vojske. Ministar je najavio i nastavak projekta stambenog zbrinjavanja na ovom području istaknuvši: “U siječnju ćemo pripadnicima Hrvatske vojske uručiti ključeve još dva stana, a nadamo se i oko 5. kolovoza uručiti ključeve još nekoliko novih stanova te tako zbrinuti još nekoliko obitelji naših pripadnika. U budućnosti planiramo dodjelu stanova i u Petrinji i Benkovcu. Na ovaj način, korak po korak, stambeno zbrinjavamo pripadnike Hrvatske vojske.”

3

pripadnika GMBR-a
dobili su stanove
u Kninu

8

pripadnika HV-a prošle je
godine dobilo stanove na
području Vukovara

20

pripadnika HV-a planira
se stambeno zbrinuti ove
godine na području
Republike Hrvatske

Poručnica Anela Misir, pripadnica 3. mehanizirane bojne Pauci koja je primila ključeve stana istaknula je: “Želim zahvaliti Ministarstvu obrane na uloženom trudu kako bi nas danas obradovali. Ovime su iskazali brigu ne samo za nas kao pripadnike Oružanih snaga nego i za naše obitelji.”

Jedan od ciljeva ovog projekta jest dodatno potaknuti gospodarsku i demografsku obnovu Knina u kontekstu zaštite temeljnih nacionalnih interesa na ovom području od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Također, ovaj projekt stambenog zbrinjavanja pripadnika Hrvatske vojske potvrda je da su vojnik, dočasnik i časnik najvredniji dio sustava obrane u Republici Hrvatskoj.

Osim troje pripadnika Gardijske mehanizirane brigade u Kninu, prošle je godine Ministarstvo obrane zbrinulo osam pripadnika HV-a s obiteljima na području Vukovara, a ove godine planira ih zbrinuti još 20 na području Republike Hrvatske.

eFPBG

"Prebacivanje vojne postrojbe te opreme i naoružanja s lokacije razmještaja na lokaciju gdje će se provesti zadaća sposobnost je koju svaka postrojba mora imati," rekao je general Tihomir Kundid

UKRCAJ SREDSTAVA I TEHNIKE ZA LITVU

TEKST

Doris Ravlić

FOTO

Tomislav Brandt



Ukrcaj vojnih sredstava i tehnike koja će se koristiti u NATO-ovoj aktivnosti ojačane prednje prisutnosti (enhanced Forward Presence Battle Group – eFPBG) u Litvi, gdje će idućih nekoliko mjeseci boraviti pripadnici 2. hrvatskog kontingenta, obavljen je 5. i 6. siječnja na Željezničkom kolodvoru u Kninu. Zapovjednik Gardijske mehanizirane brigade Hrvatske kopnene vojske brigadni general Tihomir Kundid rekao je da je provedba takvih oblika transporta, odnosno vojnih konvoja, definirana obvezujućom NATO-ovom publikacijom. "Prebacivanje vojne postrojbe te opreme i naoružanja s lokacije razmještaja na lokaciju gdje će se provesti zadaća sposobnost je koju svaka postrojba mora imati. Brigada ima veliko iskustvo u prebacivanju ljudstva i tehnike željeznicom," istaknuo je.

Zapovjednik Voda u 3. mehaniziranoj bojni Pauči poručnik Josip Domagoj Župić objasnio je kako se prvog dana ukrcava 15 borbenih oklopnih vozila Patria, od kojih je 13 manevarskih, jedno *recovery* i jedno sanitetsko. Isto tako, ukrcano je i šest kamiona, dva terenska vozila i jedno M-ATV vozilo. Poručnik Župić dodaо je kako pripadnici postrojbe već više od godinu dana sudjeluju u obučnom ciklusu na borbenim oklopnim vozilima.



TEHNIKA UPUĆENA U LITVU:

15

borbenih oklopnih vozila Patria
(13 manevarskih, 1 recovery
i 1 sanitetska)

6

kamiona

2

terenska vozila

1

M-ATV vozilo



Idućeg je dana nastavljen ukrcaj kontejnera s opremom na željezničke konstrukcije, a u 14 sati željeznička kompozicija krenula je iz Knina put Litve, kamo bi trebala stići 12. siječnja.

S kninskog je kolodvora za Litvu, gdje ih očekuju brojne zadaće, krenulo i nekoliko pripadnika kontingenta zaduženih za siguran dolazak opreme.

Nadnarednik Ante Dadić rekao je pred odlazak kako očekuju profesionalni razvoj i suradnju u međunarodnom okruženju, kao i nadogradnju vojničkog iskustva te upoznavanje litavske kulture.

Glavninu snaga 2. hrvatskog kontingenta u NATO-ovoj aktivnosti ojačane prednje prisutnosti u Litvi, koji broji 188 pripadnika, čine pripadnici 3. mehanizirane bojne Pauci iz sastava Gardijske mehanizirane brigade Hrvatske kopnene vojske.



HRM

Vodonosac, brod PT-71 iz sastava 1. divizijuna Obalne straže Hrvatske ratne mornarice, prema svemu sudeći, 25. studenog krenuo je na svoje posljednje putovanje. Ekipa Hrvatskog vojnika na brod se ukrcala prilikom njegova povratka s Mljetu, a članovi posade s nama su podijelili kako je bilo služiti na vodonoscu

TEKST

Martina Butorac

FOTO

Tomislav Brandt



ZAVRŠNA BRODA KOJI JE OTOČANE

Bunar brod – tako su ga nekad zvali. No, to je bilo u ona vremena kad u priobalnim dijelovima Hrvatske nije bilo vodovoda pa su ljudi prikupljali kišnicu za sebe, stoku, voćnjake, povrtnjake, maslinike, a u slučaju suše, žed je na otocima gasio bunar brod. Danas, pak, za njega cijela posada gotovo jednoglasno kaže je to brod s dušom. Iako se zadnjih nekoliko godina nešto rjeđe koristio za potporu civilnim institucijama, vodonosac PT-71 iz sastava 1. divizijuna Obalne straže Republike Hrvatske svoju funkciju nije izgubio.

Vodu je dostavljao otočnim postajama obalnog motrenja i prema potrebi uskakao u pomoć lokalnom stanovništvu, a sasvim je izvjesno da je 25. studenog krenuo na svoje posljednje putovanje.

Ekipa Hrvatskog vojnika na vodonosac se ukrcala tri dana poslije, prije nego što je uplovio u splitsku luku Lora vojarne "Admiral flote Sveti Ljetica-Barba", gdje nas je dočekala njegova posada na čelu sa zapovjednikom poručnikom fregate Mirkom Žižićem. Pomalo tužni zbog najave da PT-71 dogodine odlazi u rezalište, no, kako kažu, ipak ponosni jer su godinama ljudima dovozili tekuće zlato.

"Vraćamo se s naše redovite zadaće. Upravo smo opskrbili postaju Mljet vodom, što inače radimo svaka tri mjeseca. Sama zadaća traje tri dana.

Krenuli smo u ponedjeljak, a dotamo nam treba desetak sati. Sidrimo se na otočiću Jakljanu te ujutro plovimo prema našem odredištu Mljetu. Iskrčavamo nekih 200 tona vode i za taj nam posao treba oko pet sati. Kad njima damo vodu, idemo u sljedeću luku, a to je uvala Kneža na Korčuli," govori zapovjednik dok prolazimo kroz Kaštelanski zaljev. Osim postaja na Mljetu, brod je vodu davao još POM-u Žirje, vojnom objektu Privala i Tatinje u Pločama.

MUZEJSKI PRIMJERAK

Brod je, inače, gotovo pa muzejski primjerak. Izgrađen je 1956. u Brodotrogiru kao pomoćni teretni brod, a poslije je preinčen u vodonosac te se koristio za dostavu vode na otoke. U Obalnoj straži šale se kako je riječ o najstarijem sredstvu u Hrvatskoj vojsci, no unatoč starosti, funkcioniра besprijekorno.

PLOVIDBA SPAŠAVAO OD SUŠE...



HRM



"Ovakav način gradnje nije više uobičajen i stvarno je solidno napravljen. Kao i svaki brod, zahtijeva redovito održavanje, no nikad na njemu nismo imali većih kvarova. Brzina mu je deset čvorova, a u tankove može stati 350 tona vode," govori nam o značajkama broda njegov zapovjednik. Sve do ove godine bilo je 12 članova posade, no nakon preustroja ostalo ih je pet. Na ovoj, po svemu sudeći posljednjoj plovidbi, ukupno je deset pripadnika. Njih pet došlo je uispomoć, a riječ je uglavnom o pripadnicima koji su tijekom godina bili dijelom posade.

Dok sa zapovjednikom razgovaramo na zapovjednom mostu PT-71, cijelo ga vrijeme pažljivo prati njegov mentor – poručnik bojnog broda Dino Mihalić. On je vodonoscem zapovijedao cijelo desetljeće i, kako kaže, to su mu najljepše godine. "Ovo je jedan od težih brodova za upravljanje. Vrlo je nezgodan, no nakon njega puno je lakše upravljati svim drugim brodovima. Iznimno je kvalitetno građen. Specifičan je po mnogočemu, ima starinski način upravljanja i svi su uređaji starinski. Ipak, većih kvarova, koliko pamtim, nije bilo," kaže poručnik bojnog broda. Dodaje da se prijašnjih godina puno više surađivalo s civilnim vlastima oko dostave vode, no za vrijeme velikih suša nije rijetkost da se PT-71 zaputi prema dalmatinskim otocima.

Iako se zadnjih nekoliko godina nešto rjeđe koristio za potporu civilnim institucijama, vodonosac PT-71 iz sastava 1. divizijuna Obalne straže Hrvatske ratne mornarice svoju funkciju nije izgubio. Vodu je najčešće dostavljao otočnim postajama obalnog motrenja.



Primjerice, prije nekoliko godina vodonosac je zadarskim otocima mjesec dana dostavljao vodu, a spasili su i Hvarane kad su ostali bez vode.

NESTAŠICA VODE

"Bila je velika nestaćica vode na otocima. Mi smo dopremili vodu jer smo tu da služimo i pomažemo našem narodu kad je potrebno. Otoći su bili puni turista i mi smo im praktički spasili sezonus. Ljudi su bili oduševljeni. Za posadu je to bilo iznimno naporno jer je manige (cijevi kojima teče voda, op. a.) trebalo razvlačiti po dva-tri kilometra, no bilo nam je zadovoljstvo pomoći stanovništву. Kad je ta zadaća uspješno završena, bili su nam jako zahvalni," prisjeća se Mihalić. Opisuje nam i kako točno izgleda "davanje vode".

"Kad uplovimo u valu, pripremamo brod za davanje vode. Kad se vežemo, uzimamo manige i one se razvlače do spremišta na postaji. Nakon toga puštamo vodu, a prebacivanje traje satima," navodi Mihalić. Dok nam bivši zapovjednik vodonosca opisuje prebacivanje vode, kao da ozivljava rečenice Vladimira Nazora iz njegove pripovijetke "Voda", u kojoj opisuje dolazak bunar lađe na otok Brač u vrijeme velike suše. Duge platnene cijevi leže na putu i čekaju vodu da kroz njih poteče, a kad voda konačno krene, cijevi kao da ožive – zadrhte, šire se i napinju... Taj život koji izlazi iz cijevi upravo je ono zbog čega je ovaj brod tako prirastao srcu svoje posade.



"Ako ode u rezalište, primit ćemo to teška srca. S ovim brodom i posadom se stopite, živite kao jedna obitelj. Stegne vam se srce kad čujete da brod ide ča. Deset sam godina proveo na njemu i nije mi ugodno čuti da ide u rezalište. Baš me privukao," kaže sjetno bivši zapovjednik Mihalić.

PLEMENITA FUNKCIJA

Na njegove riječi nadovezuje se i navigacijski dočasnik narednik Tonći Mirošavac te govori kako je ovo brod koji se razlikuje od drugih vojnih brodova.

"Svaki put kad bismo došli na neki otok i dali vodu, to tekuće zlato, ljudi su bili oduševljeni. Sva su nam vrata bila otvorena i stanovništvo nas je uvijek srčano primalo. Na brodu sam bio godinu dana, ali sam često dolazio u ispoloč i uvijek sam se rado odazivao plovidbama na vodonoscu. To je brod koji ima dušu i već sam njegov naziv znači da ima neku plemenitu funkciju. U svakom slučaju, ova je zadaća bitno drukčija od drugih vojnih zadaća i iznimna mi je čast bila ići ovim brodom na 'ultimu partenzu', " govori nam narednik Mirošavac.

Iako je cijela posada s vidljivim emocijama pričala o vodonoscu, svi se slažu kako će odlazak u rezalište najteže pasti njezinu najdugovječnijem članu – razvodniku Tomislavu Krišti, koji je na brodu proveo ukupno trinaest i pol godina. "Na vodonoscu sam otkad sam u vojsci i jako mi je žao ako je ovo bila posljednja plovidba."

Bio sam na njemu svaki put kad je isplovio, baš sam vezan uz njega. Stopio sam se s njim. Svaka plovidba bila je posebna i zanimljiva. Raditi s civilima i pomagati im poseban je osjećaj. Mislio sam čak da ću pustiti suzu, ali ipak nisam," kaže kroz smijeh razvodnik Krišto te dodaje: "A dobro, to je to od njega. Idemo dalje na druge brodove..."

Brod je, inače, gotovo pa muzejski primjerak. Izgrađen je 1956. u Brodotrogiru kao pomoćni teretni brod, a poslije je preinačen u vodonosac te se koristio za dostavu vode na otoke.

Iako je vodonosac napunio 63 godine, a oštećenja su zbog vremenskih uvjeta neizbjegljiva, njegov stroj funkcioniра bespriječorno. "Stroj je odličan, a motor je jako zahvalan. Nema velik broj okretaja pa može dugo trajati. Brod je nagrizao Zub vremena jer je izložen soli i buri, no pogon je u odličnom stanju. Nije se puno toga mijenjalo od vremena kad je napravljen. Nije floskula – ovaj brod doslovno ima dušu. Čovjek se baš saživi s njim, osjeća se jako korisno kad se nekome da voda, kad se napravi nešto tako pozitivno. Ljudi su nas doslovno dočekivali kao spasioce kad bismo im dostavili vodu. Da, dostava vode dio je našeg posla, no kad ga obaviš, osjećaš se zadovoljno i ispunjeno," kaže upravitelj stroja stožerni narednik Marko Tomičić, koji je na vodonoscu proveo zadnje četiri godine.



SREDIŠTE ZA OBUKU HRZ-a "RUDOLF PEREŠIN"

U Središtu za obuku HRZ-a "Rudolf Perešin" u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemuniku specijalističku vojnu obuku završava 20 stipendista Ministarstva obrane, bivših učenika Zrakoplovno-tehničke škole iz Velike Gorice i Tehničke škole iz Zadra.

Nakon dragovoljnog vojnog osposobljavanja ušli su u djelatnu vojnu službu, a prije raspoređivanja u neku od eskadrila Hrvatskog ratnog zrakoplovstva nastavnici i instruktori buduće zrakoplovne tehničare uče sve o vojnoj zrakoplovnoj tehnici

U 12 TJEDANA OD UČENIKA DO ZRAKOPLOVNOG TEHNIČARA

TEKST
Martina Butorac

FOTO
Tomislav Brandt

Iz školske klupe na radno mjesto – tako bi se najbolje mogao opisati program stipendiranja budućih zrakoplovnih tehničara, inače deficitarnog zanimanja u Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu, koji već treću godinu zaredom provodi Ministarstvo obrane. Radi se o stipendiranju učenika trećih i četvrtih razreda Zrakoplovno-tehničke škole iz Velike Gorice i Tehničke škole iz Zadra koji se školju za zanimanje zrakoplovnih tehničara, a MORH im temeljem Ugovora o stipendiranju isplaćuje mjesecnu stipendiju u iznosu od 700 kuna za učenike trećih, odnosno 800 kuna za učenike četvrtih razreda.





Budući da su polaznici na obuku došli direktno iz školskih klupa, tematika im je vrlo dobro poznata te su otvoreni za stjecanje novih znanja i mogu vrlo brzo napredovati u struci.



SREDIŠTE ZA OBUKU HRZ-a "RUDOLF PEREŠIN"

Nakon završetka srednje škole stipendisti odlaze na dragovoljno vojno osposobljavanje kako bi stekli potrebna vojnička znanja, a zatim potpisivanjem Ugovora o vojničkoj službi s MORH-om stupaju u djelatnu vojnu službu u postrojbe HRZ-a. No, prije raspoređivanja u postrojbe svi oni prolaze specijalističku vojnu obuku u Središtu za obuku HRZ-a "Rudolf Perešin" u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemunu. Ondje smo posjetili drugu generaciju stipendista pri kraju njihove specijalističke vojne obuke i programom su, i zapovjednik Središta za obuku, i nastavnici, i instruktori, i polaznici, i više nego zadovoljni.

EDUKACIJSKI PROCES U VOJSCI

"Čitav program stipendiranja proizao je iz potrebe HRZ-a za zrakoplovnim tehničarima kojih je u sustavu nedostajalo. Prije dvije godine MORH je pokrenuo inicijativu prema Zrakoplovno-tehničkoj školi u Velikoj Gorici i Tehničkoj školi u Zadru. Intencija je bila da se s populacijom zrakoplovnih tehničara uđe što prije u kontakt i da se osiguraju za sustav odmah nakon svojeg školovanja te da nastave svoj edukacijski proces u vojsci," pojašnjava nam zapovjednik Središta za obuku HRZ-a "Rudolf Perešin" brigadir Goran Huljev kako je uopće pokrenut program stipendiranja budućih zrakoplovnih tehničara. Iako u djelatnu vojnu službu službeno ulaze nakon završetka srednjoškolskog obrazovanja i završetka dragovoljnog vojnog osposobljavanja, stipendisti se i prije upoznaju sa sustavom.

"Učenici su već tijekom treće i četvrte godine školovanja kod nas na praksi u eskadrilama u Zemunu i na Plesu i to je velika prednost ovog programa stipendiranja. Dakle, i prije ulaska u sustav susreću se s organizacijom rada, s ljudima s kojima će raditi, a i mi istodobno radimo njihovu procjenu. Pritom ih i educiramo i taj cijeli proces zapravo ih motivira da vide pripadaju li uopće u vojnu organizaciju. Sinergija traje od treće godine njihova školovanja jer ih od tada polako uvodimo u naš sustav," kaže brigadir Huljev.



Program stipendiranja proizao je iz potrebe HRZ-a za zrakoplovnim tehničarima kojih je u sustavu nedostajalo. Intencija je bila da se s populacijom zrakoplovnih tehničara uđe što prije u kontakt i da se osiguraju za sustav odmah nakon svojeg školovanja te da nastave svoj edukacijski proces u vojsci.

DVA MODULA OBUGE

Specijalistička vojna obuka za drugi naraštaj stipendista započela je 19. listopada, a završit će 17. siječnja. Budući da tijekom srednjoškolskog obrazovanja stječu znanja o civilnom zrakoplovstvu, tijekom 12 tjedana obuke uče sve o vojnoj zrakoplovnoj tehnici – vojnim radarima, naoružanju, sustavima specifičnim za vojne zrakoplove. Osim toga, budući zrakoplovnih tehničara dobivaju uvid u ono što ih čeka u sljedećem koraku, odnosno kad budu postavljeni u eskadrili. Obuka je podijeljena u dva modula – prvi, opći, modul traje četiri tjedna, dok se tijekom drugog modula u trajanju od osam tjedana polaznici dijele po specijalnostima.

"Tijekom prvog modula polaznici se upoznaju s organizacijom tehničke službe u HRZ-u, s tipovima zrakoplova na kojima bi mogli poslije raditi i ponavljaju osnove elektrotehnike i strojarstva što će im sve trebati na drugom modulu. Drugi modul traje osam tjedana i tu se dijele po specijalnostima – ZIM, odnosno zrakoplov i motor, IRE – instrumenti i radioradarska i elektrooprema zrakoplova. Treća je specijalnost zrakoplovno naoružanje," pojašnjava nam tijek obuke zapovjednik Satnije za obuku vojnika natporučnik Dalibor Brkić.

Obuku trenutačno polazi 20 stipendista, a još su dva polaznika na prekvalifikaciji. Pet polaznika specijalizirat će se za zrakoplov i motor, dok su ostali na instrumentima i radioradarskoj i elektroopremi, a specijalnosti se, nastavlja natporučnik Brkić, određuju prema potrebama sustava, odnosno eskadrila. S polaznicima obuke u ovom naraštaju rade dva instruktora i šest nastavnika. Dok je prvi modul isključivo teorijski, tijekom drugog modula stipendisti uz teorijski dio u kabinetima, dva puta tjedno prolaze i praktični dio koji se održava na stajanci u vojarni u Zemunu. No, i osim rada na zrakoplovima i helikopterima na stajanci, polaznici se već u kabinetima mogu upoznati kako izgledaju instrumenti na, primjerice, helikopteru OH-58 D Kiowa Warrior.

U Zrakoplovno-tehničkoj školi "Rudolf Perešin" u Velikoj Gorici 18. prosinca 2019. uručeni su Ugovori o stipendiranju učenicima 3. razreda, njih deset, koji se školuju za zvanje zrakoplovnog tehničara. Ugovore je uručio savjetnik ministra obrane za vojna pitanja brigadir Anto Zelić, a novim stipendistima obratio se i zapovjednik Hrvatskog ratnog zrakoplovstva brigadni general Michael Križanec koji se prisjetio učeničkih dana u tadašnjem Zrakoplovnom obrazovnom centru Rudi Čajevec gdje je bio polaznik prvog naraštaja četverogodišnjeg školovanja koje je uspješno završio 1990. godine. Sada je to Zrakoplovno-tehnička škola "Rudolf Perešin" s kojom HRZ održava i njeguje prijateljske odnose na obostrano zadovoljstvo kvalitetnijeg obrazovanja budućih kadrova. Zapovjednik HRZ-a naglasio je kako se veseli što će po završetku školovanja biti primljeni u veliku obitelj hrvatskih zrakoplovaca. Također, zahvalio je i roditeljima na iskazanom povjerenju u djelatnike Hrvatskog ratnog zrakoplovstva kojima daju djecu na daljnji razvoj i napredak u njihovu profesionalnom i privatnom životu koji će se isprepledati. Ravnatelj Zrakoplovno-tehničke škole "Rudolf Perešin" u Velikoj Gorici profesor Vedran Šarac, čestitao je učenicima na prepoznatom izboru budućeg poslodavca.

"Ove smo godine zbog povećanog interesa učenika i roditelja imali potrebu napraviti određenu selekciju i tako smo izabrali upravo one najbolje," rekao je i zaželio im uspješan nastavak školovanja i života te pohvalio izvrstan nastavak suradnje škole i HRZ-a posebno u praktičnom izvođenju nastavnih sadržaja. (OJI)

TEORIJSKI I PRAKTIČNI RAD

"Imamo simulator helikoptera Kiowa Warrior u učionici tako da polaznici uče bez gubljenja vremena. Cijeli teorijski dio, cijeli priručnik imamo na računalima tako da nakon upoznavanja s teorijom, odmah provodimo operativne provjere na Kiowama. Polaznici su stručni, tematika im je svježa i vrlo dobro poznata jer su nam došli direktno iz školskih klupa tako da na obuci imamo mlade ljudi otvorene za usvajanje novih znanja i koji mogu vrlo brzo napredovati u struci," smatra nastavnik tehničke službe bojnik Ivan Matić koji je zadužen za instrumente i radioradarsku i elektroopremu zrakoplova. Upravo činjenicu da se radi o mladim ljudima čije je znanje o zrakoplovstvu svježe kao izrazito pozitivnu ističu i drugi instruktori koji s njima rade. "Ponavljamo s njima sve ono što su u srednjoj školi naučili te ih učimo o vojnim specijalnostima i kako točno izgleda rad u vojnoj sredini. Imaju dosta dobro znanje, važno je prisjetiti ih na stvari koje su naučili u školi i uklopiti ih u vojni sustav," kaže stožerni narednik Romano Tudorović, prvi dočasnik zrakoplovno-tehničkog voda u Satniji za obuku vojnika, koji polaznike podučava o zrakoplovnim instrumentima i radio-radarškoj opremi. S njim se slaže i nadnarednik Ivica Jurišić, inače zadužen za obuku naoružanja na Kiowama i MiG-ovima: "Dosad sam obučio velik broj naraštaja. S polaznicima smo jako zadovoljni jer su došli ravno iz srednje škole. Imaju veliko predznanje za nastavak školovanja, a mi ih samo podučavamo za budući rad na sredstvima."

I svi stipendisti s kojima smo razgovarali zadovoljni su kako se provodi specijalistička obuka, a posebno ističu kako im je zanimljiv praktični dio obuke, odnosno rad na stajanci.

“Na obuci je slično kao u školi, ujutro imamo predavanja, a ponedjeljkom i četvrtkom radimo na avionima i helikopterima na stajanci. Obuka nije prezahtjevna, sve stignemo odraditi, a instruktori imaju iako dobar pristup u radu.

Ako nam je nešto nejasno, objašnjavaju nam u detalje," kaže vojnik Manuel Dražić, inače bivši učenik Tehničke škole Zadar.

SIGURNO ZAPOSLENJE I KVALITETAN KADAR

Prednost praktičnog učenja i dobro opremljene kabinete ističe i vojnik Matija Panić, bivši učenik Zrakoplovno-tehničke škole "Rudolf Perešin" u Velikoj Gorici.

“Još u osnovnoj školi razmišljao sam doći u vojsku, a zanimanje zrakoplovnog tehničara bilo mi je jako zanimljivo i izazovno. Htio sam naučiti kako sve funkcioniра i kad su nam u školi ponudili stipendiranje, odlučio sam se za taj program. Od prijašnje generacije čuli smo kako sve funkcioniira tako da je program ispunio sva moja očekivanja,” kaže vojnik Panić. Nakon završetka specijalističke obuke u Zemuniku, odnosno nakon stjecanja općeg znanja o ratnom zrakoplovstvu i stjecanja znanja u jednoj od triju različitih specijalnosti, polaznici se upućuju na radna mjeseta u eskadrilе gdje prolaze određeno vrijeme rada na najnižem stupnju održavanja, a kad u eskadrili procijene da su za to spremni, oni ponovno dolaze u Središte za obuku kako bi dobili licenciju za prvi stupanj održavanja. Zapovjednik Središta za obuku ističe kako su polaznici nakon završetka obuke visokomotivirani za posao u HRZ-u.

"Važno je da ovim programom imamo *win win* situaciju – stipendisti dobivaju sigurno zaposlenje, a mi zalog da su to dobri, kvalitetni budući zrakoplovni tehničari," zaključuje briqadir Huljev.



REZIME - HRVATSKA VOJSKA U 2019.

#WE ARE TOGETHER #WE ARE NATO

01 / SIJEČANJ

- Od 1. siječnja 2019. stupio na snagu Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o dragovoljnom vojnem osposobljavanju čime se mjesecna naknada dragovoljnih ročnika povećava na 3000,00 kuna
- Obilježena 26. obljetnica VRO Maslenica



Ministar nacionalne obrane Republike Poljske Mariusz Błaszcak boravio je u službenom posjetu MORH-u tijekom kojeg je potpisani Sporazum o obrambenoj suradnji Hrvatske i Poljske

- U Požegi je održana svečana prisega 6. naraštaja ročnika vrhunskih sportaša na dragovoljnom vojnem osposobljavanju
- Pripadnik HRM-a poručnik fregate Tomislav Bratić upućen je na dužnost pri Zapovjedništvu snaga operacije potpore miru EU NAVFOR MED SOPHIA
- Pomoćnik ministra obrane za obrambenu politiku Petar Mihatov sudjelovao je na neformalnom sastanku ministara obrane zemalja članica Europejske unije u Bukureštu

02 / VELJAČA



Pripadnici 3. HRVCON-a kao sastavni dio Borbene grupe – Poljska u sklopu NATO-ove aktivnosti ojačane prednje prisutnosti sudjelovali su na vježbi uzbunjivanja postrojbi Bull Run 8. Cilj vježbe bila je provjera koordinacije između zapovjednih struktura Oružanih snaga Republike Poljske i NATO-ove Borbene grupe – Poljska. Vježbom je obuhvaćeno uzbunjivanje postrojbi i odlazak na dodijeljeno područje te povratak u matičnu bazu.

- Na vojnom poligonu "Gašinci" provedena je međunarodna vojna vježba na zemljištu Mir 19/1 s ciljem ocjenjivanja sposobnosti snaga 10. hrvatskog kontingenta za misiju Odlučna potpora
- Ministarstvo obrane Republike Hrvatske s hrvatskim vojnim proizvođačima potpisalo je ugovore o nabavi vojne opreme za potrebe opremanja Hrvatske vojske
- U okviru redovnog sastanka ministara obrane NATO-a u Bruxellesu, održana ceremonija potpisivanja Pisma namjere za uspostavu Regionalnog Zapovjedništva komponente specijalnih snaga (Regional Special Operations Component Command R-SOCC)
- U Krivom Putu obilježena 25. obljetnica pogibije stožernog brigadira Damira Tomljanovića Gavrana
- Pripadnicima 9. HRVCON-a u misiji potpore miru Odlučna potpora satniku Darku Barišiću i časničkom namjesniku Predragu Cukrovu uručena su odlikovanja vojske Sjedinjenih Američkih Država
- Obilježena 25. obljetnica Počasno-zaštitne bojne

Proteklu godinu obilježilo je niz vojnih događanja i vježbovnih aktivnosti Hrvatske vojske, na domaćim vojnim poligonima i u suradnji s partnerima i saveznicima te u međunarodnim vojnim vježbama izvan granica zemlje. Usto značajan su doprinos hrvatski vojnici davali tijekom godine sudjelujući u nizu međunarodnih misija i operacija NATO-a, EU-a i UN-a, potvrđujući zajedništvo na svim područjima, vojnički i profesionalno, baš kao što to stoji u naslovu *We are together, We are NATO...*

PRIPREMILA
Vesna Pintarić

FOTO
Arhiva HVGl-ja

03 / OŽUJAK

- Isprācāj 10. hrvatskog kontingenta u NATO-ovu misiju potpore miru Odlučna potpora (Resolute Support - RS) u Afganistan
- Obilježena 18. obljetnica djelovanja Središta za međunarodne vojne operacije (SMVO) u vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju
- U vojarni "Croatia" obilježena 26. obljetnica osnivanja Antiterorističke Vojne policije Oružanih snaga
- U vojarni "123. brigade HV" u Požegi održana prisega 24. naraštaja ročnih vojnika na dragovoljnem vojnom osposobljavanju
- U vojarni "5. gardijske brigade Slavonski sokolovi" u Vinkovcima obilježena 12. obljetnica ustrojavanja GOMBR-a
- U Splitu otvorena međunarodna konferencija NATO-ova Zapovjedništva za transformaciju (ACT) Tide Sprint
- Održana vježba Kibernetički štit 2019
- Predstavnici NATO-ove Agencije za potporu i nabavu (NSPA), generalni direktor Peter Dohmen i direktor Upravljanja životnim ciklusom Rudolf Maus, boravili u službenom posjetu MORH-u i OSRH
- Kanadsko izaslanstvo Parlamentarne skupštine NATO-a predvođeno voditeljem kanadskog izaslanstva u Parlamentarnoj skupštini NATO-a i članom Stalnog odbora za vanjske poslove i međunarodni razvoj Borysom Wrzesnewskyjem posjetilo MORH

Svečano obilježena deseta obljetnica ulaska Hrvatske u NATO. Tim povodom potpredsjednik parlamentarne skupštine NATO-a Michael R.Turner kazao je kako je hrvatsko članstvo i iskustvo u NATO savezu pozitivan primjer svim budućim članicama Saveza.



- Na Plitvičkim jezerima obilježena 28. obljetnica akcije Plitvice i pogibije prvog hrvatskog redarstvenika Josipa Jovića

04 / TRAVANJ

- U Sinju obilježena 12. obljetnica ustroja Gardijske mehanizirane brigade Hrvatske kopnene vojske
- U Splitu održana jubilarna peta po redu Jadranska vojna i zrakoplovna izložba i konferencija - ASDA 2019
- U Hrvatskoj boravili pripadnici 148. Fighter Winga Nacionalne garde Minnesota s dvama američkim višenamjenskim borbenim avionima F-16

REZIME - HRVATSKA VOJSKA U 2019.



Posjetili smo pripadnike 2. hrvatskog kontingenta u operaciji UNIFIL u Libanonu, koji uz redovite zadaće obavljaju i niz CIMIC projekata. 2. HRVCON čine 52 pripadnika Inženjerijske pukovnije Hrvatske kopnene vojske. Tijekom šestomjesečne rotacije oni u suradnji s pripadnicima talijanskih oružanih snaga provode mjere zaštite snaga, podupiru pokretljivost u području operacije, osiguravaju nesmetanu stratešku i taktičku komunikaciju te pružaju ostale oblike potpore snagama u Sektoru Zapad UNIFIL-a.

- U vojarni "Bilogora" održan ispráčaj 4. hrvatskog kontingenta u sklopu NATO-ove ojačane prednje prisutnosti (eFP) u Republiku Poljsku
- U Kninu održana svečanost preimenovanja vojarne "Kralj Zvonimir" u vojarnu "4. gardijske brigade Pauci"
- U Splitu obilježena 28. obljetnica osnutka 4. gardijske brigade Pauci i 12. obljetnice ustrojavanja 3. mehanizirane bojne Pauci
- U Slavonskom Brodu obilježena 28. obljetnica ustrojavanja 3. gardijske brigade Kune
- Akrobatska grupa Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske RAF (Royal Air Force) "Red Arrows" u posjetu akrobatskoj grupi "Krila Oluje" u Zemuniku

05 / SVIBANJ

- U Okučanima obilježena 24. obljetnica vojno-redarstvene operacije Bljesak, kojom je 1995. godine oslobođeno okupirano područje zapadne Slavonije
- U Đakovu obilježena 12. obljetnica Tenkovske bojne Kune Gardijske oklopno-mehanizirane brigade

- Hrvatska ratna mornarica održala taktičku vježbu s bojnim gađanjem Barakuda 19
- U vojarni "1. gardijske brigade Tigrovi – Croatia" obilježena 17. obljetnica ustrojavanja Zapovjedništva za potporu
- Republika Hrvatska sudjeluje u NATO-ovoј vježbi upravljanja krizom CMX 19
- Ispred MORH-a otkriven avion MiG-21 legendarnog hrvatskog pilota Rudolfa Perešina čime je svečano obilježen Povratak pobjednika u Hrvatsku povodom 24. obljetnice njegove pogibije
- Hrvatska vojska i policija sudjelovale na 61. Međunarodnom vojnom hodočašću u Lourdes

Na vojnim poligonima "Eugen Kvaternik" u Slunjku i Udbini održana je međunarodna vojna vježba Immediate Response 19. Vježba je bila usmjereni na uvježbavanje mobilnosti snaga, procedure pri prelasku granica i poboljšanje interoperabilnosti među partnerskim zemljama. U njoj je sudjelovalo oko 1600 pripadnika oružanih snaga Hrvatske, Slovenije, Mađarske, Bosne i Hercegovine, Albanije, Crne Gore, Kosova, SAD-a, Poljske, Francuske i Ujedinjenog Kraljevstva, Litve, Sjeverne Makedonije, Italije i Njemačke. Cilj završne vježbe na Slunjku bio je demonstracija sinkroniziranog djelovanja postrojbi za manevar, koordiniranog poljskog topništva, vatrenе potpore zrakoplovstva i logističke potpore u simuliranim uvjetima integriranog bojišta. Vježba se osim u RH provodila i na teritoriju Republike Slovenije i Mađarske.



- U vojarni "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji obilježena 28. obljetnica ustrojavanja 2. gardijske brigade Gromovi i 12. obljetnica ustrojavanja njezine sljednice, 2. mehanizirane bojne Gromovi

- Održana međuresorna vježba Sigurnost 19
- U Delnicama obilježena 28. obljetnica osnutka specijalnih postrojbi Hrvatske vojske i Dan Zapovjedništva specijalnih snaga
- Obilježena 28. obljetnica OSRH, Dan Hrvatske vojske i Dan HKoV-a
- Izaslanstvo Vojnog odbora NATO-a predvođeno general-pukovnikom Stevenom M. Sheprom boravi u službenom posjetu Republici Hrvatskoj povodom desete obljetnice Hrvatskog članstva u NATO savezu

06 / LIPANJ



Predsjednik Vlade RH Andrej Plenković i potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević posjetili pripadnike 4. hrvatskog kontingenta na vojnom poligonu "Bemowo Piskie" u Poljskoj koji sudjeluju u sklopu NATO-ove aktivnosti ojačane prednje prisutnosti (enhanced Forward Presence – eFP).

- Uručeni letački znakovi vojnim pilotima 23. naraštaja
- Hrvatsko vojno učilište "Dr. Franjo Tuđman" svečanim mimohodom u Vukovaru obilježilo završetak školovanja polaznika vojnih škola
- Potpredsjednik Vlade i ministar obrane Republike Hrvatske Damir Krstičević sudjelovao je na sastanku ministara obrane zemalja članica Sjevernoatlantskog saveza u Bruxellesu.

07 / SRPANJ

- Na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" u Slunjku provedena je vježba Puma 19, glavni obučni događaj Hrvatske kopnene vojske u 2019. godini
- Na 164. sjednici Vlade RH usvojena je Odluka o osnivanju međuresornog povjerenstva za nabavu višenamjenskog borbenog aviona čime je pokrenut novi proces nabave VBA
- Na dužnost pri Zapovjedništvu snaga operacije potpore miru OHQ EU NAVFOR MED SOPHIA upućen je pripadnik Hrvatske ratne mornarice kapetan fregate Neven Pejković
- Vlada SAD-a donirala HV-u kamione i inženjerijski stroj
- Predstavljen besposadni zrakoplovni sustav Orbiter 3

U sklopu obavljanja redovitih zadaća ozlijeđena trojica pripadnika 10. HRVCON-a u NATO-ovoj misiji potpore miru Odлуčna potpora u Afganistanu. Od zadobivenih ozljeda preminuo pripadnik kontingenta Josip Briški.



08 / KOTOVOZ

- Pripadnici Eskadrile višenamjenskih helikoptera HRZ-a s dvama remontiranim helikopterima Mi-171 Sh upućeni u NATO-ovu operaciju potpore miru u Republici Kosovo
- Na Dinari otkriven spomenik hrvatskim braniteljima
- U Kninu obilježen Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja te 24. obljetnica vojno-redarstvene operacije Oluja
- Ekipa Satnije mornaričko-desantnog pješaštva Flotile HRM-a osvojivši 7. mjesto postigla velik uspjeh na 22. Maratonu lađa

REZIME - HRVATSKA VOJSKA U 2019.

- Počela organizacija prvog hrvatskog vojnog aeromitinge CROIMAS



Ispraćen 2. HRVCON u NATO-ovu operaciju potpore miru Sea Guardian. Posada i brod Hrvatske ratne mornarice RTOP – 42 Dubrovnik upućeni su u područje Mediterana u cilju doprinosa Republike Hrvatske savezničkim naporima osiguranja zajedničke sigurnosti na moru i stvaranja pomorske situacijske slike te razvoja pomorske sigurnosti. U operaciji Sea Guardian brod HRM-a pokrivač je područje središnjeg Mediterana, odnosno prostor zapadne obale Sicilije do obale Tunisa i prema Malti. Zadaće kontingenta bile su stvaranje cijelovite pomorske situacijske slike, identifikacija potencijalnih prijetnji, njihovo praćenje i otkrivanje te razmjena podataka.



Zapovjedništvo specijalnih snaga provelo vježbu Odlučan odgovor 19. Vježba je potvrdila borbenu spremnost ZSS-a za sudjelovanje u NATO-ovim snagama za brzi odgovor, kao i uspješnu implementaciju NATO-ovih Ciljeva sposobnosti specijalnih snaga. Vježba Odlučan odgovor 19 potvrdila je borbenu spremnost Zapovjedništva specijalnih snaga za sudjelovanje u e-NRF 2020.

- Otvoreno novoustrojeno Središte za razvoj vođa "Marko Babić" u Udbini
- Predsjedavajući Vojnog odbora NATO-a general zbora Stuart Peach u MORH-u
- Održana svečanost završetka obuke novih pilota na helikopterima OH-58D Kiowa Warrior u Eskadrili helikoptera u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" u Zemuniku
- U Zagrebu održana prva međunarodna konferencija o domovinskoj sigurnosti
- 2. HRVCON s raketnom topovnjačom "Dubrovnik" vratio se iz operacije Sea Guardian
- U Dubrovniku svečano obilježena 28. obljetnica Hrvatske ratne mornarice
- 17. naraštaj kadeta položio svečanu prisagu u Kninu

10 / LISTOPAD

09 / RUJAN

- Izvršni direktor Europske obrambene agencije Jorge Domecq u posjetu MORH-u
- Potpisan Sporazum između Vlade RH i Sveučilišta u Zagrebu kojim se ustrojava Studij domovinske sigurnosti
- U vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu održan ispraćaj 11. hrvatskog kontingenta u misiju potpore miru Odlučna potpora
- Obilježena 26. obljetnica operacije Medački džep

- U vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju Središte za međunarodne vojne operacije preimenovano u čast Josipu Brkiću, pripadniku Zapovjedništva specijalnih snaga koji je smrtno stradao u misiji Odlučna potpora u Afganistanu
- Održana međunarodna vojna vježba Udar 19 u kojoj su sudjelovali i pripadnici Oružanih snaga Republike Poljske
- Na vojnom poligonu u Slunju održana je prezentacija kontrolno-nadzornog tornja, donacije Vlade SAD-a HV-u
- U vinkovačkoj vojarni "Slavonski sokolovi" obilježena 27. obljetnica 5. gardijske brigade Sokolovi



Peti hrvatski kontingenat ispraćen u NATO eFP u Poljsku. Glavnina snaga 5. HRVCON-a pripadnici su Gardijske oklopno-mehanizirane brigade Hrvatske kopnene vojske. Kontingenat će tijekom šest mjeseci boravka u misiji biti smješten na sjeverozapadu Poljske u kojem je smještena Borbena grupa NATO-a koju, uz Hrvatsku vojsku, čine pripadnici oružanih snaga SAD-a, Rumunske i Velike Britanije.

- Održano 27. hodočašće Hrvatske vojske, policije i branitelja u Mariju Bistricu
- Obilježena 24. obljetnica pogibije generala Andrije Matijaša-Pauka
- U vojarni "123. brigade HV" u Požegi održana prisega 26. naraštaja ročnika na dragovoljnem vojnom osposobljavanju
- Obilježena 28. obljetnica pogibije generala Blage Zadre i bojnika Alfreda Hilla
- Na svečanoj ceremoniji u NATO-ovu zapovjedništvu u Bruxellesu potpisani Sporazum o razumijevanju za uspostavu Regionalnog zapovjedništva za specijalne operacije (Regional Special Operations Component Command – R-SOCC). Potpisali su ga potpredsjednik Vlade i ministar obrane Damir Krstičević te ministri obrane Mađarske Tibor Benko, Slovenije Karl Erjavec i Slovačke Peter Gajdoš
- Održana vojna vježba Hrvatske ratne mornarice Harpun 19

11 / STUDENI

- Uručen NATO-ov certifikat kvalitete tvrtki Čateks koji potvrđuje da svojim proizvodima, uslugama i drugim segmentima poslovanja udovoljava NATO-ovim i hrvatskim vojnim standardima kvalitete
- Obilježena 29. obljetnica ustrojavanja 1. gardijske brigade Tigrovi i bojne Tigrovi
- Obilježena 27. obljetnica 9. gardijske brigade i bojne Vukovi
- U Puli svečano otvorena vojarna "Hrvatski branitelji Istre" u kojoj će djelovati Središte za besposadne zrakoplovne sustave
- Kolonom sjećanja odana počast žrtvi grada heroja – Vukovara i stradalima u Škabrnji



U sportskoj dvorani vojarne "1. hrvatski gardijski zbor" na Tuškancu održano 5. izdanje natjecanja Izazov tjelesne spremnosti – Viribus unitis na kojem su sudjelovali i pripadnici oružanih snaga nekoliko zemalja članica NATO-a

- Obilježena 25. obljetnica operacije Zima 94

12 / PROSINAC

- U Dubrovniku obilježen Dan dubrovačkih branitelja



U Zemuniku u vojarni "Pukovnik Mirko Vukušić" otvoreno Međunarodno središte za obuku specijalnih zračnih snaga (Multinational special aviation training centre – MSAP TC). Cilj MSAP-a je obuka posada višenamjenskog helikoptera određenih za specijalne zračne operacije, za provedbu nekonvencionalnih zadaća specijalnih zračnih snaga u skladu s Ciljevima sposobnosti svake zemlje članice. Obuka će se provoditi po najvišim NATO-ovim standardima.

- U Zemuniku obilježena 28. obljetnica ustrojavanja Hrvatskog ratnog zrakoplovstva
- Izaslanstvo MORH-a posjetilo hrvatske vojнике u kampu Marmal u Afganistanu
- Izaslanstvo GS OSRH u radnom posjetu 5. hrvatskom kontingenatu NATO eFP u Poljskoj
- U Varaždinu obilježena 27. obljetnica ustrojavanja 7. gardijske brigade Puma
- Pripadnici 2. hrvatskog kontingenta ispraćeni u Litvu u NATO-ovu aktivnost ojačane prednje prisutnosti

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

NOVI NIZOZEMSKI BROD ZA POTPORA



Foto: Damen

Damen je objavio da je Kabinet nizozemske vlade poslao Parlamentu dokument kojim inicira početak gradnje broda za borbenu potporu (Combat Support Ship – CSS) imena "Den Helder". S novim će se brodom flota velikih brodova za potporu ratne mornarice ponovno proširiti na dva plovila. Kako je objašnjeno, novi CSS temelji se na dizajnu broda "Karel Doorman", koji zajednički koriste nizozemska i njemačka mornarica. Već dokazan dizajn ubrzat će isporuku, a moguće je da termin bude 2024. godine. Gotovo 200 m dugim brodom upravljat će posada od 75 članova, a omogućen je smještaj dodatnih 75. Ima mjesta za nekoliko helikoptera i dvadesetak kontejnera. Inženjeriranje CSS-a uglavnom će se provoditi u Nizozemskoj, a i velik broj komponenata isporučit će nizozemski dobavljači. Međutim, brod će se graditi u Damenovu brodogradilištu u Rumunjskoj, nakon čega će se vratiti u Nizozemsku na opremanje sofisticiranim opremom, prije svega različitim senzorima i sustavom za upravljanje borbom.

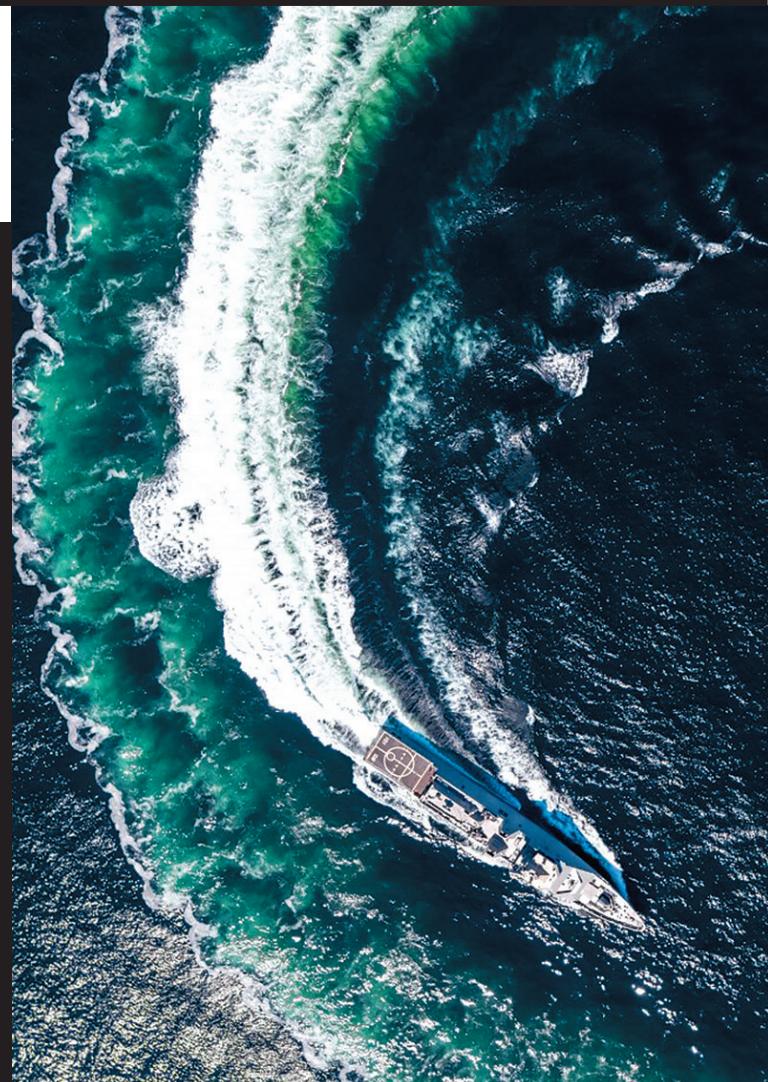


Foto: Millî Savunma Bakanlığı

POLA ZAVRŠILA POKUSNE PLOVIDBE

Foto: Damen

TEKST
Maja Ptić Grželj

ARM "Reformador", oceansko ophodno plovilo velikog doleta (Patrulla Oceánica de Largo Alcance – POLA), meksičke mornarice završilo je krajem prosinca pokusne plovidbe i program ispitivanja. Koncept broda temelji se na modularnoj fregati SIGMA nizozemskog Damena, i to na njezinoj najdužoj inačici 10514. Ispitivanje je uključivalo provjeru borbenog sustava te obuku cijelokupne posade. Damen je naveo kako završetak pokusnih plovidbi ukazuje na pozitivan tijek projekta u cjelini: unutar planiranog proračuna i završetak nekoliko tjedana prije ugovorenih terminskih planova.

Ugovor o gradnji, opremanju i dostavi broda "Reformador" potpisani je 2017. kao dio plana modernizacije mornarice. Nizozemsko brodogradilište Damen izgradilo je dva modula, a brodogradilište u Meksiku preostala četiri. Kobilica je položena u kolovozu 2017., a svi su moduli integrirani u Meksiku između lipnja i rujna 2018. godine. Osnovne brodograđevne značajke meksičke SIGMA-e 10514 očituju se u duljini preko svega od 107,14 m, najvećoj širini 14,02 m te istisnini od 2570 t. Pogonsko-propulzijski sustav temelji se na dizelsko-električnoj konfiguraciji. Najveća brzina iznosi 27 čvorova, a najveći doplov do 20 dana. Osnovno naoružanje čini BAE Systemsov glavni top 57 mm Mk 3 Bofors, Boeingov lanser protubrodskih projektila RGM-84L Harpoon Block II, RAM (Rolling Airframe Missile) lanser projektila za protuzračnu obranu, lanser za lake torpede MK 54 Mod 0 i osmocijevni MK56 vertikalni lansirni sustav za PZO projektil ESSM (Evolved Seasparrow Missile). Brod je opremljen i In-drinim sustavom elektroničkih mjera RIGEL.

Brod će omogućiti meksičkoj mornarici sudjelovanje na međunarodnim vježbama i u humanitarnim misijama te povećati prisutnost u vlastitim teritorijalnim vodama i isključivom gospodarskom pojasu. Dostava POLA-e predviđena je za početak ove godine.

PORINUTA PRVA TURSKA PODMORNICA TYPE 214

U brodogradilištu Gölcük na sjeverozapadu Turske porinuta je 22. prosinca prva podmornica Type 214 koja će biti u operativnoj uporabi turske mornarice. TCG "Piri Reis" prva je od šest podmornica sa zračno neovisnom propulzijom koja se gradi temeljem ugovora potписанog 2009. s njemačkom brodograđevnom tvrtkom ThyssenKrupp Marine Systems (TKMS).

Gradnja je počela još 2015., a podmornica će vjerojatno biti isporučena tijekom ove godine. Međutim, ti termini znače i kašnjenje u odnosu na izvorne planove zato što su tehnički i financijski problemi pomaknuli tijek programa za šest godina. Podmornica je duga oko 65 m, vanjskog promjera 6,3 m, istisnine 1850 t i postizat će podvodnu brzinu od 20 čvorova. Posada će brojiti 40 članova. Prema pojednostavnjenu opisu, moći će u tajnosti provoditi dugotrajne operacije, a koristiti će vrlo brze torpede i vođene rakete koje mogu gađati površinske i kopnene ciljeve. Moći će usto koristiti teške torpede i protubrodske rakete te polagati mine.

Svečanost je uključivala i prvo rezanje čelika za petu podmornicu u klasi – TCG "Seydi Ali Reis". Svih šest plovila trebalo bi biti završeno do 2027. godine.

VOJNA TEHNIKA

Hrvatska vojska uskoro bi trebala postati prvi europski korisnik borbenog oklopног vozila koje je već nekoliko desetljećа jedno od okosnica američkih oklopno-mehaniziranih postrojbi, a taj će status imati i ubudućе. Svoju je reputaciju zaslужilo pouzdanošćу, svestranošćу i lakoј prilagodbi čestim nadogradnjama i novim sustavima

BRADLEY MOĆNI SUBORAC TENKOVA

TEKST
Ivan Galović

Tijekom hladnog rata, pedesetih godina, naziru se promjene u taktici uporabe oklopno-mehaniziranih postrojbi (OMP). Do izražaja dolaze borbena vozila pješaštva (BVP) koja poboljšavaju pokretljivost vojnika, pružaju im određenu oklopnu zaštitu, a istodobno osiguravaju i dodatnu paljbenu potporu. Zapadnonjemačka vojska počinje koristiti Marder, a francuska AMX-10P. Sovjeti su svoj prvi BVP naziva BMP-1 uveli u operativnu uporabu još sredinom šezdesetih. Za razliku od borbenih prevožnjaka, BVP-i su bolje oklopljeni, imaju snažnije motore, naoružani su brzometnim topovima 20-73 mm te protutenkovskim raketama u dvočlanim kupolama iz kojih zapovjednik i ciljač imaju nesmetan pregled bojišnice. Neki modeli imaju i puškarnice za djelovanje pješaštva, iako danas to polako izlazi iz trenда jer smanjuje oklopnu zaštitu. Sve te karakteristike omogućile su BVP-ima djelovati s tenkovima ili kao samostalna borbena postrojba, što je potaknulo novi pristup taktičkom raspoređivanju postrojbi mehaniziranog pješaštva.



Foto: Ralph Zwilling/US Army



M2A3 u akciji tijekom vježbe Combined Resolve VI u svibnju 2016. na poligonu "Hohenfels" u Njemačkoj

VOJNA TEHNIKA

Foto: US Library of Congress

**SPAJANJE DVAJU PROGRAMA**

Zanimljivo, Sjedinjene Američke Države i Ujedinjeno Kraljevstvo zaostali su u startu razvoja BVP-a barem jedno desetljeće. Pentagon je tek 1964. pokrenuo razvoj mehaniziranog borbenog vozila pješaštva MICV (Mechanized Infantry Combat Vehicle) sa sljedećim zahtjevima: borbeno vozilo na gusjenicama za prijevoz jedanaest vojnika, dovoljna brzina za praćenje novih tenkova M1 Abrams, zaštita pješaštva od NBK-a, amfibijска sposobnost, borbeno djelovanje vojnika iz vozila i sposobnost paljbe po lakiim oklopnim vozilima i tenkovima. Činilo se da bi već iskušani M113 odgovarao većini zahtjeva, osim što vojnici nisu mogli djelovati iz vozila. Predstavljeno je nekoliko prototipova M113 s tim karakteristikama, no niti jedan nije prihvacen, a zahtjevi su još povećani. Na kraju je odbor zadužen za MICV zaključio da treba razviti potpuno novo vozilo. Ipak, to se nije potpuno ostvarilo. Naime, 1972. dizajniran je XM723, još jedna BVP inačica M113, s kapacitetom prevoženja devet osoba, kupolom za jednu osobu i automatskim topom od 20 mm. Taj je prototip 1976. spojen s konceptom razvijenim u sklopu otkazanog programa za oklopno izvidničko vozilo za mehanizirano pješaštvo. Dakle, američka vojska željela je vozilo koje bi u dvjema inačicama moglo udovoljiti zahtjevima pješaštva i mehaniziranog pješaštva (konjice).

Vozilo Bradley 1981. dobitlo je ime po netom preminulom slavnom generalu iz II. svjetskog rata Omaru Bradleyju. Na fotografiji snimljenoj 1944. u Francuskoj Bradley je u sredini, u društvu generala Pattona (lijevo) i Montgomeryja (desno)

Određeno je da će izvidnička (konjička) inačica vozila imati više streljiva, da će se na njoj izostaviti puškarnice te da će broj vojnika za prijevoz biti smanjen s devet na sedam. Program je preimenovan u Sustav borbenog vozila (FVS - Fighting Vehicle System). Tvrki Food Machinery Corporation (FMC) 1977. dodijeljeni su ugovori za razvoj borbenog vozila pješaštva XM2 i borbenog vozila za konjicu XM3.

PROMJENE, PROMJENE

Iako je nadležni odbor američkog Kongresa 1977. kritizirao nedostatke koncepta, a financiranje je bilo neko vrijeme i prekinuto, vojska je bila odlučna poslati XM2 i XM3 u proizvodnju. Definiran je kupolski top od 25 mm, zadržane amfibijске i sposobnosti borbe iznutra, no ključan je korak bio ugradnja dvaju protuoklopnih sustava TOW ATGW. Bez njih, XM2 i XM3 bili bi samo malo drugačiji M113, ali skupljii. Za svaki slučaj, FMC je konstruirao još jedan prototip s povećanom oklopnom zaštitom. Kad je 1981. započela proizvodnja, M2 (X je izostavljen jer predstavlja prototip) i M3 dobili su ime po netom preminulom slavnom generalu iz II. svjetskog rata Omaru Bradleyju (1893. – 1981.).

Testiranja Bradleyja bila su rigorozna. Toliko rigorozna da su čak i dovodila do sukoba među ljudima i institucijama nadležnim za ta testiranja. S jedne strane bili su časnici koji su se zalagali za *borbeni realizam* u testiranju, a s druge oni koji su preferirali *mekske*, računalno podržane metode.

Foto: US Department of Defense via NATO

Možda i najjači argument Bradleyja jest njegov protuoklojni sustav TOW, koji ga u kombinaciji s drugim osobinama i sustavima čini izvrsnim lovcem tenkova

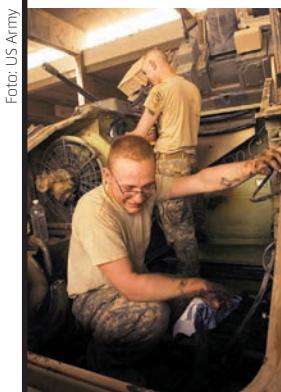




Rezultati testiranja doveli su do redizajna Bradleyja, znatno je poboljšan ovjes, oklop i skladištenje streljiva kako bi se poboljšalo preživljavanje i performanse na bojnom polju. Ukratko, konačna inačica vozila bila je poprilično različita od svojih izvornih specifikacija borbenog oklopnog transportera, koji je omogućavao vojnicima djelovati iznutra. Inačica koja je prešla u proizvodnju imala je 13 tona veću masu nego što je prvotno bilo navedeno i prevozila je manje ljudi. Nadalje, trebalo je 16 godina od 1964., kad je program u biti pokrenut, pa do konačnog odobrenja za serijsku proizvodnju. No, promjene nisu prestale ni s prvom serijom...

OSNOVNE INFORMACIJE

Borbeno vozilo Bradley (BFV - Bradley Fighting Vehicle) oklopljeno je vozilo na gusjenicama za prijevoz vojnika do kritičnih točaka bojišnice, kao i pružanje paljbe potpore iskrčanim postrojbama. Učinkovito je u napadima na više vrsta ciljeva, uključujući neprijateljske vojnike i oklopljena vozila. Dosad je proizvedeno više od 8000 primjeraka, a u dvama osnovnim modelima 6724 primjerka: pješačko borbeno vozilo (IFV - Infantry Fighting Vehicle) M2 dizajnirano za prijevoz vojnika i izvidničko (konjičko) borbeno vozilo (CFV - Cavalry Fighting Vehicle) M3 za izvidničke misije i borbu s tenkovima.



Vojnici čiste
motorni odjeljak
borbenog vozila
Bradley, u Iraku,
srpanj 2008.

RAZVOJ BRADLEYJA

A0 standard (od 1981.)

- top kalibra 25 mm
- protutenkovske rakete TOW
- integrirana ciljnička sprava
- termalni dnevno-noćni sustav za promatranje
- amfibijska sposobnost
- M2 posada 3+6 vojnika
- M3 posada 3+2 vojnika
- pogonski motor 500 KS

A1 standard (od 1985.)

- TOW 2, dometa 3750 m
- sustav gašenja požara

A2 standard (od 1988.)

- pogonski motor 600 KS i automatska transmisija
- zaštita sprjeda od streljiva kalibra 30 mm
- mogućnost dodavanja reaktivnog oklopa
- poboljšano skladištenje streljiva

A2 ODS standard (od 1991.)

- laserski daljinomjer, bezopasan za oči (ELRF)
- poboljšana ciljnička sprava (IBAS)
- sustav taktičke navigacije (GPS + digitalni kompas)
- digitalni informacijski sustav zapovijedanja bojnim poljem (FBCB2)
- termovizija vozača i ciljača
- protumjere zaštite od PO raketa
- sustav za zagrijavanje hrane
- M2 posada 3+7 vojnika

A3 standard (od 1999.)

- A2 ODS + digitalizirani KIS
- zapovjednikova neovisna sprava (CIV)
- II. naraštaj IC slike (FLIR - InfraRed, i TV)
- digitalni prikaznik za zapovjednika, vozača i ukrajino pješaštvo
- puna kontrola paljbe, automatsko prilagođavanje topa
- poboljšani pozicijsko-navigacijski sustav (POS-NAV)
- automatsko praćenje dvaju ciljeva
- zaštita od IED-a (jammer)
- sposobnost tenka Abrams: lovac/ubojica (hunter/killer)
- sustav dijagnostike u kupoli (BIT)
- poboljšanje značajke preživljavanja

A4 standard (od 2020.)

- pogonski motor 1000 KS
- bolja transmisija

A5 standard (od 2026.)

- veće tijelo s dvostrukim V oblikom
- nova kupola s topom 30 mm
- IBAS Block 2 (FLIR III. generacije)
- APS
- dodatni izvor napajanja za tih rad

VOJNA TEHNIKA

Trenutačne inačice u uporabi su IFV-ovi M2A2 i M2A3 i CFV-ovi M3A2 i M3A3. I M2 i M3 imaju tročlanu posadu, koju čine ciljač i zapovjednik u kupoli, te vozač smješten ispod poklopca, lijevo u prednjem dijelu tijela. Raspolaže s četirima periskopima, tri naprijed i jedan s lijeve strane. Srednji prednji periskop može se zamjeniti pasivnim noćnim periskopom. U dvočlanoj kupoli ciljač sjedi u ljevom dijelu, a zapovjednik u desnom. Ciljač i zapovjednik imaju kombiniranu dnevnu/termalnu spravu s povećanjem od x4 i x12 te periskope za motrenje naprijed i sa strane. U slučaju oštećenja postoji i pričuvna dnevna sprava. Svaki član posade ima izlazni otvor koji se otvara prema natrag. Sve do inačice ODS, M2 prevozi šest pješaka za iskrcaj i ima po dvije puškarnice s obje strane vozila kao i na izlaznoj rampi. Vojnici ulaze u vozilo i izlaze iz njega preko velike hidrauličke rampe na stražnjem dijelu tijela.

Na rampi su s lijeve strane ugrađena vrata. Na krovu odjeljka za pješaštvo nalazi se i otvor s poklopcom, koji služi za ponovno punjenje TOW-a. M3 ima zapećaćene puškarnice i uz posadu prevozi dva izvidnika, ali ima mnogo veću zalihu streljiva.

ALUMINIJ-TITANIJ

Motor Cummins VTA-903T snage 600 KS (500 KS u prvoj inačici) nalazi se desno od vozača. Motor je povezan s hidromehaničkom automatskom transmisijom HMPT-500-3EC tvrtke General Electric. Najveća je brzina 61 km/h (u vodi 6,4 km/h). Autonomija kretanja je oko 400 kilometara. Potrebno je do 15 minuta za pripremu kretanja po vodi. Od inačice M2A2 i M3A2 poboljšan je i prijenos snage do gusjenica, a pročistač ulaznog zraka proširen je da se omogući nesmetan rad snažnijeg motora. Postavljena je i veća ispušna cijev, a izmjene su urađene i na prigušivaču ispušnog zraka. Poboljšan je i ovjes. Sustav ovjesa sastoji se od torzijskih šipki, a na svakoj strani vozila nalazi se šest dvostrukih potpornih kotača, obloženih gumom, s većim razmakom između trećeg i četvrtog. Tu su i dva noseća valjka, a pogonski zupčanik je naprijed. Na prvom, drugom, trećem i šestom kotaču nalaze se hidraulični amortizeri. Gусjenice imaju gumene obloge koje se mogu mijenjati. M2 i M3 zaštićeni su aluminijskim zaštitnim oklopom sa svih strana, a odostraga je razmaknuti laminatni oklop.



ZNAČAJKE	M2A2 ODS	A3
Borbena masa	32 110 kg	34,250 kg (SSS Rev D)
Kapacitet prevoženja	10 (3+7)	
Motor	600 KS	
Kapacitet spremnika goriva	587 litara	
Brzina	61 km/h	
Doseg	402 km	
Kretanje kupole	360°	
Nagib	60 %	
Bočni nagib	40 %	
Svladavanje rovova	2,5 m	
Okomite prepreke	0,9 m	
Duljina	6,5 m	
Širina	3,2 m	
Visina	3,3 m	
Klirens	0,3 m	

BORBENA VOZILA SLJEDEĆE GENERACIJE

Američka kopnena vojska nedavno je otkrila konceptualni izgled borbenih vozila sljedeće generacije (NGCV – Next Generation Combat Vehicle). Koncept NGCV trebao bi se koristiti zaštićenom vezom između borbenog vozila s posadom i onog bez nje, tj. robota (RCV – Robotic Combat Vehicle). Nova generacija borbenih vozila trebala bi početi zamjenjivati Bradleyje od 2026.



Tijelo Bradleyja napravljeno je od slojevite aluminijske strukture s umetnutim pancirnim pločama, ima kosi prednji dio, ravni krov te izdignuti stražnji odjeljak za pješaštvo. Pokrov vozila i podvozje izrađeno je od titanija. S bočnih strana i s prednje strane moguće je postaviti ploče eksplozivno-reaktivnog oklopa. Kupola je od pancirnog čelika i titanija. Kombinacija aluminija i titanija u izradi vozila smanjuje masu uz zadovoljavajuću razinu zaštite u odnosu na pancirni čelik, ali znatno povećava cijenu. Model M2/3A2 opremljen je dodatnim oklopom na tijelu i kupoli kojim je zaštićen od pogodaka granata kalibra 30 mm, prije toga bio je otporan tek do kalibra 14,5 mm.

PROTUOKLOPNI ADUTI

Osnovno naoružanje čini top Bushmaster M242 kalibra 25 x 137 mm i brzine paljbe 200 metaka u minuti za borbu protiv ciljeva poput bunkera, helikoptera i lako oklopljenih vozila. Bradley M2 ima ukupnu zalihu od 900, a M3 1500 metaka. Sa streljivom M791 APDS-T može uništiti BMP-1 na udaljenosti od 2500 m, a najnovije APFDS-T ima još veću probojnost. Uz top je spregnuta strojnica M240C 7,62 x 51 mm. Za strojnici M2 ima 4400 metaka, a M3 7600 metaka. Za protuoklopnu borbu koristi dvostruki lanser raketa TOW (Tube-launched, Optically tracked, Wire-guided - lansiran iz cijevi, optički praćen, vođen žičanom vezom) s lijeve strane kupole pri čemu je M2 naoružan sa sedam, a M3 s ukupno 12 raketa.

U pokretu, lanser je spušten kako ne bi došlo do oštećenja. Neposredno prije lansiranja rakete lanser se podiže i otvara. Najnovije inačice rakete TOW mogu uništiti svaki glavni borbeni tenk na udaljenosti do 3,75 km (TOW 2A i 2B) odnosno do 4,5 km (TOW 2B Aero), što Bradleyja čini moćnim lovcom tenkova. Kako bi se djelovalo iz TOW-a, vozilo mora stati. Kupola ima električni pogon, a top i strojnica stabilizirani su za otvaranje paljbe iz pokreta. Inačice Bradleyja do M2A2 ODS imale su šest puškarnica kojima se koristila posada. Postavljanjem dodatnog oklopa na M2/3A3 ostale su samo dvije puškarnice na stražnjim vratima. Na puškarnicama se koriste puške M231 (modificirana jurišna puška M16) kalibra 5,56 mm. Za njih je u M2 spremno 50/40, a u M3 1600 metaka.



Konjanički (izvidnički) M3 Bradley prelazi Dunav tijekom vježbe Sabre Guardian 19 u Bordusani, Rumunjska, 20. lipnja 2019. To vozilo prevozi manje ljudi, ali skladišti više streljiva

VOJNA TEHNIKA

REAKCIJA NA OLUJU

Tijekom devedesetih pokrenut je program nadogradnje vozila M2A2 na standard M2A2 ODS (Operation Desert Storm), najviše kao reakcija na nedostatke koje je Bradley pokazao tijekom Pustinjske oluje. Kao prvo, broj iskrcajnog dijela povećan je na sedam. Nadalje, M2A2 ODS povećava uboјitost prethodnika dodavanjem laserskog daljinomjera. Dodatak sustava za umrežavanje i pozicisko-navigacijskih sustava (PGS i POS/NAV) povećava sposobnost M2A2 ODS-a manevrirati s ostatkom kombiniranog tima. Integriranje GPS-a s laserskim daljinomjerom omogućuje brze i točne pozive na paljbu. Dodatak sjedećih klupa daje članovima u iskrcajnom dijelu mogućnost njihova bržeg rastavljanja i ponovnog montiranja. Nadalje, smanjena je radarska slika vozila, povećano je vidno polje vozača i uvedena je nova generacija termovizijskih sustava za vozača. Konačno, tu je i alternativni sustav kretanja po vodi i integrirani sustav obrane vozila koji uključuje NBK detekciju te lasersko upozorenje. Preživljavanje posade je poboljšano integriranjem borbenog identifikacijskog sustava i uređaja za protumjere u slučaju napada vođenih projektila.

Foto: US Army



Bradleyji u Poljskoj, tijekom vježbe Combined Resolve u ožujku 2018.

Dodatak komunikacijske i informacijske sposobnosti borbenog zapovijedanja brigadom i niže (FBCB2 - Force XXI Battle Command, Brigade & Below) pruža postrojbama, vojnicima i vođama informacije gotovo u stvarnom vremenu. FBCB2 podrazumijeva zajedničku bazu podataka s automatiziranim informacijama o položaju i trenutačnom operativnom rasporedu prijateljskih i poznatih ili sumnjivih neprijateljskih snaga. Djelovanje laserskim daljinomjerom omogućuje posadi prepoznavanje i primopredaju ciljeva ostalim BVP-ovima, tenkovima, helikopterima, topništvu i minobacačima. FBCB2 se sastoji od GPS-a, radija SINCGARS, sustava za određivanje položaja i izvešćivanje te praćenje plavih snaga, a komunikacija se provodi i preko tzv. taktičkog interneta.

DIGITALIZACIJA ZA NOVI MILENIJ

Bradley M2A3 i M3A3 poboljšane su inačice M2A2 i M3A2 koje su se pojavile 1999. godine. U biti, riječ je o digitaliziranim inačicama ODS-a. Glavna poboljšanja vide se u sustavu zapovijedanja i nadzora i omogućuju djelovanje u tzv. digitalnoj bojišnici, posebno u suradnji s tenkovima M1A2 Abrams. Tu je i napredni FLIR druge generacije, a uboјitost je povećana poboljšanjem sustava za upravljanje paljborom i novim ciljničkim spravama. Digitalna elektronička arhitektura (ATA - Army Technical Architecture) uključuje nadzor podsustava i dijagnostiku / prognostiku. Iako je kupola A3 manja od A2, dodatne komponente i softver koji se ugrađuje povećavaju sposobnost A3 da borbeno djeluje, kreće se i komunicira. Funkcionalna su poboljšanja i u sustavu NBK zaštite, sposobnostima situacijske svijesti i navigacijskim sustavima.



Foto: BAE Systems

M2A2 ODS (Operation Desert Storm) razvijen je modernizacijom M2A2 na temelju naučenih lekcija iz više od deset godina iskustva mehaniziranog pješaštva i ispravljanja nedostataka uočenih tijekom operacije Pustinjska oluja

Ukrcavanje Bradleyja u transportni avion C-17 Globemaster III. Povećanje mase na budućim inačicama otežat će zračni prijevoz



M2A2 Bradley djeluje iz topa 25 mm. Vojnici iz iskrcajnog dijela pripremaju se za borbu nakon što su došli pod vatru u Buhrizu, Irak, 15. veljače 2007.

Električna energija distribuira se tako da mnoge komponente mogu nastaviti s radom unatoč kvaru drugih komponenata. Za napajanje se koristi šest akumulatora u tijelu i jedan u kupoli. Poboljšani sustav topa 25 mm ima dvije vrste cijevi, nitridnu i kromiranu. I M2A3 je konfiguriran za smještaj deset vojnika, tj. tročlane posade i sedam pješaka kao i M2A2 ODS. Iskrcajno pješaštvo ima vlastiti raspon u stražnjem odjeljku, tako da mogu vidjeti ono što zapovjednik i ciljač vide kroz svoje sprave. Zapovjednik također ima dodatnu sposobnost označivača ciljeva.

PRECIZNIJI I OTPORNIJI

M2A3 umjesto integrirane ciljničke sprave (ISU - Integrated Sight Unit) ima poboljšani sustav ciljničke sprave (IBAS - Improved Bradley Acquisition System), koji uključuje novi podsustav za akviziciju ciljeva i podsustav za upravljanje raketama. Poboljšanja obuhvaćaju i infracrveni radar druge generacije usmjeren prema naprijed (FLIR - Forward-Looking Infrared Radar), termalnu spravu, označavanje ciljeva, praćenje dvaju ciljeva, laserski daljinomjer, automatsko podešavanje na cilj, automatsko optičko usklađivanje i sposobnost lovac-ubojeća. FLIR druge generacije omogućuje zapovjedniku ili ciljaču identificirati i odrediti ciljeve izvan dometa oružanog sustava vozila. IBAS omogućava pronaći, prepoznati, identificirati i automatski pratiti dva cilja unutar istog vidnog polja, po danu ili noći. Dok se kreće (ili stoji), M2A3 može upotrijebiti top ili spregnutu strojnicu za djelovanje na bilo koji od dvaju ciljeva koja se pojavljuju u istom vidnom polju. Ipak, M2A3 može pomoći TOW-a djelovati na takva dva cilja samo dok je nepomičan.

Nadograđeni Bradley A4 trebali bi Američkoj kopnenoj vojsci osigurati dodatnu prednost na bojnom polju. Isporuka tih vozila trebala bi započeti ove godine

Dodavanjem drugog ciljnika za zapovjednika omogućeno je brže protnalaženje više ciljeva. Kvalitetniji vozačev vizir i navigacijski zaslon daju mu bolji vid i preglednost. M2A3 ima relativno neograničenu pokretljivost u potpunom mraku, u bilo kojim vremenskim uvjetima.

Osim digitalnih promjena, nadogradnja na A3 povećava i sposobnosti preživljavanja. Oklopna zaštita može se nadograditi sa sustavom BUSK (Bradley Urban Survivability Kit), zaštitom krova i nosačima za pločice oklopa za dodatnu zaštitu od oblikovanog streljiva. Dva bloka s po četiri električna lansera dimnih granata M257 postavljena su na prednjem dijelu kupole, po jedan sa svake strane glavnog oružja.

Bradley A3 spada u skupinu najboljih borbenih vozila pješaštva na svijetu. Njegova paljbenaa snaga, mobilnost i preživljavanje daju vojnicima sigurnost i sposobnost dominacije nad neprijateljem bez obzira na teren, klimu ili neprijateljsku prijetnju.

VELIKA NADOGRADNJA

S dodatnim oklopom koji je dobio, M2A3 ima masu od 34 tone. Kritičari prigovaraju kako ima malu paljbenu snagu i prevozi preveliko vojnika. Zato je u tijeku još ambiciozniji projekt nadogradnje, koji se implementira u dvama inženjerskim prijedlozima za promjenu Engineering Change Proposal (ECP). ECP1 vraća Bradleyju pokretljivost instaliranjem teških torzijskih šipki i nadogradnjom gusjenica, poboljšanim ovjesom i novim amortizerima.



VOJNA TEHNIKA

To će smanjiti habanje, povećati pouzdanost i povećati klijens (odmak od tla) - što bi vozilo učinilo sigurnijim od detonacija improviziranih eksplozivnih sredstava. ECP2 namijenjen je obnovi električnih sustava i pogonskog sklopa vozila kako bi se odgovorilo na sve veću potrošnju električne energije koju trebaju novi sustavi vozila. Bradley A4 mogao bi imati pogonski sklop snage od čak 1000 KS. Širokokutni vizir vozača i nova komunikacijsko-informacijska oprema olakšavat će razlikovanje prijateljskih od neprijateljskih vozila. Brže okretanje kupole, veća mrežna povezanost i pametni prikaznici također će pridonjeti boljoj situacijskoj svjesnosti. Kad serija nadograđenih vozila bude dovršena, isporuka 168 vozila zasad dogovorenih s BAE Systemsom, koji je preuzeo Bradleyja, trebala bi započeti tijekom 2020. M2A4 imat će bolje značajke i bit će spreman na povećanje mase za ambiciozniju nadogradnju na konceptualni model M2A5.

VEĆE TIJELO, NOVA KUPOLA IЛИ OBOJE?

U 2017. godini Chris Conley, direktor programa Bradley Američke kopnene vojske, izjavio je da će M2A5 uključivati infracrveni (FLIR) senzor treće generacije, poboljšane senzore za otkrivanje laserskih zraka i njihovo ometanje te vanjske kamere s prikazom u boji (IBAS Block 2) kako bi Bradley mogao lakše otkrivati i djelovati na neprijatelje na velikim udaljenostima. Te bi komponente bile kompatibilne s onima koje se nadograđuju na glavni borbeni tenk Abrams. Nadogradnja bi očito produžila Bradleyjevo tijelo kako bi mogao primiti dodatni oklop, novi transmisijski sustav i prevoziti osam vojnika. Masa bi se povećala na nešto manje od 40 tona - što bi značilo povećanje za više od 20 posto. Navodno bi nova konfiguracija mogla pružiti ukrcajom pješaku dva do pet puta veću zaštitu. Novi sustavi mogli bi uključivati sustav aktivne zaštite (APS) koji može oboriti dolazne projektilne. Dok je vojska nedavno počela instalirati APS Trophy na tenkovima Abrams, na Bradleyju se testira drukčiji izraelski sustav nazvan Iron Fist, koji navodno predstavlja manji rizik od nanošenja štetne prijateljskim postrojbama. Predložena nadogradnja kupole podrazumijeva zamjenu lančanog topa od 25 mm s 30-milimetarskim automatskim topom XM813 Bushmaster II - istim oružjem koje se instalira na borbene prevožnjake na kotačima Stryker. Prema jednoj analizi, to bi proširilo učinkovit domet oružja na gotovo 3,2 km i poboljšalo proboj oklopa do 30 posto.

Američki vojnici demonstriraju paljbu uživo s tenkovima M1A2 Abrams i borbenim vozilom M2A3 Bradley u Fort Hoodu, Texas, 2015.



Željezница ostaje
najjednostavniji i
najpouzdaniji način za
transport Bradleyja na
duge udaljenosti

Saudijska Arabija nabavila je za
potrebe svojih oružanih snaga
400 M2A2 Bradleyja

Nadalje, novi top može koristiti programirano rasprskavajuće streljivo, koje može pogoditi ciljeve skrivene iza zaklona ili besposadne zrakoplovne letjelice i helikoptere.

VOJSKA ŽELI IZDRŽLJIVOST

Veće granate znače smanjenje broja streljiva u borbenom kompletu s 300 na samo 180 metaka. Međutim, iako Bushmaster II ima istu maksimalnu brzinu paljbe od dvije stotine metaka u minuti, tvrdi se da je točniji i u kombinaciji s većom snagom metka treba manje ispaljivanja da bi se postigao isti učinak.

Nova kupola također bi imala značajno bolje zapovjedničke i ciljačeve naprave, bolje međusobno umrežavanje, te poboljšani laserski daljinomjer i navigacijski sustav. Za zaštitu od napada pješaštva predviđena je daljinska upravljava stanica u kalibru 5,56 mm s prigušivačem. Novo će oružje morati moći ciljati više i niže od sadašnjih oružja postavljenih na vozila tako da se može boriti s neprijateljem na visokim zgradama ili u podrumima.

Naravno, takvom nadogradnjom bi ionako teško vozilo postalo još teže i time bi se dodatno otežao njegov zračni transport. Međutim, vojska želi da njezini Bradleyi budu izdržljivi i kad se suoče s ručnim raketnim bacačima (RPG) i improviziranim eksplozivnim napravama (IED), kao i novim vodenim protuoklopnim raketama i neprijateljskim BVP-ovima koji bi se mogli pojavili u sukobu visokog intenziteta na bliskim udaljenostima.



SVLADAVANJE SVIH CILJEVA

Kad se pogleda prošlost njihove borbene operativne uporabe, zanimljivo je da su, u Zaljevskom ratu 1991. - 1992. Bradleyji uništili više iračkih oklopnih vozila nego tenkovi Abrams. Izgubljeno je dvadeset Bradleyja, no čak njih 17 od prijateljske paljbe. Stoga su Amerikanci na vozila postavili identifikacijske ploče koje isijavaju obrnutu polaritetnu toplinu ako se gledaju kroz termalne sprave. S druge strane, od početka Iračkog rata 2003., uništeno je najmanje 50 Bradleyja, uglavnom od IED-a i paljbom iz RPG-a, no uz iznimno visok postotak preživljavanja posade. Ipak, u odnosu na Zaljevski rat Bradley je sudjelovao u operacijama većeg intenziteta i duljeg trajanja. Nakon pada režima Sadama Huseina nastavio je sudjelovati u protupobunjeničkoj operaciji sve do američkog povlačenja 2011. S druge strane, Bradley jednostavno nije bio dizajniran za zaštitu od mina, što je dovelo do "procvata" proizvodnje vozila MRAP koje danas imamo i u Hrvatskoj vojsci. Ipak, M2A3 je pokazao višu razinu operativne učinkovitosti u Iraku 2003. u usporedbi s onim što je M2A2 pokazao 1991. na istom području. Glavni je razlog u poboljšanim sposobnostima za otkrivanje, prepoznavanje i pogađanje ciljeva, kao i za noćnu borbu. Danas, osim vojske Sjedinjenih Država, korisnik je Bradleyja i Saudijska Arabija s 400 odnosno Libanon s 32 vozila. Hrvatska vojska trebala bi postati prvi europski korisnik, iako na Starom kontinentu ima i drugih zainteresiranih. Prema sadašnjim projekcijama, MORH za potrebe HV-a nabavlja 84 vozila M2A2 ODS (60 za popunu teške pješačke bojne + 24 za dijelove). Prva bi vozila trebala početi stizati tijekom 2020. ili 2021. u tvrtku "Đuro Đaković" koja bi ih trebala modernizirati na standard A3 sa strateškim partnerom iz SAD-a, tvrtkom BAE Platforms & Services koja je dio britanskog konglomerata BAE Systems. Prvo će se osposobiti 14 vozila za obuku.

Bradley je borbeno vozilo pješaštva impresivne paljbe-ne moći, adekvatne oklopne zaštite i dobre pokretljivosti. Dosad je pokazao da može svladati gotovo sve ciljeve, po danu i noći. S tim BVP-om oklopno-mehanizirane postrojbe na raspolaganju imaju sredstvo za borbu protiv tenkova, lako oklopljenih ciljeva, helikoptera, bunkera i pješaštva. Sofisticirana digitalna oprema omogućuje mu povoljniju taktičku situaciju.

OSTALE INAČICE BRADLEYJA:

- zapovjedno vozilo (BCV),
- vozilo za potporu paljbom (M7, Stinger, Javelin),
- inženjerijsko vozilo (ESV),
- sanitetsko oklopno vozilo (AMTV, AMEV)
- podvozje višecijevnog lansera raketa MLRS M270



STRELJAČKO NAORUŽANJE

Ekskluzivno!

TEKST

Dubravko Gvozdanović

FOTO

HS Produkt i arhiva autora

H11 OSVAJA SVIJET

Najnoviji pištolj karlovačkog HS Produkta nedavno se pod nazivom Hellcat pojavio na američkom tržištu i izazvao golem interes stručne javnosti, medija, ali i laika. Otkud takva reakcija na novog predstavnika *micro compact* klase?

Kako bi dao odgovor, naš stručni suradnik nije tek opisao oružje, njegov koncept i razvoj, nego ga i usporedio s izravnim konkurentom te isprobao na streljuštu

H11 s produljenim spremnikom kapaciteta 13 metaka. Polimerna površina obloga spremnika također je tretirana "Adaptive Grip" postupkom kako bi se dodatno poboljšao hват oružja



H11 (HELLCAT)

Kalibar	9 x 19 mm
Duljina cijevi	79,5 mm
Ukupna duljina	153 mm
Visina	107 mm
Masa bez spremnika	455 g
Masa praznog spremnika	58,5 g / 61 g / 68,5 g
Ciljnička crta	127,5 mm

Interes domaćih i stranih stručnih medija za HS Produktov pištolj Hellcat razumljiv je zato što je ipak riječ o novom modelu, čiju pojavu treba popratiti po inerciji. No, na premijeru su tekstovima odgovorili i *mainstream* mediji, što je iznenadujuće. S neskrivenim simpatijama, pa čak možemo slobodno reći i oduševljenjem, pojavu Hellcata popratili su i neki hrvatski mediji koje bismo opisali kao blago nesklone industriji oružja. HS Produkt i prije je proizvodio i prodavao oružje vrhunskog dizajna i kvalitete. Dosad su čak pet puta njegovi modeli proglašavani pištoljem godine na američkom tržištu, no niti jedan od njih nije izazvao toliki interes.

Samo po sebi nameće se logično pitanje: Zašto?

Je li novi pištolj HS Produkta uistinu najbolji? Ako jest, po čemu je takav i u kojoj klasi oružja? Je li toliko revolucionaran ili je to samo odraz uspješnog marketinga ili nečega o čemu nitko nije ni razmišljao? Da bismo bolje shvatili što se događa, u analizi fenomena Hellcata potrebno je uzeti u obzir više faktora i njihov složen odnos.

SHVAĆANJE SAMOOBRANE

Postoji li samoobrambeno oružje ili samo kategorija namjene u koju se oružje svrstava?

Stara latinska izreka: "Si vis pacem, para bellum", koja u prijevodu znači Ako želiš mir, pripremi se za rat, daje nam filozofsko objašnjenje tog pitanja. Ako bismo je promatrali kroz prizmu oružja, vrlo brzo bismo zaključili da ne postoji napadačko ili obrambeno oružje nego namjera, pa uzrečica zapravo definira oružje kao neutralno, jednako napadačko koliko i obrambeno. Cilj svakog oružja jest zaštita, makar se ostvarivala i kroz agresivni napad. Uostalom, i stari se Rim kao vojna, a zatim i imperijalistička sila razvio iz početne potrebe za obranom koju je osiguravao preventivnim napadima.

STRELJAČKO NAORUŽANJE



Walther PPK desetjećima je bio najpopularniji europski pištolj za prikriveno nošenje

Pištolji i revolveri, kao kratko vatreno oružje smatraju se u prvom redu osobnim naoružanjem, čija je jedina namjena pružanje zaštite, odnosno krajnja obrana pojedinca. Prednost tog oružja u odnosu na sve druge vrste ne ogleda se u njegovoj učinkovitosti ili snazi, nego isključivo u mogućnosti lakog i jednostavnog svakodnevnog nošenja. Gdje god se nalazili, revolver ili pištolj uvijek ste mogli ponijeti sa sobom. Posebnu kategoriju među tim oružjem svojedobno su zauzimali tzv. džepni pištolji, čiji je dizajn pojedincu trebao omogućiti nezamjetno nošenje. Bez obzira na konstrukciju, osnovna je ideja bila prikriti (op. a., danas u literaturi često naglašavano *concealed carry*), oružje na tijelu osobe koja ga nosi, radilo se o službenoj odori ili civilnom odijelu. Kao što i samo ime sugerira, takvo je oružje po gabaritima moralno biti primjereno da ga se bez problema može nositi u džepu. Upravo je zato uvijek i bilo svojevrstan kompromis zato što su gabariti bili odlučujući faktor koji je limitirao, no ujedno i inspirirao konstruktore. U pravilu, ispunjenje jednog od uvjeta isključivalo bi drugi. Slikovito rečeno, veličina je utjecala na kalibar i obratno. Kad bi konstruktori i uspjeli pomiriti i povezati ta dva čimbenika, onda je to oružje u pravilu bilo limitirano vatrenom moći, tj. kapacitetom, na jedan ili dva metka.

Foto: Michael Sullivan / Wikimedia Commons

SKRIVENO U DŽEPU

Iako začetak ideje o *džepnom* vatrenom oružju seže čak u XVII. st., tek s pojavom sjedinjenog metka s metalnom čahurom dolazi do pojave prvih konstrukcija oružja koje možemo smatrati prvim pravim predstavnicima te kategorije. Reprezentativan je primjerak tog doba oružje koje je postalo poznato pod imenom Derringer. Proizveo ga je američki Remington i pod oznakom Model 95 pustio u prodaju 1866. godine. U načelu, bila je riječ o jednostavnoj dvometnoj konstrukciji pištolja s dvjema cijevima postavljenim jedna iznad druge. Metak kalibra .41 Rimfire nije bio baš impresivan, ali dovoljno jak kako bi vlasniku pružio kakvu-takvu obranu. Iako konstrukcijski limitiran, taj je pištolj ispunio očekivanja i pružio korisniku mogućnost lakog skrivanja. U kratkom roku postao je iznimno popularan među predstavnicima zakona kao *back up* oružje, no i među različitim avanturistima, posebice profesionalnim kockarima, koji su itekako znali iskoristiti prednosti skrivenog oružja. O popularnosti konstrukcije dovoljno govori i podatak da se ti tipovi pištolja i danas proizvode u gotovo svim kalibrima, uključujući i sačmeni .410. Početkom XX. st. brzo se počinju pojavljivati sve naprednije konstrukcije revolvera i pištolja. Kalibri postaju sve jači, a kapacitet pojedinih modela oružja povećava se na čak osam metaka. Do Drugog svjetskog rata dolazi do procvata različitih konstrukcija i džepni pištolj postaje sve respektabilnije oružje, redefinirajući pojam i nužnost samoobbrane. Među revolverima prevladavaju oni američke proizvodnje, dok među pištoljskim konstrukcijama vodeću ulogu imaju europski proizvodi. Raspon kalibara većine modela kreće se od univerzalnih .22 Short i LR preko pištoljskog 6,35 mm Browning do revolverskog .38 Special. Iz tog razdoblja valja istaknuti Browningov model Baby Browning kalibra 6,35 mm kao uistinu pravi džepni pištolj, Waltherov model

PODRIJETLO IMENA

Dok u ostaku svijeta ime Hellcat može sugerirati da je riječ o nekakvoj divljoj životinji iz obitelji mačaka, njim je američkoj javnosti poslana jasna poruka. Takva mačka ne postoji u prirodi, no u američkom slengu označava opaku, prkosnu osobu žestoke osobnosti sklonu vještičarenju, tj. s moćima upravljanja nadnaravnim silama. U pravilu, taj se naziv češće pripisuje ženskim nego muškim osobama, pa u Marvelovu svijetu stripovskih superheroina i superheroja postoji Patricia "Patsy" Walker, žena opisanih značajki čiji je alter ego Hellcat. Koliko je pojam duboko ukorijenjen u kolektivnu svijest Amerikanaca, pa i u vojno nazivlje, govori nam i podatak da je ime Hellcat za vrijeme Drugog svjetskog rata nosio poznati palubni borbeni avion američke mornarice, odnosno Grumman F6F, kao i laki lovac tenkova M18 poznat po iznimnoj brzini. Prije nekoliko godina proizvođač automobila Dodge jedno je od svojih superbrzih vozila, snage veće od 700 KS, nazvao Dodge Challenger SRT Hellcat.



Lijeva strana pištolja H11 (lijevo), na kojoj se nalaze sve operativne poluge i to: utvrđivač spremnika, poluga za zaustavljanje navlake u stražnjem položaju i poluga za rastavljanje pištolja. Na desnoj strani (desno) lijepo je vidljiv vanjski izvlakač te izostanak drugih operativnih poluga



PPK (Polizeipistole Kriminalmodell) 7,65 mm te revolver Colt Detective Special kalibra .38 Special. Upravo nam ta tri modela džepnog oružja daju nagovještaj u kojem će se smjeru kretati razvoj džepnog vatrenog oružja.

ZA SNAGE SIGURNOSTI

Browningov model Baby ostao je reprezentativan primjerak grupe koja prati osnovnu samoobrambenu zamisao džepnog oružja, slijedivši ideju smanjenja gabarita na štetu snage i vatrene moći. Walther PPK i Colt Detective Special više-manje uspješno pokušavaju pronaći kompromis između prihvatljivosti ukupnih gabarita i potentnosti kalibra, dajući mu i vojnopolicijsku crtu. Potonji i imenima jasno naglašavaju koja im je svrha i komu su namjenjeni. U prvom redu, njihova je namjena omogućiti snagama sigurnosti (policija, tajne službe i dr.), dovoljno snažno oružje koje je ujedno, za razliku od temeljnog službenog oružja, lako nositi neprimjetno. Unatoč različitim pristupima, oba modela brzo postaju iznimno popularna među onima kojima su i namijenjena, što posljedično dovodi i do popularnosti na civilnom tržištu. Iako općenito odlično prihvaćeni, sredinom sedamdesetih godina zbog pojave terorističkih napada u Europi i bujanja uličnog kriminala širom svijeta, oba koncepta počinju pokazivati mane i ograničenost tehnologije vremena kad su nastali. Unatoč poboljšanjima i ponudi modela u jačem, 9 mm K kalibru, sve je više kritika na koncept džepnog pištolja Walther PPK i njegovih sljedbenika počelo dolaziti upravo iz redova onih koji su ga svojedobno s tolikim oduševljem i prihvatali.



HS Produktov H11 u OSP (Optical Sight Pistol) inačici opremljen refleksnim ciljnikom s crvenom točkom Shield RMSc

Iako začetak ideje o džepnom vatrenom oružju seže čak u XVII. st., tek s pojavom sjedinjenog metka s metalnom čahurom dolazi do pojave prvih konstrukcija oružja koje možemo smatrati prvim pravim predstavnicima te kategorije. Reprezentativan je primjerak tog doba oružje koje je postalo poznato pod imenom Derringer. Proizveo ga je američki Remington i pod oznakom Model 95 pustio u prodaju 1866. godine.

Policija je sve više negodovala, ističući slab kalibr nedostatan za suvremene potrebe policijskog i samoobrambenog oružja. U to vrijeme dostupna tehnologija nije omogućavala izradu poluautomatskog pištolja malih gabarita, a kalibara jačih od 9 mm K ili 9 mm Makarov. Primjera radi, pištolji kalibra 9 mm Para zahtjevali su sustav s bravljjenom cijevi, što je značilo i povećanje ukupne veličine, duljine i mase oružja, a tad bi već izlazilo iz gabarita džepnog.

STAROMODAN AGENT

Savezna Republika Njemačka pokrenula je sredinom sedamdesetih nacionalni program nabave novog policijskog pištolja, a dio toga bilo je i usvajanje kalibra 9 mm Para kao službenog. Taj će kalibr uvelike utjecati na razvoj kratkog vatrenog oružja u ostatku svijeta. Walther je ponudio Model P5, neznatno poboljšanu i ušminkanu inačicu vojnog pištolja Walther P38, pritom odustavši od projekta policijskog pištolja PP Super u kalibru 9 mm Ultra. Uz osnovni model, Walther je ponudio i kompaktnu inačicu pod nazivom Model P5 Compact, čija je namjena bila nadomjestiti nedostatke pištolja PPK. Na svoju žalost, samo je nešvesno otvorio prostor za sasvim novu kategoriju oružja, ujedno ograničavajući pojам i definiciju džepnog pištolja na oružja vrlo malih dimenzija i slabog kalibra, zapravo koncept Browningova modela Baby.

STRELJAČKO NAORUŽANJE



Zanimljiva priča o Modelu P5 vezana je uz 1983. godinu i filmove o britanskom tajnom agentu 007. Te su godine premijeru imala dva filma o Jamesu Bondu različitih producijskih tvrtki: "Octopussy" u kojem je glavnu ulogu imao Roger Moore, te "Nikad ne reci nikad" ("Never Say Never Again") sa Seanom Conneryjem, koji se vratio u ulogu tajnog agenta 007. Iako je James Bond na filmskom platnu koristio različita oružja, prepoznatljiv je ostao Walther PPK upravo zbog svojih komparativnih prednosti. Dobitna kombinacija veličine i dovoljne ubojitosti uz karakteristično skladnu i vizualno dopadljivu liniju učinila je PPK idealnim oružjem karizmatičnog tajnog agenta. Eon Production, kuća koja je dotad producirala gotovo sve filmove o Bondu, u danom je trenutku odlučila zamijeniti PPK pištoljem Walther P5 Compact. Filmski radnici i njihovi stručni suradnici prepoznali su zastarjelost PPK-ova koncepta, a vjerojatno su s Waltherom sklopili i poslovno-promotivni ugovor kojim se Jamesu Bondu nastojalo dati suvremeniji štih. No, 1982. na tržištu se pojavio austrijski Glock 17 s polimernim kućištem i dvorednim spremnikom velikog kapaciteta od 17 metaka te najavio kompletno nove trendove u industriji vatrenog oružja.

Oba su se modela pištolja H11 na našem testu dokazala kao izvanredno pouzdana

To je bio dokaz da je *novi* Waltherov P5 s jednorednim spremnikom od osam metaka zastario pa se već u sljedećim nastavcima serijala o Bondu od njega kao od oružja agenta 007 odustalo i vraćen je *stari dobrí* PPK, ako ni zbog čega drugog – onda zbog tradicije.

POTPUNA PROMJENA KONCEPTA

S druge pak strane, američki pristup s konceptom revolvera Colt Detective Special, iako zadovoljavajući po snazi, s vremenom je sve više pokazivao nedostatke u smislu gabarita i vatrene moći. Radi specifičnosti konstrukcije s bubnjem, takvo je oružje znatno šire od poluautomatskog pištolja te ga je samim tim teže i prikriti, posebice za vrijeme topnih dana kad se nosi laka odjeća. Tradicionalna američka sklonost revolverima s jačim i većim kalibrima u kombinaciji s karakterističnim dizajnom ograničavala je vatrenu moć oružja, limitiravši kapacitet na najviše šest, a najčešće pet metaka, što se sve više počinje pokazivati nedostatnim. Iako se poticala uporaba i nošenje poluautomatskih pištolja (veće vatrene moći i brže nadopune), revolver dugo ostaje dominantan izbor većine policajaca, posebice konzervativnije nastrojenih detektiva i operativaca koji su na terenu radili u civilu. Ipak, porast kriminala u SAD-u i sve veći broj bezobzirnih napada iznijeli su na svjetlo dana malu vatrenu moć kao najveću manu tog oružja. Policajci u civilu više nisu bili u stanju suprotstaviti se agresivnim napadima u pravilu bolje naoružanih kriminalaca. U takvim se okolnostima sve više javljala potreba za kompaktnim vatrenim oružjem velike vatrene moći (veliki kapacitet spremnika) i dovoljno jakog kalibra sposobnog zaustaviti i oboriti napadača na tlo jednim pogotkom.

Usporedba H11 i XDS-a. Osim razlike konfiguraciji ciljnika, najuočljiviji je izostanak kočnice na rukohvatu, prepoznatljiva znaka većine pištolja iz HS/XD linije HS Produkta



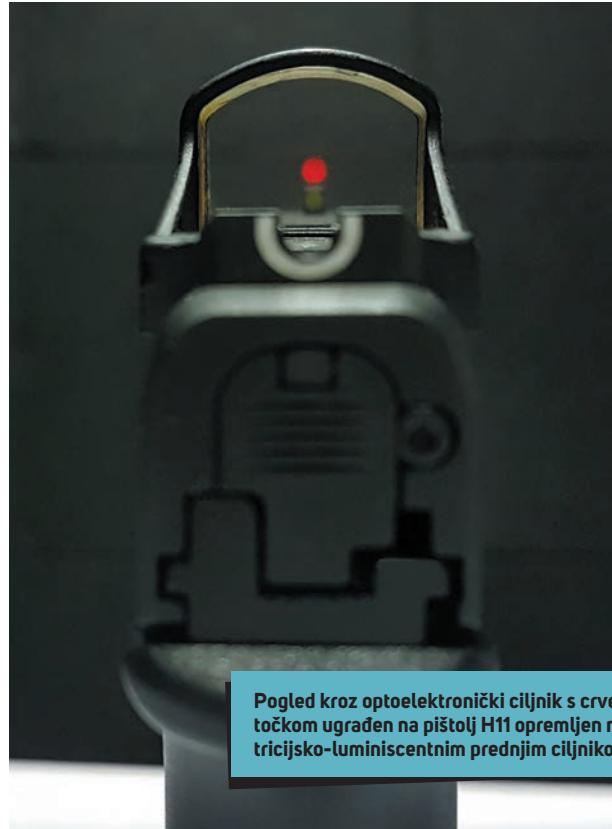
Svi dotad viđeni koncepti tzv. džepnog vatrenog oružja nisu zadovoljavali temeljne uvjete i zahtjeve. Većinom se nije mogao postići dobar balans između veličine i snage oružja. Problem s konceptom džepnog oružja postao je evidentan onog trenutka kad se počelo sve više koristiti u službenoj uporabi kao rješenje za naoružavanje policijskih, odnosno sigurnosnih snaga koje dužnost obavljaju u cijevi. Razvidno je postalo da ono što se godinama smatralo džepnim oružjem to zapravo nije te da cijeli koncept treba mijenjati.

ODMAH NA VRHU

Krajem osamdesetih i pojavom Glocka 19: pištolja kalibra 9 mm Para i spremnika kapaciteta 15 metaka, tržište je dobilo oružje relativno prihvatljivih dimenzija i iznimno velike vatrene moći u obama segmentima: kapaciteta i potentnosti kalibra. No, Glock 19 nikako se nije mogao smatrati džepnim pištoljem u pravom smislu riječi, nego je otvorio novu kategoriju *compact* oružja. Takvo se rješenje nametnulo kao idealan koncept univerzalnog policijskog oružja, pokrivši gotovo sve aspekte suvremenih policijskih potreba. Koncept džepnog oružja vratio se na svoj početak rudimentarnih konstrukcija s jačim kalibrima ili suvremenijih rješenja sa slabijim kalibrima, isključivo dostatnim za krajnju nužnu obranu. Ulaskom u XXI. st. i pogoršanjem sigurnosne situacije, posebice u većim urbanim cjelinama, dolazi do sve veće potrebe za samoobranom. Učestalost svakodnevnih prijetnji i ugroza sigurnosti mijenja i policijske potrebe za specifičnom opremom i oružjem. U takvom se ozračju mijenjaju i zahtjevi koji se postavljaju pred samoobrambeno i *back up* oružje. Kao nikad prije, danas mora biti što manjih dimenzija i istodobno što veće vatrene moći. Jednostavno skraćivanje *compact* oružja, kojim se ono pretvara u podinačicu odnosno *subcompact*, nije rješenje koje potpuno pokriva suvremene potrebe istinskog samoobrambenog oružja.

RASTAVLJANJE

Pištolj se jednostavno i lako rastavlja. Poluga za rastavljanje nalazi se s lijeve strane, na rukohvatu po sredini ispod navlake, nešto malo u smjeru cijevi ispred okidača. Da bismo pištolj rastavili, potrebno je prvo izvući spremnik iz rukohvata i odložiti ga dalje od pištolja. Potom treba navlaku povući u stražnji položaj i vizualno se uvjeriti da se metak ne nalazi u cijevi. Kad se uvjerimo da je ležište metka prazno, pištolj treba usmjeriti u sigurnom smjeru i izvršiti kontrolno okidanje. Tek tad navlaku možemo povući prema natrag i polugom za zaustavljanje zaustaviti je u stražnjem položaju. Poluga za rastavljanje navlake mora ući u urez na navlaci. Polugu za rastavljanje tad okrenemo za 90 stupnjeva prema gore. Navlaku lagano otpustimo u prednji položaj i povučemo okidač te je skinemo s rukohvata. Potom izvadimo povratnu oprugu s vodilicom i cijev iz navlake. Pištolj se sastavlja obratnim redoslijedom.



Pogled kroz optoelektronički ciljnik s crvenom točkom ugrađen na pištolj H11 opremljen noćnim tricijsko-luminiscentnim prednjim ciljnikom

Naime, takvo je oružje i dalje preveliko. Više nego ikad prije postoji potreba za prikrivenim nošenjem, koje ničim ne bi otkrivalo je li netko ozbiljno naoružan. Kako se stari koncept džepnog oružja konačno jasno definirao, nova kategorija nazvana je *micro compact*. Prema mnogim stručnim mišljenjima, ona je ideal kojem je iskonski težila prvočna ideja džepnog pištolja. No, budući da se kategorija džepnog pištolja više-manje kroz vrijeme samoodredila, *micro compact* zasad je zasebna cjelina.

Najnoviji hrvatski pištolj, odnosno HS Produktov model H11 (Hellcat), po značajkama je među rijetkim pištoljima na tržištu koji se svrstao u tu kategoriju. Štoviše, po mišljenju autora teksta, H11 pištolj je čijim je konstruktörima uspjelo, na ponos cijele hrvatske industrije, ne samo svrstati ga nego i staviti na vodeću poziciju ispred pištolja SIG P365, nedavno jedinog u toj kategoriji.

STRELJAČKO NAORUŽANJE



NAJPUNIJI SPREMNIK

Oprilike mjesec dana nakon premjere na američkom tržištu pod imenom Hellcat, HS Produkt predstavio je tijekom pariškog Milipola taj pištolj pod nešto pojednostavljenim imenom H11, dakle onim pod kojim će se prodavati na tržištima izvan SAD-a. Kako je već navedeno u nedavnoj reportaži iz Pariza (v. Milipol Paris 2019, HV br. 593), novo označavanje svih modela iz ponude HS Produkta dio je strategije stvaranja prepoznatljivosti brenda kojim se nastoji naglasiti hrvatsko podrijetlo.

**Spremniči pištolja
H11 sljeva nadesno:**
**standardni flush plate,
pinky ext. s ispušćenim
osloncem za mali prst
kapaciteta 11 metaka
te dodatni extended
spremnik kapaciteta
13 metaka**



Na našem se testu pištolj H11 unatoč malim dimenzijama dokazao kao precizno oružje.
Pucano je na testnu metu standarnog
HS-9 pištolja

Od samog trenutka predstavljanja američkim kupcima, pištolj H11, odnosno Hellcat, postao je svojevrstan hit. Da bismo najbolje shvatili zašto je taj model toliko značajan, najbolje ga je usporediti s modelom koji je kraljevao u toj kategoriji oružja, pištoljem SIG P365. Treba biti iskren i reći da SIG P365 nije ustoličio kategoriju, on je samo nakratko do pojave Hellcata uspio njom ovladati. Još i prije pištolja SIG P365 postojali su slični modeli, no nisu se uspjeli nametnuti tržištu. Riječ je o američkom pištolju Kel-Tec P11 (konstruktora koji je dizajnirao pištolj Grendel) i nekim modelima američko-brazilskog Taurusa. Tehnički problemi, nepouzdanost i slaba kvaliteta, posebice Taurusovih pištolja koji su zbog problema sa sigurnosti čak i opozvani, nisu doveli do imalo značajnijeg tržišnog uspjeha, a kamoli referentnog pozicioniranja. Nedugo nakon premijere Hellcata, modele u *micro compact* klasi predstavio je i američki Smith & Wesson te turski Canik, no po dimenzijama ova su pištolja ipak nešto veća tako da još uvijek ne možemo govoriti o istinskoj konkurenциji.

Na prvi su pogled na H11 i SIG P365 gotovo identični po svim značajkama. Najočitija je razlika u kapacitetu spremnika: hrvatski pištolj u osnovnoj izvedbi ima jedanaest metaka u spremniku (od toga i potječe broj 11 u oznaci modela), dakle, metak više od izravnog konkurenta. Možda se razlika ne čini velika, no HS Produktov pištolj ima najveći kapacitet spremnika u "micro compact" klasi. Uz standardni spremnik s ravnom bazom (*flush plate*), nudi se i spremnik s ispušćenim osloncem za mali prst jednog kapaciteta (*pinky ext.*), te dodatni prodljeni (*extended*) spremnik većeg kapaciteta od 13 metaka. Svi su spremnici metalni, izrađeni od nehrđajućeg čelika.

LAKŠI, I DALJE SIGURAN

Iako prati prepoznatljivu liniju pištolja polimernog kućišta sa skrivenim udaračem, pištolj H11 znatno se razlikuje od većine prijašnjih modela iz ponude HS Produkta. Ključne su razlike u sigurnosnim značajkama. Tako je prvi put na nekom karlovačkom pištolju koji opaljuje s pomoću *strike*-*ra* izostavljena kočnica na hrptu rukohvata (*grip safety*). Iako su prepoznatljivi upravo po toj kočnici koja je i postala svojevrstan zaštitni znak većine njihovih pištolja, u HS Produktu točno su znali što rade. Male ukupne dimenzije *micro compact* klase nužno za sobom nose i uvjet smanjenja mase. Kako bi se to postiglo, odlučeno je napraviti redizajn i tržištu isporučiti potpuno novi pištolj, a ne samo umanjenu inačicu nekog od većih modela. Uz izostanak kočnice na rukohvatu, na pištolju H11 redizajniran je i indikator napunjenoosti ležišta metka te on više nije u obliku poluge koja se uzdiže izvan navlaka, nego u obliku polukružnih usjeka u navlaci i cijevi. Oni zajedno tvore kružnicu odnosno okrugli otvor kroz koji se vizualno provjerava nalazi li se metak u ležištu cijevi. Tim rješenjem dodatno se uštedjelo na masi. Eliminacijom tih elemenata pištolj ipak nije izgubio na sigurnosti. Naprotiv, zadržao je visoke sigurnosne standarde, koji krase sve modele HS-a. Pištolj je i dalje opremljen trima kočnicama, i to kočnicom na okidaču, padajućom kočnicom u sklopu mehanizma za okidanje i pasivnom blokadom udarne igle, odnosno *strike*-*ra*.



ker, koje sprečavaju incidentno opaljenje u slučaju pada. Sve kočnice djeluju neovisno jedna o drugoj, a povlačenjem okidača neposredno prije opaljenja dolazi do deaktiviranja svih triju. Mechanizam za okidanje sličan je Glockovu s polunapetom udarnom iglom, no nije mu jednak. Kad se pištolj repetira *striker* je u polunapetom položaju i povlačenjem okidača dodatno se zapinje do trenutka opuštanja u kojem dolazi do opaljenja. S obzirom na male dimenzije i drukčiju geometriju te omjer sila, a kako bi se dodatno osigurao pouzdan rad pištolja, na H11 ugrađen je vanjski izvlakач čime je samo nastavljen trend koji je počeo linijom XDS pištolja. U kombinaciji s velikim otvorom za izbacivanje čahura kao dijelom Peterove modifikacije Browningova bravljjenja s pomoću oscilirajuće cijevi, taj sustav jamči vrhunsku pouzdanošć. Urezi za repetiranje na navlaci nalaze se na prednjim i stražnjim bočnim stranama, dok je u stražnjem dijelu navlaka dodatno urezana i s gornje strane kako bi se omogućilo sigurnije repetiranje oružja.

A SAD: TESTIRANJE!

Kako se pištolj nudi u standardnoj i u OSP (Optical Sight Pistol) inačici, koja je predviđena za ugradnju optičkih ciljnika s crvenom točkom, na OSP inačici pločica koja prekriva prostor za montažu ciljnika također je urezana s gornje strane. Što se tiče repetiranja pištolja s ugrađenim ciljnikom s crvenom točkom, ono se na našem testu pokazalo čak i brže nego kod klasične navlake jer sam je ciljnik odlična platforma za ruku kojom repetiramo oružje. Navlaka, kao i ostatak metalnih dijelova, zaštićena je Melonite postupkom zaštite. Ciljnici su metalni, fiksni, mehanički i također su redizajnirani.

Odlična ergonomija omogućuje visok i pravilan hvat pištolj bez bojazni od *Glock bite* fenomena, odnosno trenutka kad navlaka u kretanju natrag ima tendenciju porezati dio šake između palca i kažiprsta

Stražnji ciljnik napravljen je s bijelim obrubom u obliku slova U, dok se prednji nudi u dvjema izvedbama: s crvenim fiber umetkom i s velikom tricijsko-luminiscentnom točkom za gađanja u uvjetima smanjene vidljivosti. Prilikom testiranja bolji se pokazao prednji ciljnik s crvenim fiber umetkom, no vjerojatno je riječ o osobnom dojmu i sklonosti jer se radilo isključivo o navici. Što se tiče preciznosti, ona je izvanredna. Na testu smo pucali precizno na 10, 15 i 25 m, a grupe pogodaka nisu bile veće od 5 cm promjera na 25 m. Prilikom brzog pucanja zahvat cilja iznenadjuće je lak i brz te nam je nakon prvotne skepse radi bijelog obruba stražnjeg ciljnika on postao najugodnije iznenadenje. Pucanje iz OSP modela s ugrađenim optoelektroničkim ciljnikom za sve koji se nisu naviknuli na takvu vrstu ciljnika zahtijeva vrijeme za prilagodbu. Što se tiče dojma koji je na nas ostavilo okidanje, uobičajeno je za takvu vrstu mehanizma i nije ništa lošije niti bolje od drugih modela pištolja, te težina okidanja iznosi nešto iznad četiri kilograma. Okidač je ugodan pod prstom. Nai-mje, ipak je posrijedi samoobrambeno oružje, a ne streljački pištolj, tako da bi svaka zamjerkna u tom smjeru bila više nego zlonamjerna. Kontrola oružja pri brzom pucanju odgovara namjeni, no ipak se pištolj znatno bolje kontrolira s produljenim spremnikom od 13 metaka. Bez obzira na sve, to je mali pištolj i kontrola je radi kvalitetne ergonomije rukohvata više nego dobra.

BOLJI I POGOĐENIJI

Kako posjedujem XDS (prvu generaciju) te sam u protekle dvije godine ispucao nekoliko tisuća metaka modela kalibra 9 mm Para i .45 ACP, mislim da mogu donijeti ispravan zaključak i neću pogriješiti ustvrdim li da je H11 u svim segmentima bolji i pogodeniji pištolj, koji je puno lakše kontrolirati nego XDS. Veliku ulogu igra i činjenica da je rukohvat XDS-a prilagođen jednorednom spremniku te ne prašta mlitav hvat. Dakako, na pištolju H11, osim bolje ergonomije, čvršćem, sigurnijem i ugodnijem hватu pridonosi i novo *Adaptive Grip*.

STRELJAČKO NAORUŽANJE

tretiranje površine rukohvata kojim je oružje dobilo potpuno novu teksturu kontaktnih površina. Riječ je o kombinaciji dviju različitih mikropiramide od kojih je ona s oštrim vrhom nešto niža od onih s tupim vrhom. Kako bi se dobila takva struktura, svi su kalupi u tvornici ručno rađeni i svaka je piramida ručno oblikovana jer nije postojao računalni program ili stroj koji bi uspio postići tako složen obrazac. Takvim rješenjem onemoćeno je proklizavanje šake i gubitak čvrstoće stiska dok je istodobno izbjegnut negativan efekt grebanja kontaktnih površina po odjeći korisnika. Ta pojava zna biti iznimno iritanja: osim što oštra kontaktna površina rukohvata redovito haba i kida odjeću, zna biti i potencijalno opasna za život. Naime, nisu rijetki slučajevi u kojima je prilikom poticanja ispod sakoa pištolj ispaо vlasniku iz ruke. Za razliku od pištolja SIG P365, rukohvat H11 u prednjem dijelu opremljen standardnim Picatinny šinama. To znači nemalu prednost jer se na H11 može ugraditi većina standardne dodatne opreme, dok SIG treba poseban adapter ili isključivo namjenski dizajniranu dodatnu opremu. Utvrđivač spremnika nije klasično dvostran, dakle, nalazi se samo s jedne strane, no moguće je jednostavno promijeniti stranu ako vlasniku ne odgovara unaprijed određena pozicija s lijeve strane rukohvata. Takvo rješenje također nije slučajno te je, kao i kod sigurnosnih elemenata, njegova svrha smanjenje ukupne mase oružja.

VRLO JASAN CILJ

Osnovno tržište kojem je namijenjen HS Produktov "micro compact" pištolj jest ono Sjedinjenih Američkih Država. Najzahtjevниje je i najpotentnije pa svaki uspjeh na njemu, osim finansijskog dobitka, proizvođaču donosi i statusnu korist. Uostalom, HS Produkt već godinama slovi kao jedan od najuspješnijih proizvođača oružja u Americi. U suradnji s američkim partnerom, glasovitom tvrtkom Springfield Armory, Hrvati su najnovijim pištoljem odlučili izravno udariti na kralja micro compacta, pištolj SIG P365.

Foto: Sig Sauer



Najveći je, zapravo i jedini, Hellcatov konkurent SIG P365, donedavno jedini relevantan predstavnik *micro compact* klase

Pogled na okidač repetiranog pištolja H11 (lijevo). Kad je pištolj repetiran, okidač se pomakne naprijed, a u stražnjem je položaju kad pištolj nije repetiran (desno).
To može biti znak po kojem se prepoznaje je li pištolj napet.
Spomenutu značajku ne treba smatrati sigurnosnim elementom, no može biti korisna

Prve informacije s neovisnih testiranja iznimno su pozitivne i pune hvale za novi pištolj. Iscrpnii testovi dokazuju absolutnu pouzdanost pištolja sa svim tipovima streljiva te izdržljivost primjenjenih materijala, što samo potvrđuje rezultate tvorničkih testiranja. Pištolj H11, odnosno Hellcat, rezultat je dugogodišnjeg mukotrpog istraživanja, ispitivanja i u konačnici isprobavanja različitih pristupa kako bi se dobila najbolja rješenja. Kako ništa ne bi bilo prepusteno slučaju, prvi je put napuštena dosadašnja praksa označavanja pištolja početnim slovima XD (pokrata od eXtreme Duty) te je novi pištolj i dobio tipično američko ime: Hellcat. Ipak, radi kompleksnosti poslovne suradnje i atipičnosti američkog tržišta u odnosu na ostatak svijeta, HS Produkt nudi ga pod nešto pojednostavljenim imenom H11. No, bez obzira na jednostavnost novog označavanja, pištolj nije izgubio ništa od svoje opakosti i potentnosti, prkosno ušavši u arenu kralja SIG P365 s jasnim ciljem što skorijeg svrgavanja i preuzimanja trona.



Rekonstrukcija izgleda viteza templara u muzeju opatije Ten Duinen u današnjoj Belgiji, na njezinoj zapadnoj obali blizu granice s Francuskom

PODLISTAK

Foto: Jolani / Wikimedia Commons / CC BY 3.0

POVIJEST VOJNIH ODORA (III. DIO)

RATNIČKA ODJEĆA U SREDNJEM VIJEKU

U mračnim godinama vojna oprema, odjeća i naoružanje bili su odabir svakog ratnika i vrlo brzo nastao je ozbiljan problem njihova raspoznavanja u bitki. Taj trend promijenit će se tek s razdobljem križarskih ratova

TEKST
Marinko Ogorec

Nakon raspada Zapadnog Rimskog Carstva, njegov prostor naseljavaju razna germanska i keltska plemena i počinju stvaranje svojih država. Istodobno, središnja i istočna Europa još uvijek je pod stalnim pritiskom raznih *barbarskih* naroda, koji ga naseljavaju, ali bez izražene državotvorne strukture i bez čvršćih razgraničenja, zbog njihova uglavnog nomadskog načina života. U takvim okolnostima korištenje oklopa i kaciga, te izbor naoružanja, ponovno postaje osobna stvar svakog ratnika, prije svega ovisna o njegovim platežnim mogućnostima.

U ranom srednjem vijeku počinje i dominacija konjaništva. Postiže se usavršavanjem konjske opreme, ponajprije sedla koje postaje potpuni nosilac stabilnosti jahača (osobito u VII. stoljeću), pojmom uzengija i pršnjaka (bilav), te povremenjem čvrstih unkaša. Takva oprema omogućavala je jahaču lakše nošenje oružja i njegovu slobodniju uporabu u bliskoj borbi, te razvijanje pune brzine konja u napadu, čime se znatno povećala silina konjaničkog udara.

PODLISTAK

Osim toga, jahaču je omogućeno nošenje težeg i samim time učinkovitijeg oklopa, pa si oni počinju štititi cijelo tijelo. Već krajem VI. stoljeća bitno se razlikuje naoružanje lakog i oklopjenog konjaništva – prvo je raspolagalo malim lukom dometa do 130 m, kratkim mačem i slabom zaštitnom opremom, dok je drugom osnovno oružje bilo kopljje za udar i teški mač, a bilo je zaštićeno žičanim oklopom, velikim štitom, kacigom i štitnicima za potkoljenice.

URBANOV POZIV

S obzirom na to da su vojna oprema, odjeća i naoružanje bili odabir svakog ratnika, vrlo brzo nastao je ozbiljan problem njihova raspoznavanja u bitki. Prikazi i ukrašavanje štitova ponovno postaju individualni i sve više prepoznatljiv simbol svakog pojedinog borca, što je u to vrijeme preteča prvih grbova. Vrlo brzo, zbog bolje prepoznatljivosti na bojnom polju, preko oklopa se navlače tunike s istim bojama i ornamentima koji su prikazani na štitu, no prva srednjovjekovna *uniformanost* ratnika (ako se tako može nazvati) razvija se zajedno s križarskim ratovima.

Nakon što je papa Urban II. (oko 1035. - 1099.) na crkvenim saborima u Piacenzi i Clermontu 1095. godine pozvao cijeli kršćanski svijet u rat protiv muslimana, za oslobođanje Kristova groba u Jeruzalemu, odaživ vjernika bio je iznad svih očekivanja. Prema Svetoj zemlji krenula je iznimno velika, ali i potpuno heterogena masa ljudi. Bili su tu feudalci i njihovi kmetovi, slobodni građani, svećenici, vitezovi, najamnici, kriminalci, vjerski fanatici, odbjegli kmetovi i avanturisti svih vrsta. S obzirom na to da su bili vrlo različito odjeveni i opremljeni, jedini znak koji ih je svrstavao u zajedničku vojsku bio je križ. U početku su i oni bili različitog izgleda, veličine i boje, ali vrlo brzo uočena je potreba da budu vrlo uočljivi tijekom bitke, pa se našivaju na cijela prsa i leđa, te izrađuju u kontrastnim bojama s odjećom kako bi bili što vidljiviji. Ta praksa dobiva na važnosti i postaje učinkovita tek ustrojavanjem viteških redova.

Foto: Myrabella/Wikimedia Commons



Detalj Tapiserije iz Bayeuxa, dugačke 70 i visoke 0,5 metara koja u više od sedamdeset scena prikazuje priču o normanskom osvajanju Engleske, s kulminacijom u Bitki kod Hastingsa 1066. godine. Zapravo je riječ o velikom vezu napravljenom nekoliko godina nakon bitke koji je danas dragocjen izvor za proučavanje europske srednjovjekovne povijesti, uključujući i ratničke odore

NOVE POŽELJNE OSOBINE

Viteški redovi počinju se ustrojavati krajem I. križarskog rata, kako bi zaštitili kršćanske hodočasnike na njihovu putu do Jeruzalema te kako bi štitili sva kršćanska sveta mjesta u Judeji i Palestini, što je danas praktično prostor cijelog sredozemnog dijela Bliskog istoka. Prvi od tih redova bio je Konjanički red Svetog groba u Jeruzalemu, a u isto vrijeme formiran je i Red sv. Ivana, po kojem su dobili i naziv ivanovci. U početku Red sv. Ivana nije imao vojničku namjenu, već je ustrojen za liječenje i oporavak hodočasnika, zbog čega je za njih korišten i naziv *hospitalci*. Tek od 1118. ivanovci postaju vojnički red (otprilike u isto vrijeme kad se osnivaju i templari), a nakon toga osnivaju se lazareti (1123. godine) i njemački viteški red teutonci (oko 1190. godine). Viteški redovi bili su organizacije redovnika koji su u potpunosti usvojili redovnički život, ali i obvezu obrane kršćanstva s mačem u ruci, drugim rječima, kombinacija redovnika i viteza. To je vrlo brzo rezultiralo stvaranjem dobro organiziranih vojnih formacija, čvrste discipline i vrlo izražene unutarnje hijerarhije. Individualizam u borbi i težnja za osobnim isticanjem koji su bili najnaglašenije osobine feudalnog viteza, u slučaju viteških redova potisnuti su u drugi plan. Osobito cijenjene osobine postali su poslušnost, samozatajnost i djelovanje u borbenoj formaciji bez osobnog isticanja.

PRAVILNIK ODIJEVANJA

Kako bi se učvrstila vojna disciplina i ponašanje pripadnika redova ne samo u borbi nego i u svakodnevnom životu, raznim pravilima propisane su vrlo stroge odredbe čije je nepridržavanje dovodilo do ozbiljnih sankcija. Među prvim takvim pravilnicima bio je La Regle du Temple, koji je za svoje pripadnike donio templarski red. Tim pravilnikom propisano je ponašanje i svakodnevni život viteza-redovnika od budenja do odlaska na spavanje. Propisan je i način odjevanja, te oznake koje su vitezovi-redovnici mogli nositi. Konkretnije, kod templarskog reda, svaki je vitez preko oklopa nosio dugu bijelu tuniku s ogrtačem kao simbol čistoće duha. Papa Eugen III. (oko 1080. - 1153.) tom je redu 1147. godine dodijelio pravo nošenja crvenog križa kao simbola mučeničke krvi Isusove, pa svi vitezovi nose veliki crveni križ na prsnom i leđnom dijelu tunike. Identičan križ nosili su i na štitovima koji su isto tako morali biti obojeni u bijelo. Za razliku od vitezova, *narednici* reda (ratnici templarskog reda, ali bez statusa viteza) imali su slabiji oklop, obično samo žičanu košulju koja je bila do pasa, preko koje su nosili tunike crne boje, s puno manjim crvenim templarskim križem na lijevoj strani tunike. Njihov štit je isto bio crne boje, s manjim crvenim templarskim križem u gornjem lijevom kutu.

DO DANAŠNJIH DANA

Kako bi se redovi mogli razlikovati već na prvi pogled, boje na tunikama i oblici križa razlikovali su se kod svakog pojedinog reda, pa su npr. ivanovci preko oklopa nosili kratke crvene tunike s bijelim križem. U početku je bila riječ o običnom bijelom križu preko cijelog prsnog i leđnog dijela tunike. Poslije red preuzima karakterističan *zrakasti* križ (danas poznatiji kao Malteški križ) koji ostaje bijele boje, a mijenja se boja tunike koja postaje crna. Ipak, doista vremena podjednako se koriste i crna i crvena boja tunike, sve do povlačenja ivanovaca na Maltu, kad se red preimenuje u Malteški viteški red. Lazareti imaju bijele tunike kao i templari, ali preuzimaju Malteški križ u zelenoj boji koji nose na tunici isto kao i ivanovci. Njemački viteški red teutonci imaju bijele tunike s velikim crnim klasičnim križem na prsnom i leđnom dijelu. Podrazumijeva se da su vitezovi svih redova iste boje i križeve imali i na svojim štitovima. Teutonci su vrlo često, za razliku od svih ostalih viteških redova na kacigama nosili dvije karakteristične polukružne perjanice ili bikove rogove, po čemu su bili posebno prepoznatljivi. Jedan od najstarijih viteških redova, Konjanički red Svetog groba u Jeruzalemu nosio je bijele tunike s vrlo karakterističnim oblikom složenog križa crvene boje. Red postoji i danas kao ceremonijalna katolička organizacija, pod neposrednom ingerencijom pape

RAZVOJ HERALDIKE

Jedinstveno obilježavanje vitezova i drugih ratnika vojničkih redova na križarskim pohodima pokazalo se vrlo korisnim u borbama zbog gotovo trenutačnog raspoznavanja suboraca od protivnika, pa se nakon povratka iz križarskih ratova kod feudalaca uspostavlja sustav plemićkih grbova. Svi plemići i vitezovi dobivaju prepoznatljive grbove, koji se ucrtavaju na najvidljivijem dijelu vojne opreme – štitu, a isto tako i na prsnom ili leđnom dijelu tunike. Razvojem punog oklopa u kasnijem razdoblju feudalizma pojedini, najkarakterističniji elementi s grba postaju ukras tјemenog prostora na kacigama, a one se također ukrašavaju i bogatim perjanicama, obično u bojama pojedinih feudalaca. Naravno, osim plemića, obiteljske grbove dužni su nositi vojnici u njihovoj službi, naravno puno manjih dimenzija i na za to određenim dijelovima odjeće i vojne opreme. U razvijenom feudalizmu grbovi se kombiniraju vjenčanjima pojedinih feudalnih obitelji, što je bilo posebno izraženo u dinastijskim brakovima kraljevskih kuća. To dovodi do velikog razvoja heraldike, ali grbovi ujedno postaju previše složeni i komplikirani da bi se mogli učinkovito koristiti kao prepoznatljivo obilježje na bojnom polju. U međuvremenu, dolazi do većih promjena u borbenoj taktici, pa pješaštvo postupno ponovno dobiva na značaju i potiskuje oklopno konjaništvo kao dominantnu silu na bojnom polju.

Konjanički red Svetog groba u Jeruzalemu
nosio je bijele tunike s vrlo karakterističnim oblikom složenog križa crvene boje.
Red postoji i danas kao ceremonijalna katolička organizacija, pod neposrednom ingerencijom pape

Foto: Gran Magister OESS/Facebook



CRTICE IZ HRVATSKE POVIJESTI



ZELENT

U završnom razdoblju I. svjetskog rata, posebice na području sjeverozapadne i istočne Hrvatske, zbog masovne mobilizacije, katastrofalnog gospodarskog stanja i općeg siromaštva, spontano se formiraju naoružane skupine koje su uglavnom činili dezerteri iz austrougarske vojske te osiromašeni seljaci

TEKST
Josip Buljan

Prvi svjetski rat donio je velike promjene u načinu života običnog europskog čovjeka. Privreda i gospodarstvo u potpunosti su se morali podrediti vojsci, a većina muške populacije morala je napustiti svoja radna mjesta i obitelji u masovnoj mobilizaciji koju su vršile njihove vlade. Takvu sudbinu nisu izbjegle ni hrvatske zemlje u sastavu Austro-Ugarske Monarhije. Nakon početnog poleta i nade da će rat okončati sve probleme i donijeti svjetliju budućnost, već sredinom 1916. godine, s pat-pozicijom na većini europskih bojišta, dolazi do opće društvene apatije, frustracija i potpunog beznada. Dobar dio muškog stanovništva zbog iznimno loših uvjeta na frontu, nemotiviranosti i loših gospodarskih prilika te siromaštva u koje su upale njihove obitelji odlučuje se na dezerterstvo. Prebjезi su se uglavnom skrivali u šumskim prostranstvima, izvan dometa žandarmerije. Njima su se uskoro počeli priključivati i seljaci koji su zbog potrebe ratne privrede osiromašili jer su im njihova dobra rekvirirana kako bi se ospskribila vojska na terenu. Premda je vlada imala obvezu vraćanja ili plaćanja naknade za oduzeta dobra, nakon prestanka ratne opasnosti, mnogi od seljaka nisu vjerovali u to, pogotovo ako ishod rata bude nepovoljan za Austro-Ugarsku.



Foto: US Library of Congress/Flickr

Vojnici nepoznate austrogarske postrojbe, fotografirani vjerojatno u zimi s 1914. na 1915. godinu negdje na području Karpata. Mnogi od njih iz hrvatskih zemalja koji će se vratiti s bojišnica poslije će se priključiti odmetničkim skupinama

Uskoro će dezerteri i seljaci formirati naoružane skupine diljem hrvatskih zemalja, posebice na području Hrvatskog zagorja, Slavonije, Srijema te Banovine i Korduna, koje će postati poznatije kao zeleni kadar, zbog zelenih šuma u kojima su se skrivali.

RAZLIČITI MOTIVI

Zeleni je kadar tijekom 1917. godine poprimio oblike masovnog društvenog pokreta. Povjesničari smatraju da se u to vrijeme javlja u nekoliko različitih pokreta koji su se razlikovali po svojim ciljevima i djelovanjima. Prvu skupinu činili su antiratni nastrojeni ljudi, koji su odbili poslušnost političkoj i vojnoj vlasti. Drugu su predstavljali oni koji su pod utjecajem Oktobarske revolucije tražili socijalno-revolucionarne promjene. Uglavnom se radilo o dezerterima s ruske fronte koji su rješenje problema sela vidjeli u agrarnoj reformi. Treći oblik pripadnika zelenog kadra bili su jednostavno oni skloni kriminalu i razbojništvu. Većinom se radilo o kriminalcima koji su nakon bijega iz vojske iskoristili rasulo u državi pljačkajući i paleći bogata veleposjednička imanja. Kako nisu poštivali zakone središnje vlasti, oblikovali su svoje koji su često bili vrlo okrutni. Oni koji su im se suprotstavljali završavali su s teškim fizičkim ozljedama, nerijetko su i ubijeni. Djelovanje zelenog kadra svoj vrhunac doživjelo je u jesen 1918. godine kad je rat završen, Austro-Ugarska se raspala, a na pomolu je bio ulazak u novu državnu zajednicu.

KADAR

BEZ ORGANIZACIJE

Kako bi dolazili do plijena, pripadnici zelenog kadra izvršavali su prepade na veleposjednička imanja i trgovačka naselja, posebno ona židovska. Većina pripadnika zelenog kadra logistiku je imala u svojim obiteljima te prijateljima iz sela, koji su ih hraniли i odijevали te nerijetko skrivali po kućama za jake zime ili lošeg vremena kad bi bilo teško živjeti u šumi. Kako bi bili što manje uočljivi žandarmeriji, pripadnici zelenog kadra djelovali su u manjim skupinama. Nisu imali neku posebnu organizaciju, ali ponekada skupine iznjedrile su vode koje su nazvali vojvodama i harambašama. Bili su prepoznavani po karakterističnom simbolu zelene grane s konjiskim repom. Najpoznatiji pripadnik zelenog kadra bio je Jovo Stanisljević zvan Čaruga (1897. - 1925.). Njegovo razbojništvo na području Slavonije i Like stvorilo je u ljudima onog doba legende o njemu kao *slavonskom Robinu Hoodu*. Čaruga je bio pripadnik razbojničke družine Kolo gorskih tića. Njegovo je djelovanje završeno tek 1923. godine kad je uhićen zbog napada na grofovski dvorac Eltz. Nakon što je sudski procesuiran, kažnjen je smrtnom kaznom, što je dodatno pridonijelo kasnijim mitskim pričama o njemu te književnom i filmskom adaptacijom.

Tad se javlja i četvrta kategorija zelenog kadra, ljudi koji su poslije povratka s bojišta bili zaneseni jugoslavenskim idejama te se osvećivali onima koji su podupirali bivšu vlast ili na neki način ugnjetavali njihove obitelji.

VRHUNAC I KRAJ

Vojne vlasti su u studenom 1918. procjenjivale da se broj pripadnika zelenog kadra u sjeverozapadnoj Hrvatskoj i Slavoniji kreće blizu 50 000. Nemiri i bezvlašće dosegnuli su velike razmjere, poštedena nisu ostala ni izolirana vojna postrojena ili željezničke postaje te skladišta namirnica. Zbog toga je netom osnovana vlada Države SHS upomoć pozvala vojsku sila Antante. Vlasti nove Kraljevine SHS sredinom su 1919. godine uspjele suzbiti nerede i uzdrmati pokret zelenog kadra, osnivajući pritom prijeke sudove u pojedinim gradovima poput Vukovara, Osijeka i Zaboka. Izrečen je velik broj osuđujućih presuda, od koji su neke završile i smrtnom kaznom. Kao društveni fenomen, zeleni kadar ostavio je velikog traga u društvu poslijeratnog razdoblja, a o njemu je u svojim zbirkama pripovjedača Hrvatski Bog Mars pisao i Miroslav Krleža.

DOMOVINSKI RAT

IZVORI O DJELOVANJU JNA I SRPSKIH POSTROJBI U LICI PROTIV REPUBLIKE HRVATSKE, 1991.-1992.

(IV. DIO)

TEKSTdr. sc. Ante Nazor,
ravnatelj Centra

U prethodnom broju Hrvatskog vojnika predstavljen je sadržaj Dnevnika rada Organa bezbednosti 9. korpusa JNA, od 16. ožujka 1991. do 30. ožujka 1991., u kojem su zabilježeni događaji na plitvičkom području. Sadržaj Dnevnika na dan sukoba otkriva da su o događajima na području Plitvica u njemu zapisane brojne dezinformacije kojima se preuvećava broj mrtvih, izmišljaju sredstva koja su navodno upotrijebljena u sukobu, laže o navodnom masakru nad Srbinima na Plitvicama i ubojstvu rezervnog policajca iz Polače, prešuće da hrvatska policija nije napala "goloruko stanovništvo", nego je upala u zasjedu naoružanih srpskih ekstremista, a naoružani srpski ekstremist iz Korenice koji je poginuo pučajući na pripadnike hrvatske policije proglašava se civilom.

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA
U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE
I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

31. 03. 1991. GOD.

U 07,10 SJS dežurni javio da su preko COiJ Knin dobili obavijest da se na Plitvicama puca. Ovu vijest su dobili u 06,43 časova, u 07,05 ponovo su ovu vijest potvrdili preko COiJ Knin.

U 08,05 časova zvao pukovnik (Simeon) Tumanov iz UB SSNO i pitao za situaciju na Plitvicama. Rekao sam mu da je sinoć bio spremam jedan autobus ispred milicije za polazak na Plitvice i da su digli još rezervnog sastava da idu u pomoć snagama koje se već gore nalaze i da je situacija trenutno u Kninu mirna.

Puk. Tumanov rekao:

Imaju podatke o rasporedu snaga MUP-a: PU Karlovac 470 ljudi; Gospic 600 ljudi; Ogulin 350 ljudi; Slunj 350 ljudi; Duga Resa 213 ljudi; Drežnik 110 ljudi; Vrgin Most 51; Cetingrad 40; Plaški 40; Josip Dol (Josipdol) 40; Vojnić 39; Ozalj 40; Saborsko 40.
- U 02,30 izvršen pokret snaga MUP-a iz Raketil (Rakitja) sa terenskim i borbenim vozilima. Ove snage došle u rejon Slunja u 06,30 časova.
- U 06,50 časova u kasarni Željava kod Bl (Bihaća) došla patrola milicije SUP-a Korenica i izvijestila da je počeo oružani okršaj između MUP-a i snaga izv. SUP-a Krajina u rejonu Plitvice.

- Snage MUP-a traže iz ZG (Zagreba) više "Marica" za sprovođenje uhapšenih. Ima dosta povređenih. [...]

- U 08,15 časova SUP Knin dobio telefonom iz Titove Korenice vijesti da se gore puca i traže da se obavijeste bliži garnizoni (Gospic, Željava kod Bihaća). Da ima ranjenih i mrtvih i traže da se obavijeste garnizoni JNA Željava, GS i Bihać. COiJ iz Titove Korenice traži da se u svim opština kupe dobrotoljci da idu na Plitvice. SJS Knin traže od SRK-a da pozove dobrotoljce da se ide na Plitvice.

U 08,30 Mile Martić nazvao p.puk. (Zdravka) Tolimir i obavestio ga da ima informaciju da je na Plitvicama došlo do sukoba snaga MUP-a i milicije SUP-a Krajine. Martić je dobio informaciju da su civili opkoljeni u selu Mukinje, da se po njima puca i da ima mrtvih i ranjenih. Takođe naglašava da su na Plitvicama opkoljeni i milicioneri i da ih snage MUP-a gađaju minobacačkom vatrom i hemijskom sredstvima. Navodi da na Plitvicama ima oko 100 milicionera iz SUP-a Knin i Titova Korenica.

SUP Knin raspolaže sa informacijom da su u rejonu Ljubova uočena 2 vojna oklopna transporter. Martić je pitao da li može obavijestiti stanovništvo T. Korenica da li će JNA doći u pomoć. Rečeno mu je to da ne može i da se JNA ne sme manipulisati.

IZVJEŠTAJ IZVORA "PARTNER"

Dana 30. 03. 1991. g. u 23,50 ispred SJS Knin bio parkiran autobus Jadrantransa radi prevoženja r/s (rezervnog sastava) milicije na Plitvice. Ispred stanice se okuplja rezervni sastav. Održan sa njima sastanak. Upućeni na Plitvice. [...]

Telex poruka iz T. Korenice poslata u Kninsku CO sljedećeg sadržaja:

Pripadnici MUP-a RH počeli su jutros napad na Plitvice. Nije naveden broj pripadnika jedinica MUP-a, ali se ističe da se čula pucnjava kod Ličke kuće na ulazu u nacionalni park iz travca Zagreba, zatim kod benzinske pumpe u neposrednoj blizini ulazne kapije, a čuo se pucanj i na samom Koranskom mostu, to jest još bliže Zagrebu u pravcu Slunja. U ovom telexu se ne navode podaci o povređenim ili nastradalim a u prekidu su telefonske veze sa T. Korenicom i Plitvicama pa je teško saznati bilo šta novo odnosno provjeriti vijesti. U telexu se navodi da je u T. Korenici objavljen uzbuna a rukovodstvo opštine je zatražilo pomoć. Kroz Plitvice je obustavljen sav saobraćaj, a slično je i na magistralnim putevima koji vode sa svih strana prema T. Korenici i Plitvicama.

Sinoć objavljena izjava Milana Martića kao odgovor na saopštenje MUP-a o Korenici:

Ostajemo dosledni odbrani granica SAO Krajine i ne namjeravamo se povući. Martić je pozvao građane da budu budni.

U 10,00 Martić javio p.p. Tolimiru da će mobilisati sve civile.

U 10,45 časova "S-20" javio: Njihov izvor sa benzinske pumpe u Plitvicama izvještava da prema KA (Karlovcu) često puta ide vozilo hitne pomoći i prevozi povrijeđene preko Karlovca.

Iz Knina ima oko 150 pripadnika SUP-a.

U 10,50 (Milorad) Grubač iz SJS Knin iz COiJ javlja: COiJ T. Korenica javlja da iz helikoptera MUP-a iskaču padobranci u rejonu Ljubova kod T. Korenica. Grubač je u COiJ za koordinaciju COiJ – SJS – K-d 9. K i javljaće se –

11,25 Grubač javio da su dobili podatak od COiJ da se gore i dalje puca, da je velika magla, da među policajcima Knina nema ranjenih i povređenih, ali ima više ranjenih i povređenih građana te da je Vukadinović Rajko, civil iz Titove Korenice poginuo.

U 11,30 Radio Knin dobio informaciju od SUP Knin da je civil Vukadinović Rajko iz T. Korenica poginuo i da ima među pripadnicima MUP-a poginulih i ranjenih.



REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE POTENCIJALE

Na temelju članka 27. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16 i 30/18) i točke II. Odluke o osnivanju Povjerenstva za utvrđivanje prijedloga izbora kandidata za popunu slobodnih ustrojbenih mesta na temelju internog oglasa, KLASA: 023-03/14-03/1, URBROJ: 512-01-14-103 od 19. veljače 2014., objavljuje

INTERNI OGLAS ZA POPUNU USTROJBENIH MJESTA VOJNIH SPECIJALISTA U OSRH

1. Obavještajna pukovnija, Bojna za elektroničko izviđanje, 1. satnija za El Đakovo, **ČASNICKA ZA USMJERAVANJE I PRIKUPLJANJE, VSSp: 22AS71**, natporučnik vojni specijalist / poručnik fregate vojni specijalist, mjesto službe: Đakovo – 1 izvršitelj (redni broj 11 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS časnika).
2. Obavještajna pukovnija, Bojna za elektroničko izviđanje, 2. satnija za El Divulje, **ČASNICKA ZA USMJERAVANJE I PRIKUPLJANJE, VSSp: 22AS71**, natporučnik vojni specijalist / poručnik fregate vojni specijalist, mjesto službe: Divulje – 1 izvršitelj (redni broj 11 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS časnika).
3. Zapovjedništvo za potporu, Remontni zavod, Pododsjek za održavanje topničkog naoružanja, **TEHNIČCAR ZA NAORUŽANJE, VSSp: 31AS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Zagreb – 2 izvršitelja (redni broj 39 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – mehaničar za topničko naoružanje).
4. Zapovjedništvo za potporu, Remontni zavod, Pododsjek za održavanje pješačkog naoružanja, **TEHNIČCAR ZA NAORUŽANJE, VSSp: 31AS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Zagreb – 1 izvršitelj (redni broj 39 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – mehaničar za pješačko naoružanje).
5. Zapovjedništvo za potporu, Remontni zavod, Pododsjek za održavanje raketnog naoružanja, **RAKETNI TEHNIČCAR, VSSp: 31KS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Zagreb – 1 izvršitelj (redni broj 86 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).
6. Zapovjedništvo za potporu, Remontni zavod, Pododsjek za vozila na gusjenicama, **TEHNIČCAR ZA VOZILA, VSSp: 31BS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Zagreb – 2 izvršitelja (redni broj 54 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – mehaničar za vozila na gusjenicama).
7. Zapovjedništvo za potporu, Remontni zavod, Pododsjek za vozila na kotačima, **TEHNIČCAR ZA VOZILA, VSSp: 31BS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Zagreb – 1 izvršitelj (redni broj 37 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – mehaničar za vozila na kotačima).
8. Zapovjedništvo za potporu, Remontni zavod, Pododsjek za održavanje sredstava veze, **TEHNIČCAR ZA SREDSTVA VEZE, VSSp: 31LS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Zagreb – 1 izvršitelj (redni broj 93 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).
9. Zapovjedništvo za potporu, Remontni zavod, Pododsjek za održavanje sredstava specijalne namjene, **TEHNIČCAR ZA NBKO OPREMU, VSSp: 31AS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Zagreb – 1 izvršitelj (redni broj 45 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).
10. Zapovjedništvo za potporu, Remontni zavod, Pododsjek za izradu dijelova i metalnih konstrukcija, **DOČASNICKA ZA ODRŽAVANJE, VSSp: 31AS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Zagreb – 1 izvršitelj (redni broj 38 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – zavarivač).
11. Zapovjedništvo za potporu, Remontni zavod, Pododsjek za završne radove, **DOČASNICKA ZA ODRŽAVANJE, VSSp: 31AS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Zagreb – 2 izvršitelja (redni broj 37 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – lakirer i površinska zaštita).
12. Zapovjedništvo za potporu, Remontni zavod, Pododsjek za opću logističku potporu, Satnija za održavanje, 1. vod za održavanje, Desetina za održavanje naoružanja, **TEHNIČCAR ZA NAORUŽANJE, VSSp: 31AS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Petrinja – 2 izvršitelja (redni broj 39 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – mehaničar za pješačko naoružanje / DUOS).
13. Zapovjedništvo za potporu, Bojna za opću logističku potporu, Satnija za održavanje, 1. vod za održavanje, Desetina za opće radove i NBKO sredstva, **DOČASNICKA ZA ODRŽAVANJE, VSSp: 31AS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Petrinja – 1 izvršitelj (redni broj 37 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – bravar).

14. Zapovjedništvo za potporu, Bojna za opću logističku potporu, Satnija za održavanje, 2. vod za održavanje, Desetina za održavanje naoružanja, **TEHNIČAR ZA NAORUŽANJE, VSSp: 31AS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Đakovo – 1 izvršitelj (redni broj 39 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – mehaničar za topničko naoružanje).
15. Zapovjedništvo za potporu, Bojna za opću logističku potporu, Satnija za održavanje, 2. vod za održavanje, Desetina za održavanje m/v i inženjerijskih strojeva, **TEHNIČAR ZA VOZILA, VSSp: 31BS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Đakovo – 1 izvršitelj (redni broj 50 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – mehaničar za vozila na gusjenicama).
16. Zapovjedništvo za potporu, Bojna za opću logističku potporu, Satnija za održavanje, 3. vod za održavanje Knin, **ČASNICKA ZA ODRŽAVANJE, VSSp: 31BS71**, natporučnik vojni specijalist / poručnik fregate vojni specijalist, mjesto službe: Benkovac (po novom ustroju mjesto je predviđeno u Zagrebu, a u Benkovcu se gasi) – 1 izvršitelj (redni broj 12 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS časnika).
17. Zapovjedništvo za potporu, Bojna za opću logističku potporu, Satnija za održavanje, 3. vod za održavanje Benkovac, Desetina za održavanje m/v i inženjerijskih strojeva, **TEHNIČAR ZA VOZILA, VSSp: 31BS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Benkovac – 1 izvršitelj (redni broj 50 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika – mehaničar za vozila na kotačima).
18. Središnjica za upravljanje osobljem, Odjel za odabir, promidžbu, zdravstvenu i psihološku potporu, Odsjek za odabir, zdravstvenu i psihološku potporu, **MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp: 33AS51**, stožerni narednik vojni specijalist, mjesto službe: Zagreb – 1 izvršitelj (redni broj 107 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).
19. Hrvatska ratna mornarica, Pomorska baza Split, Vojnopolomarsko zdravstveno središte, Odsjek za zdravstvenu potporu na terenu / ROLE-1, 4. zdravstveni tim, **GLAVNI MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp: 33AS61**, poručnik vojni specijalist / poručnik korvete vojni specijalist, mjesto službe: Pula – 1 izvršitelj (redni broj 33 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS časnika).
20. Hrvatska ratna mornarica, Pomorska baza Split, Vojnopolomarsko zdravstveno središte, Odsjek za zdravstvenu potporu na terenu / ROLE-1, 5. zdravstveni tim, **GLAVNI MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp: 33AS61**, poručnik vojni specijalist / poručnik korvete vojni specijalist, mjesto službe: Ploče – 1 izvršitelj (redni broj 33 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS časnika).
21. Hrvatska ratna mornarica, Pomorska baza Split, Vojnopolomarsko zdravstveno središte, Odsjek za zdravstvenu potporu na terenu / ROLE-1, 5. zdravstveni tim, **MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp: 33AS11**, skupnik vojni specijalist, mjesto službe: Ploče – 1 izvršitelj (redni broj 105 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).
22. Hrvatsko ratno zrakoplovstvo, 93. krilo, Zapovjedna satnija, Ambulanta za zdravstvenu potporu Zemunik Donji, **MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp: 33AS51**, stožerni narednik vojni specijalist, mjesto službe: Zemunik Donji – 1 izvršitelj (redni broj 105 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).
23. Hrvatsko ratno zrakoplovstvo, 93. krilo, Zapovjedna satnija, Ambulanta za zdravstvenu potporu Divulje, **DENTALNI ASISTENT, VSSp: 33BS51**, stožerni narednik vojni specijalist, mjesto službe: Divulje – 1 izvršitelj (redni broj 110 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).
24. Zapovjedništvo za potporu, Vojno zdravstveno središte, Odjel za primarnu zdravstvenu zaštitu, Područne vojne ambulante, Područna vojna ambulanta "SBO – Eugen Kvaternik", **STOMATOLOŠKI ASISTENT, VSSp: 33BS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Slunj – 1 izvršitelj (redni broj 108 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).
25. Zapovjedništvo za potporu, Vojno zdravstveno središte, Odjel za primarnu zdravstvenu zaštitu, Područne vojne ambulante, Područna vojna ambulanta "Gašinci", **MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp: 33AS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Gašinci – 4 izvršitelja (redni broj 105 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).
26. Zapovjedništvo za potporu, Vojno zdravstveno središte, Odjel za primarnu zdravstvenu zaštitu, Područne vojne ambulante, Područna vojna ambulanta "Bosut", **MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp: 33AS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Vinkovci – 2 izvršitelja (redni broj 105 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).
27. Zapovjedništvo za potporu, Vojno zdravstveno središte, Zavod za zrakoplovnu medicinu, Odjel medicine rada, **MEDICINSKI TEHNIČAR, VSSp: 33AS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Zagreb – 1 izvršitelj (redni broj 105 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).
28. Zapovjedništvo specijalnih snaga, 3. grupa specijalnih snaga, Satnija za potporu, Vod veze, Desetina za RS i SATCOM sustave, **DOČASNIK ZA RAČUNALNE SUSTAVE, VSSp: 18CS21**, desetnik vojni specijalist, mjesto službe: Delnice – 1 izvršitelj (redni broj 11 Popisa posebnih specijalističkih znanja VS dočasnika).

Stručna spremja i uvjeti za popunu navedenih ustrojbenih mjesta vojnih specijalista navedeni su u Izmjenama i dopunama Popisa posebnih specijalističkih znanja vojnih specijalista KLASA: 033-01/18-01/1, URBROJ: 512-06-18-16 od 26. lipnja 2018.

Personalni djelatnici ustrojstvenih jedinica dužni su navedeni Popis dati na uvid svim zainteresiranim kandidatima.

Jedan kandidat može se javiti na više ustrojbenih mjesta vojnih specijalista.

Ustrojbenia mjesta navedena ovim oglasom, u skladu s odredbom članka 46. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, popunjavaju se prijmom osoblja iz kategorije vojnika / mornara, dočasnika, časnika, službenika i namještenika.

Kandidati moraju ispunjavati opće i posebne uvjete za prijam u djelatnu vojnu službu propisane Zakonom o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13, 75/15, 50/16 i 30/18).

Kandidati prijave na interni oglas s dokumentima koji dokazuju da ispunjavaju sve propisane uvjete za prijam u kategoriju vojnog specijalista dostavljaju putem pošte, preporučenom pošiljkom, Središnjici za upravljanje osobljem, llica 256b, 10 000 Zagreb, tel. 01/3784-234.

Rok za podnošenje prijava je 30 (trideset) dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

DOMOVINSKI RAT

U nedostatku naoružanja i opreme, hrvatski su branitelji početkom Domovinskog rata bili prisiljeni koristiti raspoloživu opremu iz civilnog sektora te od nje izrađivati borbena sredstva... Predstavljamo vam jedno od takvih vozila, koje je hrvatskim braniteljima pomoglo u početnim danima rata i još je jedan podsjetnik na tešku situaciju u kojoj se tad našla Republika Hrvatska

SOKOL

50. SAMOSTALNOG BATALJUNA ZNG-a

TEKST

Boris Gregurić

U kolovozu 1991., kad se otvorena oružana pobuna srpskog stanovništva proširila i na područje zapadne Slavonije, u Općini Virovitica već je bio ustrojen 50. samostalni bataljun Zbora narodne garde. Zapovjedništvo Bataljuna još je prije izbijanja pobune pokrenulo izradu zaštićenih i naoružanih sredstava za postrojbu. Početkom kolovoza počela je izrada oklopнog vozila Mikeš, a na nekoliko su terenskih vozila i kamiona montirane teške strojnice. Sredinom kolovoza pristupilo se zaštićivanju i naoružavanju jednog vozila i za protuzračnu obranu Bataljuna. Inicijativa za to potekla je od 1. čete iz Milanovca, prigradskog naselja koje je bilo prva crta obrane.

Pripadnici Voda PZO-a 127. brigade HV-a ispred Sokola tijekom zime 1991./1992. Za bojenje u maskirnu shemu korišteni su ostaci različitih autolakova, a ličilac Zlatko Kovač na prednjoj je zaštitnoj ploči, ispred hlajnjaka, crvenom, bijelom i plavom bojom naslikao obris Hrvatske. Ispod obrisa vidi se zadnja znamenka evidencijskog broja 475.

FOTO: Marijan Mikic





FOTO: Zbirka Zdravko Kovačević

Za prepravak je odabran stari 2,5-tonski kamion virovitičkog poduzeća Virdžinija. Riječ je bila o GMC-u CCKW-353 otvorene kabine i s vratom. Dogovoreno je da se prepravi u poduzeće Agroservis i da se na njega montira teška strojnica Browning M2HB kalibra 12,7 mm dobivena od Posebne jedinice policije Policijske uprave Bjelovar. Kamion, zapravo samo podvozje s motorom, po zapovijedi zapovjednika Zvonka Kožnjaka u Agroservisu je dovezao Zlatko Đuračić – sjedeći pritom, kao i suvozač, na drvenom sanduku jer su s podvozja uklonjena čak i sjedala. Zaštićivanje vozila i ugradnju naoružanja vodio je poslovodja radionice Ljerko Abalić, a radove su izvršili majstori Marijan Mikec, Đuro Galović, Josip Ripli i Ivan Stubičar. Sve je rađeno *u hodu*, bez skica i proračuna. Umjesto demontiranog teretnog sanduka postavljen je metalni pod od pločevine debljine osam milimetara, duž rubova ukrućen čeličnim cijevima pravokutnog presjeka. Na podu je od pločevine jednake debljine zavarena metar visoka ograda, koja nije točno slijedila pravokutni oblik poda, nego je na stražnjem dijelu bila zaobljena radi ukruće. Na prednjem dijelu, desno iza kabine, bila je otvorena za ulaz posade. Nasuprot tomu, na ogradi je bio rezervni kotač. Nekosredno iza kabine postavljen je sanduk za streljivo s poklopcom od čeličnog lima debljine deset milimetara, koji je služio i kao klupa. Kabina je uređena i u nju su montirana sjedala dobivena od virovitičkog Čazmatransa. Od tog je poduzeća dobivena i krovna cerada. Na prednji branik zavarena je čelična ploča debljine 16 mm za zaštitu motora.

Na sredini poda iza kabine montiran je stup – nosač strojnice. Na vrhu mu je bio pokretni nastavak sa zglobovom koji je omogućavao horizontalno okretanje u punom krugu i nagib prema potrebi, a na njega je bio učvršćen i štit za strijelca. Stup sa sustavom za pokretanje strojnice izradili su prema vlastitoj zamisli radnici Agroservisa.

Sokol na smotri u Virovitici prigodom obilježavanja obljetnice ustrojavanja dragovoljačke postrojbe, veljača 1992. U kabini sjede Majstorović (vozač Sokola) i Haić, a na stražnjoj platformi stoje slijeva nadesno: Marijan Mikec, Vladimir Franc, Rade Brkić, Dečak (čuči), Ivo Virag, Ivan Brodar i Zdravko Kovačević.

Probno gađanje pokazalo je da je trzaj Browninga iznimno jak te da je gađanje neprecizno. Pripadnik postrojbe Zdravko Kovačević taj je problem riješio montažom mornaričkog kundaka. Izrađena je također i kutija za streljivo.

Vozilo je u postrojbi nazvano Sokol, a korišteno je za protuzračnu obranu područja Virovitice. Kako su hrvatske snage već početkom rujna 1991. potisnule pobunjenike na sigurnu udaljenost od Virovitice, bojno djelovanje Sokola – tada već u sastavu 127. virovitičke brigade HV-a – počelo je 31. listopada u operaciji Otkos-10, kojom je oslobođeno područje Bilogore, da bi se 12. prosinca nastavilo oslobođanjem Papuka u operaciji Orkan-91. Strojnicom su gađani najčešće ciljevi na tlu. Tijekom jakih borbi za pobunjeničko uporište Bučje, 26. prosinca 1991. iz Browninga je gađano toliko da mu se cijev pregrijala i savila te ju je zrno prilikom opaljenja probilo. Postrojba je za nekoliko dana dobila strojnici DŠKMT jednakog kalibra s tenka T-55 onesposobljenog u Kusonjama, te ju je – uz nužne prilagodbe kolijevke i ležaja – montirala umjesto Browninga.

Sarajevsko primirje stupilo je na snagu 3. siječnja 1992. i borbe su prestale. U veljači se 127. brigada vratila s pakračkog područja u Viroviticu. Sokol više nije borbeno djelovao. Tijekom ljeta 1992. godine DŠKMT je demonteran i za njega je izrađeno posebno tronožno postolje kako bi ga se koristilo iz rova. Postrojba PZO-a u kolovozu 1992. vozilo je razdužila i predala ga prometnoj službi Brigade, a te je godine i otpisano.

DOMOVINSKI RAT - RATNE OZNAKE

Pripadnici i postrojbe Prvog hrvatskog redarstvenika djelovali su u sastavu ATJ Lučko, Jedinici za posebne namjene Rakitje, kao i u brojnim specijalnim postrojbama MUP-a RH i prvim brigadama Zbora narodne garde



Prvi hrvatski redarstvenik
Veličina: 90 mm u promjeru
Tehnika izrade: žakard

PRVI HRVATSKI REDARSTVENIK

Narukavna oznaka, okrugla i promjera 90 mm, sadrži u gornjem dijelu polukružni natpis PRVI HRVATSKI REDARSTVENIK, ispod kojeg je datum 5. VIII. 1990. Datum je iznad štita sa znakom podloge hrvatskog grba sastavljenog od crveno-bijelih polja, takozvane šahovnice.

Godina naznačena u datumu vraća nas u travanj i svibanj 1990. i podsjeća na prve višestražne izbore u Hrvatskoj. Njihov je završetak obilježen 30. svibnjem te godine, datumom koji je opravdano ponio naziv Dan državnosti Republike Hrvatske. Natpis i prikazi te, kao i svake narukavne oznake, sadrži niz važnih sadržaja i poruka.

Prvi hrvatski redarstvenik bio je tečaj za hrvatske redarstvene snage iz ljeta 1990. godine. Ipak, krene li se dalje, dobiva se sljedeći niz događaja. Tadašnje novoizabrano Predsjedništvo SRH odlučilo je početkom srpnja 1990. da će stvoriti svoju oružanu zaštitu u provedbi osiguranja i osamostaljenja Republike Hrvatske.

TEKST
Hrvoje Strukić

Unutar tadašnjih zakonskih mogućnosti i ograničenja, 21. srpnja 1990. objavljen je natječaj za prijam polaznika novog tečaja za redarstvenike. Prvi sastanak Zapovjedništva budućih pripadnika postrojbe održan je 1. kolovoza, a već 5. kolovoza postrojene su dvije bojne s ukupno 1763 pripadnika. Postrojavanje je bilo na današnjoj Policijskoj akademiji u Zagrebu; gdje je tri dana poslije smotru postrojbe izvršio predsjednik Republike Hrvatske dr. Franjo Tuđman.

Tečaj koji je trebao trajati dva mjeseca nije se mogao proveсти do kraja jer je već 17. kolovoza izbila tzv. balvan revolucija. Međutim, u Prvom hrvatskom redarstveniku ustrojeno je 15 satnija, čiji su pripadnici u rujnu 1990. suzbili velikosrpsku pobunu na Banovini – u Dvoru na Uni, Hrvatskoj Kostajnici i Petrinji. Pripadnici i postrojbe Prvog hrvatskog redarstvenika djelovali su u sastavu ATJ Lučko, Jedinici za posebne namjene Rakitje, kao i u brojnim specijalnim postrojbama MUP-a RH i prvim brigadama Zbora narodne garde.

Smatra se kako su tijekom Domovinskog rata poginula ili nestala 103 pripadnika Prvog hrvatskog redarstvenika. Sadržaj i poruke svake narukavne oznake, pa tako i ove: PRVI HRVATSKI REDARSTVENIK – 5. VIII. 1990., trajan je dokaz i svjedok vremena Domovinskog rata u povijesti Republike Hrvatske.

I NA KRAJU OSTAJE I ZANIMLJIVA POVEZNICA:
5. VIII. 1990. – 5. VIII. 1995.



Šestomjesečno predsjedanje ključnom zakonodavnom institucijom Europske unije velik je izazov, ali i jedinstvena prilika za višestruku promidžbu Hrvatske unutar Europske unije

FILATELIJA

Ovogodišnja prva marka RH, u prometu od 2. siječnja, posvećena je predsjedanju Republike Hrvatske Vijećem Europske unije. Marka izdana u tzv. hrvatskom arku (25 maraka u 30 polja) prikazuje logotip predsjedanja RH Vijećem EU-a, a tiskana je u nakladi od 200 tisuća primjeraka. Nominalna vrijednost marke je 8,60 kn što znači da će većina maraka putovati po cijelom svijetu

MARKE – PREDSJEDANJE RH VIJEĆEM EU-a

Hrvatska je prvi put preuzeala predsjedanje Vijećem Europske unije u sklopu Trija država predsjedateljica koji uz Hrvatsku čine Rumunjska i Finska. Predsjedanje je preuzeala od Finske, a 1. srpnja 2020. predat će ga Njemačkoj. Zagreb na početku predsjedanja posjećeće novi saziv Europske komisije, a u Republici Hrvatskoj održavaju se dva samita, dvanaest neformalnih ministarskih sastanaka Vijeća, osam ministarskih konferencija i više od sto događaja na stručnoj i radnoj razini - sve kako bi se pripremili i donijeli zakonodavni akti za ostvarivanje zadanih prioriteta predsjedanja.

Predsjedanje je velik izazov u kontekstu 2020. kad su u novom sazivu Europska komisija i Europski parlament te kad Brexit sve više potiče raspravu o budućnosti Unije. Vjeruje se da će 2020. biti zapamćena kao godina u kojoj je Hrvatska pokazala da može biti na kormilu europskog zakonodavnog procesa i da može pridonositi dobrobiti i boljom budućnosti svih građana Europske unije, ali i svojim utjecajem pridonijeti približavanju Uniji potencijalnih članica.

ZIMSKE OBORINE

Tijekom zimskog razdoblja rijetko kojeg čovjeka ne zanimaju podaci o oborinama. Utječu na gotovo svaki oblik ljudske djelatnosti. O njima ovise brojni poslovni i privatni poslovi, bilo da je riječ o svakodnevnim putovanjima na posao ili radu na otvorenom. Upravo zbog potrebe planiranja potrebnih radova, ali i vojnih operacija, ljudi su se još od davnina bavili prognozom vremena i sukladno tomu prilagođavali svoje svakodnevne i povremene obveze i namjere. Tek od XVII. stoljeća započela su prva instrumentalna promatranja, a osnovni instrumenti za provođenje tih promatranja i mjerjenja bili su barometar, higrometar i termometar. U Beču je 1873. osnovana Svjetska meteorološka organizacija (engl. World Meteorological Organization, WMO), koja je poslije zbog velike važnosti za cjelokupno



Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu središnji je prostor za provedbu djelatnosti predsjedanja Republike Hrvatske Vijećem Europske unije

TEKST
Ivo Aščić

čovječanstvo postala posebna agencija UN-a.

Brojne su zanimljivosti povezane sa zimskim oborinama: predmet su različitih djela likovnih, glazbenih, filmskih i drugih umjetnika (npr. roman Mate Lovraka *Vlak u snijegu*, crtež talijanskog slikara Achillea Beltramea *Vojnici u snježnoj olui*); akrobatska skupina iz sastava Kanadskih zračnih snaga naziva se Snježne ptice (engl. Snowbirds); najviši vrhovi planinskog masiva Himalaja (na sanskrtu boravište snjegova) u Aziji, pokriveni su snijegom tijekom cijele godine; Snježnik, planina u Gorskom kotaru; sjevernoeuropska država Island u slobodnom prijevodu znači Ledena zemљa; najsježnije naseljeno mjesto na svijetu je japanski Sikkayu Onsen na nadmorskoj visini od samo 890 metara, a u njemu u prosjeku godišnje padne oko 18 metara snijega.



Časopis **HRVATSKI VOJNIK** s vama je od 1991.

Odsad i na društvenim mrežama.

Pratite naše
objave...



facebook.com/HrvatskiVojnikMagazin
twitter.com/HRvojnik

Gledajte naše
filmove...



youtube.com/c/HrvatskiVojnikMagazin

CRO-MIL
CROATIAN MILITARY MAGAZINE

HRVATSKI
VOJNIK
HRVATSKI VOJNOSTROJNIČKI MAGAZIN

Čitajte nas
i pronadjite
najveći izbor
fotografija iz
OSRH...



www.hrvatski-vojnik.hr



www.**hrvatski-vojnik**.hr

Sve što vas zanima pitajte nas...
hrvojnik@mohr.hr